

Yhdysvallat – Konservatismiin ja liberalismiin luvattu maa?

Homoseksuaalien oikeudet poliittisena ja yhteiskunnallisena kysymyksenä
New York Timesissa vuosina 2000–2005

Rasmus Salminen
Pro gradu -tutkielma
Yleinen historia
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Toukokuu 2020

*Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun
alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä*

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos/
Humanistinen tiedekunta

SALMINEN, RASMUS: Yhdysvallat – Konservatismi ja liberalismi – luvattu maa?
Homoseksuaalien oikeudet poliittisena ja yhteiskunnallisena kysymyksenä *New York Timesissa* vuosina 2000–2005

Pro gradu -tutkielma, 88 s.

Yleinen historia

Toukokuu 2020

Tutkimukseni käsittelee homoseksuaalien oikeuksia poliittisesta, ideologisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta *New York Timesin* julkaisuissa vuosina 2000–2005. Päälähteenäni on noin 70 artikkelin otanta homoseksuaaleja käsittelevää uutisointia *New York Timesissa*. Lähdeaineistoni pohjalta olen selvittänyt, miten *New York Times*, yksi Yhdysvaltojen suurilevikkeisimmistä sanomalehdistä, näki homoseksuaalisuuden ja samaa sukupuolta olevien parien oikeudet uutisoinnissaan.

New York Timesin yhteiskunnallinen uutisointi keskittyy vahvasti oikeusistuinten päätöksiin ja erityisesti korkeimman oikeuden asemaan ja roolin yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa. Lehti korostaa, miten Yhdysvalloissa homojen oikeudet eivät edenneet poliittisella mandaatilla, vaan sen takana olivat korkeimman oikeuden ennakkopäätökset, jotka ohjasivat yhdysvaltalaista arvopolitiikkaa.

Yhteiskunnallisia tarkastelupintoja tutkimuksessani ovat myös media ja kansalaisaktivismi sekä malliesimerkinä Massachusettsin osavaltio, joka laillisti ensimmäisenä Yhdysvalloissa samaa sukupuolta olevien avioliitot osavaltion korkeimman oikeuden päätöksellä vuonna 2003.

Poliittinen näkökulma käsittää erityisesti Yhdysvaltojen valtapuolueiden toimintaympäristön määrittelyn sekä niiden suhtautumisen homoseksuaalien oikeuksiin, vuoden 2004 presidentinvaalit, jossa samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeus nousi poliittiseksi kärkiteemaksi, sekä ideologioiden vaikutuksen Yhdysvaltojen politiikkaan. Käytännössä suhtautuminen homoparien avioliitto-oikeuteen määritteli yksilön liberaalisuutta tai konservatiivisuutta. Poliittisessa viitekehyksessä esiin nousevat myös muiden tekijöiden kuten rodun ja uskonnon vaikutus poliittiseen käyttäytymiseen.

Asiasanat: homoseksuaalisuus – Yhdysvallat – politiikka – yhteiskunta – media – ideologiat – konservatismi – liberalismi – demokraatit – republikaanit – korkein oikeus – vähemmistöt – sanomalehtitutkimus – arvot – presidentinvaalit – sisällönanalyysi –

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
1.1 Homoseksuaalisuus ja yleinen ilmapiiri 2000-luvun alussa	1
1.2 Tutkimuskirjallisuus ja metodit	6
1.3 Tutkimuskysymykset ja aiheen rajaus	15
1.4 New York Timesin linja	17
2. Homoseksuaalisuuden ja yhteiskunnan suhde vuosina 2000–2005 <i>New York Timesissa</i>	21
2.1 Yhdysvaltalaisen median rooli seksuaalivähemmistöjen oikeuksien kehittämisessä	21
2.2 Oikeusistuinten ja korkeimman oikeuden rooli seksuaalivähemmistöjen oikeuksien kehittämisessä	28
2.3 Massachusetts suunnannäyttäjänä	40
3. Konservatiivit ja liberaalit: Homoseksuaalisuuden ja politiikan suhde vuosina 2000–2005 <i>New York Timesissa</i>	50
3.1 Yhdysvaltalainen puoluekentänjako: Yhdysvaltalaisten valtapuolueiden suhde homoseksuaalisuuteen.....	50
3.2 Presidentti George W. Bushin uudelleenvalinta 2004: Ideologioiden vastakkainasettelu kärjistyy	66
4. Lopuksi	75
Lähdeluettelo	81

1. Johdanto

1.1 Homoseksuaalisuus ja yleinen ilmapiiri 2000-luvun alussa

Yhdysvaltojen politiikka toimii monessa suhteessa länsimaalaisen maailman ikkunana muulle maailmalle. Maassa käytävä poliittinen arvokeskustelu sekä jako liberaaleihin ja konservatiiveihin heijastuu vahvasti myös suhtautumisessa homoseksuaaleihin ja heidän tasa-arvoisiin oikeuksiinsa.¹ Presidenttikeskeinen kulttuuri ja presidentin linjaukset ovat jättäneet jäljen suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen. Poliittinen keskustelu homojen ja heidän oikeuksiensa ympärillä osoitti vahvoja polarisoitumisen merkkejä 2000-luvun alkupuolella. Toisaalta sama polarisoitunut keskustelukulttuuri nosti homot mediaseksikkääksi aiheeksi – vaietusta ja tabusta aihepiiristä tuli valtavirtaa.

Homoseksuaalisuuteen liittyvät stereotypiat elivät vahvasti osana arkea vielä 2000-luvun alussa. New Yorkin Christopher Streetillä yhä tänä päivänä sijaitsevan Stonewall Inn -homoklubista alkanut homojen kansannousu 27. kesäkuuta 1969 teki homoseksuaaleista kerralla näkyviä yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa.² Yhteiskunnan seksuaalinen vapautuminen 1970-luvulla, HIV-epidemia 1980-luvulla³ ja toisaalta homoseksuaalien entistä näkyvämpi edustus yhteiskunnassa ja yleismaailmallisten ihmisoikeuksien vahva korostuminen 1990-luvulla ovat vaikuttaneet homoseksuaalisuuden oikeuksien politisoitumisen merkittävästi.⁴ Homoseksuaalisuudesta oli tullut erityisesti 1970-luvulta alkaen avoimempaa⁵, ja 2000-luvun alun ilmapiiri oli vapautunut vahvimista homoja leimanneista stereotypioista. Homot tekivät vahvan esiintulon erityisesti amerikkalaiseen valtamediaan kuten televisioon, elokuvaan ja painettuun mediaan 1990-luvun lopulla.⁶ Media alkoi esittää

¹ Rimmerman & Wilcox 2007, 3, 93.

² Aldrich 2006, 333.

³ Järvi & Nikkanen 2014, 10.

⁴ Shneer & Aviv 2006, 15.

⁵ Allison & Busby 1980, 53.

⁶ Streittmatter 2009, 2.

homot ensimmäistä kertaa itsenäisinä, vahvoina ja menestyvinä yksilöinä.⁷ Tästä huolimatta esimerkiksi HIV-epidemia oli vahvasti homoihin yhdistetty ennakkoluulo pitkälle 2000-luvun puolelle saakka. HIV-epidemiasta puhuttiin 1980-luvulla neljän H:n sairautena.⁸ Huumeiden käyttäjät, homoseksuaalit, hemofiliaa sairastavat ja haitilaiset nähtiin taudin ensisijaisena kantajajoukkona.

HIV-epidemian rooli suunnannäyttäjänä tarkasteltaessa homojen oikeuksien kehittymistä on merkittävä, sillä sairauden yhteiskunnallinen ja poliittinen stigma oli vahvasti läsnä homomiehiin yhdistetyissä stereotyyppioissa.⁹ HIV-epidemia eli vahvimillaan 1980-loppupuolella, jolloin tautiin menehtyi vuositasolla kaikkein eniten ihmisiä.¹⁰ Länsimaissa epidemiaa vastaan kehitettiin kuitenkin jo 1990-luvulla retroviruslääkkeitä, jotka käytännössä mahdollistivat elämän HIV:n kanssa, eikä tartunta tarkoittanut enää suoraa kuolemantuomiota. HIV-lääkityksen kehittyminen ja kuolonuhrien merkittävä vähentyminen lievensivät ihmisten suhtautumista HIV-epidemiaan homoseksuaalien tautina. Tämä toisaalta jatkoi jo 1970-luvulta alkanutta homojen oikeuksien vapautumista ja avasi väylän kohti homojen tasa-arvoisia juridisia oikeuksia.¹¹

Ihmisoikeuskysymysten noustua entistä voimakkaammin yleiseen keskusteluun Yhdysvalloissa ja HIV-epidemian kuolonuhrien määrän laskettua alkoivat ihmisten mielipiteet kääntyä voimakkaammin 1990-luvulla samaa sukupuolta olevien parien oikeuksia tukevan lainsäädännön kannalle.¹² Homoseksuaalien oikeuksien esilläolo ja kehittyminen liitetään vahvasti myös feminismin kehityskulkuun. Feministisen politiikan yleistyminen ja nouseminen valtavirtaa edustavaksi ajattelumalliksi loi pohjan homoseksuaalien esiin nousemiselle 2000-luvun alussa¹³. Mediassa yhä useampi avoimesti homoseksuaali julkisuuden henkilö avasi kaapin ovet ja aloitti julkisesti kamppailun homoseksuaalien tasa-arvoisista oikeuksista.¹⁴ Avoimesti homoseksuaaleja

⁷ Streitmatter 2009, 93.

⁸ Baldwin 2005, 86.

⁹ Warner 2000, 196.

¹⁰ Robinson 2005, 9.

¹¹ Rimmerman & Wilcox 2007, 15.

¹² Shneer & Aviv 2006, 203.

¹³ Monro 2006, 91.

¹⁴ Streitmatter 2007, 159.

julkisuuden henkilöitä 2000-luvun alussa olivat esimerkiksi Ellen DeGeneres, Rosie O’Donnel, Ricky Martin, Ian McKellen, Elton John, Neil Patrick Harris ja Fab Five -nimellä tunnetut Queer Eye (suomeksi Sillä silmällä) lifestyle-ohjelman menestyneet homoseksuaalit miehet. Kyseiset henkilöt kertoivat kaikki myös omasta suuntautumisestaan yhdysvaltalaisissa mediajulkaisuissa ja antoivat kasvot 2000-luvun homoseksuaalisuudelle.¹⁵ Tärkeä rooli oli myös homoliikkeellä, jonka jäsenet marssivat ahkerasti kaduilla osoittaen mieltä ja vaatien yhtäläisiä oikeuksia homoille. Seksuaalivähemmistöjen jokavuotiset hyvän mielen, tasa-arvon ja yhtäläisten oikeuksien viestintäkanavana toimineet Pride-kulkueet¹⁶ olivat rantautuneet kaikkiin Yhdysvaltojen suurimpiin kaupunkeihin. Joukkovoiman merkitys ja yhtäläisyyden tunne kannustivat seksuaalivähemmistöjä yhdistämään voimansa ja vaatimaan oikeuksia entistä ponnekkaammin.¹⁷ Homoseksuaalit olivat entistä itsevarmempia oman suuntautumisensa kanssa. Tämä vuorostaan käynnisti ketjureaktion, jossa hyväksyntää alettiin hakea myös ympäröivältä yhteiskunnalta.

Tutkin uutisointia homoseksuaalisuudesta vuosien 2000–2005 välisenä aikana *New York Times* -sanomalehdessä. Tutkimukseni pääpaino on *New York Times*issa raportoidussa yhdysvaltalaisessa homoseksuaalien oikeuksien yhteiskunnallisessa ja poliittisessä kehityskulussa. *New York Timesin* rooli lähdeaineistona on perusteltua, sillä kyseessä on Yhdysvaltojen toiseksi suurilevikkeisin sanomalehtijulkaisu, jolla oli suuri lukijakunta niin Yhdysvalloissa kuin sen ulkopuolella. Päälähteeni *New York Timesin* rooli keskustelunavaajana ja luotettavana yhteistyökumppanina tukee lehden valintaa päälähteekseni. Keskeisinä toimijoina ovat kahden pääpuolueen, demokraattien ja republikaanien, lisäksi ideologiat arvoliberalismi ja arvokonservatismi, jotka eivät yksiselitteisesti noudata puoluerajoja. Tutkimukseni haluaa havainnollistaa arvopoliitikan ja ideologioiden roolia suurilevikkeisen sanomalehden kuten *New York Timesin* uutisoinnissa aikakautena, jolloin sanomalehdellä oli huomattavaa vaikutusvaltaa.

¹⁵ Hilton-Morrow & Battles 2015, 2.

¹⁶ Pride-kulkueilla tarkoitetaan homoseksuaalien oikeuksia puolustavaa joukkotapahtumia, joita järjestetään ympäri maailmaa erityisesti Länsimaissa. Pride-kulkueiden taustalla ovat kesäkuussa 1969 newyorkilaisessa homobaari Stonewall Innissä alkaneet poliisin ja homojen väliset yhteenotot.

¹⁷ McFarland Bruce 2016, 5.

*New York Times*issa keskeiseksi lähestymistavaksi homoseksuaalien tasa-arvoisiin oikeuksiin nousi vuosina 2000–2005 avioliitto ja samalla sen ideologinen merkitys amerikkalaiselle yhteiskunnalle. Avioliittoa voidaan pitää yhdysvaltalaisen yhteiskunnan tukipilarina ja peruselementtinä. Avioliitto nähtiin tasa-arvon symbolina taistelussa homoseksuaalien oikeuksien puolesta. Homoseksuaalien tasa-arvon voi todeta olleen verrannollinen juuri avioliittoon.¹⁸ Yhdysvalloissa avioliiton sosiaalinen merkitys on myös suuri, ja sitä voidaan pitää yhteisöjen rakentajana. Avioliiton muutos ja käsitteen laajeneminen oli ollut nopeaa. Indikaattorit, kuten ihonväri tai seksuaalinen suuntautuminen, eivät enää vaikuttaneet avioliitto-oikeuteen. Avioliittojen vahva homogeenisyys valkoisena heteronormatiivisena instituutioon oli tullut muutospisteeseen.¹⁹

Tutkimukseni keskeiset ideologiset lähestymistavat arvokonservatismi ja -liberalismi selitetään työssäni lähtökohtaisesti homoseksuaalisuuteen ja tasa-arvoiseen avioliittoon suhtautumisen perusteella. Tutkimukseni ei ota kantaa esimerkiksi muihin konservatiivisuuden osa-alueisiin kuten talouskysymyksiin. Tutkimuksessani konservatiivisuus viittaa keskeisesti 2000-luvun alussa voimistuneeseen kristilliseen oikeistoon, samaa sukupuolta olevien pariin oikeuksien vastustamiseen ja perinteiseen avioliittokäsitykseen. Homoseksuaalisuuteen kriittisesti suhtautuminen oli konservatiivisuuden syvää ydintä, jonka koettiin vahingoittavan kristillistä arvopohjaa.²⁰ Arvoliberalismilla tarkoitetaan tutkimuksessani ensisijaisesti homoseksuaalisuuteen positiivisesti suhtautuvia, homojen oikeuksia edistäviä ja tukevia tahoja. Liberalismin keskeinen ajatus yksilönvapaudesta on myös homojen oikeuksien kulmakivi. Homoilla tulee olla samat oikeudet kuten oikeus avioliittoon rakastamansa henkilön kanssa samalla tapaa kuin muilla yksilöillä. Yksilönvapaus on kaksiteräinen miekka, sillä konservatiivit hyödyntävät yksilönvapausretoriikkaa homojen oikeuksien vastustamisessa. Konservatiivien mielestä yksilönvapauden korostaminen heikentää yhteiskunnan tarpeita.²¹

¹⁸ Rimmerman & Wilcox 2007, 6.

¹⁹ Moscowitz 2013, 25.

²⁰ Gross, Medvetz, Russel 2011, 338.

²¹ Pierceson 2013, 33-34.

Vuodet 2000–2005 olivat ajanjakso, joka aktivoi poliittiset voimat, niin homojen oikeuksien puolustajat kuin niiden vastustajat. Yhteiskunnalliset toimijat kuten homoseksuaalien oikeuksia tukeneet ryhmittymät aloittivat ensimmäistä kertaa yhteisen etenemisen homoseksuaalien yhtäläisten oikeuksien saavuttamiseksi.²² Homoseksuaalien oikeuksien lobbaaminen tapahtui niin poliittisilla areenoilla kuin ruohonjuuritasolla mielenosoituksissa ja Pride-kulkueissa.²³ Toisaalta vastapuolella perinteisiä perhearvoja korostanut uskonnollinen oikeisto nousi entistä vahvempaan rooliin erityisesti republikaanien George W. Bushin presidenttiyden myötä.²⁴ Mielenkiintoista on havaita, kuinka vähemmistön asia, joka oli nähty aikaisemmin tabuna, nousi koko kansan huulille 2000-luvun alkuvuosina ja juuri poliittisten areenoiden vakituiseksi keskustelunaiheeksi. *New York Times* oli huomionnut myös vahvasti tämän kehityskulun ja nostanut 2000-luvun alusta alkaen homoseksuaalien oikeudet vahvasti edustettuina sivuilleen.

Sanomalehden sosiaalinen vaikuttavuus on merkittävää, ja sen rooli 2000-luvun sosiaalisena vallankäyttäjänä nousee esiin erityisesti John E. Richardsonin teoksessa *Analysing Newspapers*. Vallan käsite yhdistetään vahvasti sanomalehteen ja sen yhteiskunnalliseen asemaan, kun pohditaan sen roolia mielipidevaikuttajana ja ”Fourth Estatena” eli neljäntenä valtiomahtina.²⁵ Yochai Benkler määrittelee neljännen valtiomahdin roolia teoksessaan *The Wealth of Networks*. Benkler nostaa esiin erityisesti, miten lehdistön ja tiedotusvälineiden rooli on muuttunut Internetin vuosisadalla eli 2000-luvulla. Hän nostaa esiin kysymyksen lehdistön laajenneesta vallasta: valta ei ole enää ainoastaan painettua sanaa, vaan se on saavuttanut uusia alustoja Internetiin painottuneen uutisoinnin myötä. Sanomalehteä vallankäyttäjänä haastoi keskeisesti myös televisio, jonka tiedonvälitys oli helpommin yhdistettävissä ihmisten vapaa-aikaan ja rentoutumiseen kuin painetun median. John E. Richardson määrittelee vallankäytön Robert Dahlin teorian pohjalta²⁶ *A has power over B to the extent that he can get B to do something that B would not otherwise do*. *New York Times* on tässä tapauksessa A ja tavallinen kansa objekti B. Journalistiikallaan sanomalehti

²² Monro 2005, 170.

²³ McFarland 2016, 5.

²⁴ Rimmerman & Wilcox 2007, 252.

²⁵ Benkler 2006, 130.

²⁶ Richardson 2007, 30.

halusi vaikuttaa Yhdysvaltojen väestön yleiseen mielipiteen muutokseen ja nostaa seksuaalivähemmistöt entistä näkyvämmäksi osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa hyödyntämällä sosiaalista valtaansa. Suurta vetoapua *New York Times* ja muu lehdistö saa erityisesti yhdysvaltalaisten julkisuuden henkilöiden taholta, jotka puhuivat avoimesti homoseksuaalien oikeuksien puolesta.²⁷

Ihmisten suhtautuminen painettuun sanaan on muodostunut kriittisemmäksi ja lähdekriittinen lähestymistapa ja asioiden tarkastelu on kasvanut huomattavasti. Sanomalehdessä kerrottuun asiaan ei uskota enää sokeasti. Toisaalta 2000-luvulle siirryttäessä yhä useammat vakavasti otettavat länsimaalaiset sanomalehdet ovat pyrkineet luopumaan poliittisesti värittyneestä uutisoinnista ja siirtymään kohti neutraalia ja mahdollisimman objektiivista uutisointia.²⁸ 2000-luvun ilmiönä tulee huomioida myös lehdistönvapaus. Sanomalehtien julkaisujen riippumattomuus ei ole globaalisti tarkasteltuna itsestään selvää.²⁹ *Freedom of the Press 2003: A Global Survey of Media Independence* tuo ilmi, miten riippumaton lehdistö ei ole selviö edes vauraissa hyvinvointivaltioissa. Sanomalehdistö palvelee aina tiettyä tahoja, oli se sitten puolueen tai maan hallitsijan poliittista propagandaa tai lehden kustantajien omaa arvomaailmaa.

1.2 Tutkimuskirjallisuus ja metodit

Sanomalehden muuttunutta roolia mielipidevaikuttajana kuvataan Kevin G. Barnhurstin ja John Neronen teoksessa *The Form of News History*. Barnhurst ja Neronen korostavat sanomalehtien uutisoinnin laajentumista.³⁰ He katsovat sanomalehtien uutisoinnin keskittyvän entistä enemmän sosiaalisiin ja kulttuurillisiin kysymyksiin. Näihin kategorioihin voidaan lukea myös uutisointi seksuaalivähemmistöistä. Laajentuneet uutisaiheet ovat toisaalta edistäneet sanomalehtien mahdollisuutta vaikuttaa entistä laajemmilla elämän osa-alueilla ja mahdollistaneet homoseksuaalien suuremman näkyvyyden. Oma lähteeni *New York Times* on toiminut tämän osalta juuri edellä mainitulla tavalla. Sanomalehdet ovat kautta aikojen olleet ennen kaikkea

²⁷ McFarland 2016, 2.

²⁸ Richardson 2007, 86.

²⁹ Deutsch Karlekar, Sussman, Koven, Dine 2003.

³⁰ Barnhurst & Nerone 2001, 262.

mielipidevaikuttajia, ja niiden rooliksi on tullut ensisijaisesti juuri vallankäyttö ja lehden kustantajien henkilökohtaisen ideologian edistäminen.

Sanomalehti päälähteenä asettaa tiettyjä haasteita sen analysoinnille ja tutkimukselle. Tutkimuksessani huomioin *New York Timesin* homoseksuaaleja käsittelevän uutisoinnin tarkoitukset, syyt ja muut luonteenomaiset reportaasia tukevat tunnusmerkit.³¹ Bernard Berelsonin klassikkoteos *Content Analysis Communication Research* tarkastelee ennen kaikkea, mitä sanomalehdissä on sanottu ja painettu, ei niinkään miksi näin on sanottu ja miten ihmiset reagoivat tähän. Huomio kiinnittyy toisaalta itse sanomalehden rakenteeseen. Berelson kiinnittää huomioita erityisesti julkaisevaan tahoon, julkaisumiljööseen erityisesti onko kyseessä arvokonservatiivinen vai liberaali ympäristö, millä sivuilla uutisoitavasta aiheesta, tässä tapauksessa homoseksuaalien oikeuksista, uutisoidaan, ketä uutisessa käytetään primärilähteenä tai kenen lausuntoja uutiseen on lainattu ja millä stilistisillä keinoilla uutinen lehdessä käsitellään eli ovatko fonttikoot ja tyylit selkeitä, isoja ja huomiota herättäviä.³² Berelson katsoo, että juuri näillä kysymyksillä tutkija pystyy saavuttamaan lehden aidon ja oikean viestin suurten tekstimassojen joukosta.

John E. Richardsonin teoksessa *Analysing Newspaper* sanomalehtitutkimukseen yhdistetään ennen kaikkea Content Analysis -metodi eli sisällönanalyysi. *Content analysis is a research technique for the objective, systematic and quantitative description of the manifest content of communication*³³ Sisällönanalyysi tarkastelee toimintaamme lukiessamme sanomalehteä. Me emme ainoastaan ymmärrä tekstiä samalla tapaa, vaan ymmärrämme tekstin tuottajan jakaman sanoman eli mitä *New York Times* haluaa asiasta sanoa. Richardson kiinnittää teoksessaan huomion erityisesti median ja lehdistön käyttämään kieleen.³⁴ Hän hyödyntää tutkimuksessaan kriittistä diskurssianalyysia. Hän nostaa esiin sanomalehtikielen viisi pääelementtiä. Sanomalehtikieli on tiedonvälittämisen väline, sen tehtävä on tuoda esiin identiteettiä, kielenkäytöllä on

³¹ Richardson 2007, 18.

³² Richardson 2007, 17.

³³ Richardson 2007, 16.

³⁴ Richardson 2007, 2.

suoraa toiminnallisia kohteita ja se edustaa valtaa ja kielenkäyttö on poliittista³⁵. Hyödynnän tutkimukseni päämetodina sisällönanalyysiä.

Kriittinen diskurssianalyysi on luonteva lähestymistapa *New York Timesin* artikkeleiden analysoimiseen. Se on tutkimukselleni sopiva toinen päämetodi, joka selittää millä tavoin on mahdollista saada aikaan muutos yhteiskunnassa epäoikeudenmukaisiksi koettujen asioiden kohdalla.³⁶ Toisaalta diskurssianalyysi ohjaa luontevasti omaa analyysiani homojen oikeuksien kehittämisessä ja parantamisessa. Diskurssianalyysin tulkinnanvaraisuus tarjoaa loistavan mahdollisuuden analysoida monipuolisesti esimerkiksi *New York Timesin* homoseksuaaleja käsittelevistä artikkeleista referoituja poliitikkojen ja päättäjien kommentteja. Analysoinnin kohteena voivat olla esimerkiksi poliitikkojen käyttämä kieli ja heidän edustaman ideologian ja yhteiskunnan välisen suhteen tulkinta. Tämä on työni analyysin johtava kulmakivi: haluan kuvata kontekstualisoinnin ja tarkan analyysiin avulla suhtautumista homoseksuaaleihin ja heidän oikeuksiinsa erityisesti yhteiskunnallisesta ja poliittisesta näkökulmasta.

Tutkimukseni tueksi olen löytänyt homoseksuaalien oikeuksia ja politiikkaa Yhdysvalloissa 2000-luvun alussa kuvaavia teoksia. Tutkimukseni kannalta oleelliseen rooliin nousee Craig A. Rimmermanin ja Clyde Wilcoxin *The Politics of Same-Sex Marriage* (2007), joka esittelee poliittisen kehityskulun seksuaalivähemmistöjen ja poliittisen ilmapiiriin ja Bushin hallinnon välillä. Teos tuo esille esimerkiksi ruohonjuuritason ja korkeimman poliittisen tason lobbausyritykset samaa sukupuolta olevien parien avioliittoa kohtaan. Yhdysvallat on vahva presidenttijohtoinen yhteiskunta, joten teoksessa käsitellään homoseksuaalien oikeuksia juuri presidentin näkökulmasta ja minkä vaikutuksen presidentti George W. Bushin kannanotot saavat aikaan. Teos on julkaistu vuonna 2007, jolloin ensimmäiset Yhdysvaltojen osavaltiot ovat sallineet samaa sukupuolta olevien avioliitot. Rimmermanin ja Wilcoxin teos korostaa, kuinka homoseksuaalien oikeudet keskittyvät juuri avioliiton ympärille ja miten avioliitto on ydinkysymys tasa-arvon toteutumisessa.³⁷

³⁵ Richardson 2007, 13.

³⁶ Pietikäinen 2000, 213.

³⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 3–4.

Tutkittaessa homoseksuaalisuuden ja politiikan suhdetta on tärkeää ymmärtää, mitkä tekijät määrittävät homojen suhtautumista heidän omien oikeuksiensa edistämiseen. Paul Robinsonin teoksessa *Queer Wars* (2005) ja Kenneth W. Ciminonin *Gay Conservatives* (2007) perehdytään juuri homoseksuaalisuuden poliittisuuteen ja homoliikkeen aktivoitumiseen kahdesta eri ideologisesta näkökulmasta. Robinson kuvaa homojen esiinmarssia arvoliberalistisessa hengessä kolmantena sosiaalisena vallankumouksena ja katsoo sen seurauksen mustan väestön ja feminismin aallon avaamaa tietä tasa-arvon vuosikymmenellä.³⁸ Robinson esittelee myös monipuolisesti homoliikkeen ja sen jäsenten suhtautumista politiikkaan ja nostaa esiin teemoja kuten homoliikkeen ja homokulttuurin vahvan suhteen seksuaalisuuteen. Seksuaalisuus nostetaan esille erilaisten tyyppihenkilöiden kautta: Robinson käyttää esimerkkeinä kirjailijoita Andrew Sullivania ja Bruce Baweria.³⁹ Molemmat on mahdollista luokitella ns. konservatiiviksi homoiksi, jotka kritisoivat voimakkaasti ns. vasemmistolaisista ja demokraattisen puolueeseen vahvasti sidoksissa ollutta homoliikettä ja toisaalta liikkeen edustamaa yliseksuaalisuutta. Ristiriita oman suuntautumisen, anonyymin seksin sekä omien konservatiivisten arvojen välillä tuottaa Sullivanille ja Bawerialle hankaluuksia tasapainotella oman seksuaalisuuden ja yhteiskunnan luoman paineen välillä. *Queer Wars* -teosta voikin pitää katsauksena yksilön seksuaalispsykkisestä tasapainosta ja se esille homoliikkeen ja homojen oikeuksiin liittyvän politiikan moniäänisyyden.⁴⁰

Homoyhteisön jakoa, liberaalien ja konservatiivien homoseksuaalien vuorovaikutusta ja segregatiota, ideologisten ryhmien poliittista suuntautuneisuutta ja äänestyskäyttäytymistä tutkitaan Kenneth W. Ciminon teoksessa *Gay Conservatives* (2007). Ciminonin teoksen ydinajatus on homojen erilaisuus: homoseksuaalit eivät ole yksi yhtenäinen vähemmistö. Ciminonin mielestä Ideologisesti tarkasteltuna homoliikkeeseen yhdistetään vahvasti liberaali arvomaailma. Homoseksuaalien keskuudessa itsensä konservatiiviksi määrittelee ainoastaan marginaalinen määrä homoseksuaaleista, alle 10 prosenttia.⁴¹ Homot toi yhteen AIDS-kriisi, mutta liikkeen

³⁸ Robinson 2005, 1.

³⁹ Robinson 2005, 43.

⁴⁰ Robinson 2005, 66.

⁴¹ Cimino 2007, 1.

eriytyminen ja ideologioiden vaikutus homoseksuaalien yksilöiden arvomaailmaan alkoi näkyä enemmän tutkimukseni käsittelyajanjaksona vuosina 2000–2005. Teoksessaan hän esittelee erityisesti konservatiivisten homojen suhdetta yhteiskuntaan ja politiikkaan, erityisesti vuoden 2004 presidentinvaalien kautta.

Avioliittokäsitys ja avioliiton konteksti yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa on työni syvää ydintä. Yhdysvalloissa avioliiton kulttuurillinen malli on muita länsimaita vahvempi ja se on nojannut vahvasti naisen ja miehen väliseen avioliittoon.⁴² Avioliittoa määrittelee vahvasti Yhdysvaltojen syvä uskonnollisuus, joka on Euroopassa selvästi Yhdysvaltoja vähäisempää.

Leigh Moscovitzin teoksessa *The Battle Over Marriage - Gay Rights Activism Through The Media* (2013) havainnollistetaan median ja uutisoinnin roolia kamppailussa homoseksuaalien tasa-arvoisista oikeuksista.⁴³ Moscovitz tarkastelee koko prosessia vahvasti avioliitonäkökulmasta. Hän nostaa esiin, kuinka tärkeää on ymmärtää avioliiton symbolinen merkitys yhdysvaltalaiselle yhteiskunnalle. Avioliitto on kysymys, joka on viime vuosisatojen aikana herättänyt tunteita ja jota on haluttu rajoittaa esimerkiksi rodun, ihonvärin ja seksuaalisen suuntautumisen perusteella.⁴⁴

Andrew J. Cherlinin teoksessa *The Marriage Go Round* (2009) käsitellään avioliiton historiaa ja sen yhteiskunnallista roolia Yhdysvalloissa. Avioliitto ei ole Yhdysvaltojen historiassa nojannut ainoastaan sukupuoleen, vaan sitä on määritelty ja rajoitettu myös rodun, yhteiskuntaluokan, varallisuuden ja suvunjatkamisen perusteella. Samaa sukupuolta olevien avioliitto voidaan mieltää yhdysvaltalaisen avioliiton historiassa varsin tuoreeksi vaiheeksi. Cherlinin teoksessa avioliitto ja homoseksuaalisuuden välisessä suhteessa korostuu tarve homoseksuaalisuuden yhteiskunnalliselle normalisoinnille ja individualistisen avioliittokulttuurin kasvuille⁴⁵ sekä aiheen nousu 2000-luvun johtavaksi sosiaalisesti arvokysymykseksi, jonka kiihkeä vastustus aktivoi erityisesti konservatiiviset ryhmät.⁴⁶

⁴² Cherlin 2009, 27.

⁴³ Moscovitz 2013, 54.

⁴⁴ Moscovitz 2013, 19.

⁴⁵ Cherlin 2009, 128.

⁴⁶ Cherlin 2009, 127.

Myös Harvardin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professori Randall Kennedy tutkii teoksessaan *Interracial Intimacies: Sex, Marriage, Identity and Adoption* (2003) samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeutta. Kennedy näkee samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeuden ja eri rotujen välisen avioliitto-oikeuden samanlaisena arvokysymyksenä. Kennedy korostaa ennen kaikkea, että ihmisten on aika pohtia sukupuolen merkitystä. Teoksessaan hän esittää epäilyksensä siitä, voivatko ihmiset vakavissaan julistaa tukevansa esimerkiksi sukupuolten välistä tasa-arvoa, jos sukupuolella on merkitystä esimerkiksi avioliittokysymyksessä. Hänen ajattelunsa tiivistyy ajatukseen, että samaa sukupuolta olevien parien oikeudet tulevat liikkumaan tulevaisuudessa ainoastaan eteenpäin.

Politiikan lisäksi homojen oikeudet olivat keskeisesti esillä oikeusistuimissa ja erityisesti Yhdysvaltojen korkeimmassa oikeudessa. Tämän takia minun tulee huomioida myös korkeimman oikeuden asema ja rooli yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa ja erityisesti sen ennakkopäätösten vaikutukset homojen oikeuksien edistymisessä. Tutkimuksessani keskeiseen rooliin pääsevät teokset, jotka selittävät korkeimman oikeuden asemaa ja historiaa. Timothy S. Huebnerin teos *History of the U.S. Supreme Court* (2018) kuvaa korkeimman oikeuden toimintamekanismeja ja sen tasapainottavaa roolia vallan kolmijaossa ja Yhdysvalloissa. Huebner vertaa korkeimman oikeuden suuntauksia ja poliittisia linjoja eri presidenttien ja heidän hallintojensa sekä ideologioiden kautta. Arvokonservatiivisuus ja -liberalismi korostuvat myös korkeimman oikeuden tutkimuksessa. Melvin Uforsky lähestyy korkeimman oikeuden roolia perustuslaillisesta näkökulmasta teoksessaan *Dissent and the Supreme Court: Its Role in the Court's History and the Nation's Constitutional Dialogue* (2015). Korkeimman oikeuden päätökset toimivat Uforskyn mielestä suodattimena muuttuville yhteiskuntaoloille, jotka vaativat perustuslaillisia muutoksia.

Tutkimukseni kannalta on myös tärkeää ymmärtää, kuinka homoseksuaalit on esitetty yhdysvaltaisessa mediassa. Rodger Streitmatter nostaa esiin, kuinka homoseksuaalisuudesta uutisointi positiiviseen sävyyn ei ole aina ollut New York Timesin virallinen linja.⁴⁷ Streitmatter vertaa *New York Timesissa* 1950-luvulla julkaistuja

⁴⁷ Streitmatter 2009, 1.

artikkeleita, joissa homoseksuaaleja kutsuttiin termillä ”pervert” ja lehden otsikot kuten ”Perverts Called Government Peril” tai ”Federal Vigilance on Perverts asked”⁴⁸ kuvaavat vahvasti ajan ilmapiiriä tai New York Timesissa vallitsevaa arvomaailmaa. Vastapainoksi Streittmatter vertaa *New York Timesin* uutisointia vuoteen 2004, jolloin *New York Timesin* otsikot kuvaa Queer Eye –ohjelman Fab Five viisikkoa sanakääntein ”a league of superheroes”.⁴⁹ Streittmatterin teos on läpileikkaus median rooliin kysymyksessä homoseksuaalien aseman ja näkyvyyden kehittämisessä yhdysvaltalaisessa mediassa 1950– ja 2010-lukujen välisenä aikana. Streittmatter kantaa poliittista kehityskulkua ja Yhdysvaltojen hallinnon suhtautumista homoseksuaaleihin oman teemansa rinnalla ja luo kiinteän kokonaisuuden median ja politiikan väliseen suhteeseen. Streittmatter tuo ennen kaikkea teoksessaan esiin homouden ja median välisen suhteen käytännössä koko sen olemassaoloajalta eli siitä lähtien kuin homoudesta on uutisoitu – oli kyseessä sitten negatiivinen tai positiivinen tulokulma. Tutkimuksessani keskityn syvällisesti Streittmatterin näkemyksiin homoseksuaalisuuden normalisoinnista median välityksellä ja peilaan sen suhdetta päälähteeseeni *New York Timesin* uutisointiin.

Ymmärtääkseen kokonaiskuvan homoseksuaalisuudesta ja sen vaikutuksesta yhteiskuntaan on lähestyttävä sen historiaa. Homoseksuaalisuuden historiaa Yhdysvalloissa käsitellään läpileikkaavasti Michael Bronskin teoksessa *A Queer History of the United States* (2011). Bronski ei ainoastaan esittele homoseksuaalien historian virstanpylväitä, vaan hän analysoi niitä liittämällä ne vallinneeseen poliittiseen kontekstiin ja miljööseen. Bronski nostaa teoksessaan myös paljon sen kaltaisia merkittäviä tapahtumia, jotka ovat jääneet esimerkiksi yleisemmässä historiankirjoituksessa pienemmälle huomiolle.⁵⁰ Bronski kuvaa juuri 1960-luvun loppupuolta ja 1970-lukua käännteentekevänä ajanjaksona, joka nosti homoseksuaalisuuden suuren yleisön tietoon. Bronski korostaa 1970-luvun merkitystä asenneilmapiirin muovaajana, jonka vaikutus näkyy selvästi 2000-luvun alussa. Tähän ajanjaksoon ajoittuvat ensimmäiset syrjäntäsuojalait, homoseksuaalisuuden poistaminen mielenterveysongelmien joukosta tai avoimesti homoseksuaalien valitseminen osavaltion parlamenttiin. Brittiläinen Robert Aldrich käy teoksessaan *Gay*

⁴⁸ Streitmatter 2009, 4.

⁴⁹ Streitmatter 2009, 1.

⁵⁰ Bronski 2016, 218.

Life and Culture A World History (2006) läpi koko tunnetun ajan suhteen homoseksuaalisuuteen globaalilla tasolla. Homoseksuaalisuuden muotoutumisessa nykyomaansa ja länsimaalaiseen merkitykseensä Aldrich korostaa juuri 1970-luvun merkitystä ja toisaalta 1990-luvulla alkanutta kasvavaa mediahuomiota.⁵¹

Homoseksuaalisuuden normalisointi ja muuttaminen samanarvoiseksi heteroseksuaalisuuden kanssa oli 2000-luvun alun yksi homoliikkeen vahvimpia tavoitteita.⁵² Michael Warnerin teoksessa *The Trouble with Normal Sex, Politics, and the Ethics of Queer Life* keskitytään juuri politiikan ja seksuaalisuuden väliseen etiikkaan ja homoseksuaalisuuden hierarkiaan.⁵³ Warner tuo esille yhteiskunnan luomia valtarakenteita ja stereotyyppioita, joita homoseksuaalisuuteen yhdistetään. Samalla hän pohtii homoseksuaalisuuteen liittyviä yksilönäkökulmia esimerkiksi HIV-epidemian, seksin, avioliiton parisuhteen ja muiden sosiaalisten suhteiden kautta. Warnerin teoksessa päähuomio kiinnittyy homojen oikeuksia ajavaan politiikkaan ja identiteettiin sidottuun normaaliuden käsitteeseen. Teoksessaan Warner pohtii homoseksuaalisuuden ja normaaliuden käsitteen välistä suhdetta ja onko homoseksuaaleilla oikeus olla osa ”normaalia”: *Nearly everyone, it seems, wants to be normal. And who can blame them, if the alternative is being abnormal, or deviant, or not being one of the rest of us?*⁵⁴ Warnerin teoksen julkaisuajankohta vuonna 2000 kuvastaa ennen kaikkea tilannetta, jossa homojen oikeudet olivat Clintonin presidenttikauden loppuvaiheessa siirryttäessä uudelle vuosituhannele.

Keskeisenä ilmiönä homoliikkeessä olivat 1970-luvulta alkaen Pride-kulkueet, joiden painoarvo korostui samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeusvaatimusten kiihdyttyä 2000-luvun alussa. Priden merkitystä tutkitaan Katherine McFarland Brucen teoksessa *Pride Parades How A Parade Changed The World (2016)*. Pride-paraatien määrä korreloituu suoraan yhteiskunnan vapautumiseen ja avoimempaan homoseksuaalien oikeuksiin suhtautumiseen.⁵⁵ Pride oli alusta mielenosoitukselle ja yhtäläisten oikeuksien vaatimiselle.

⁵¹ Aldrich 2006, 335.

⁵² Warner 2000, 8.

⁵³ Warner 2000, 25.

⁵⁴ Warner 2000, 53.

⁵⁵ McFarland Bruce 2016, 244.

Yhdysvaltaisten puolueiden määrittely, mielipiteet ja toimintaympäristöt ovat esillä tutkimukseni poliittisessa käsittelyluvussa. Tutkimus demokraattien ja republikaanien mielipiteistä ja niiden taustoittaminen auttaa selkeyttämään ja jäsentämään *New York Timesista* nousevaa analyysiani. Mike Lofgrenin teos *The Party Is Over* kuvasi 2000-luvun alun yhteiskuntaa ja molempien pääpuolueiden asemaa Yhdysvalloissa. Lofgrenin teos on yhteiskuntakriittinen ja se kuvaa pääpuolueiden yhteistyökyvyttömyyttä ja eriytyviä todellisuuksia.⁵⁶ Teos auttaa ymmärtämään Yhdysvaltojen poliittista tilannetta ja toisaalta toisistaan äärilaidoille lipuvia puolueita. Suhtautuminen homojen oikeuksiin ja avioliittoon on ainoastaan yksi puolueita erottava asiakysymys.⁵⁷

David M. Halper argumentoi teoksessaan *How to Do the History of Homosexuality*, kuinka homoseksuaalisuuden tutkimuksesta on tullut vahvasti akateemista ja se on saavuttanut akateemisen oppiaineen muodon.⁵⁸ Jotta voin käydä läpi homoseksuaalisuuden tutkimusta analyyttisellä tutkimusotteella, on minun ymmärrettävä ja hyödynnettävä tutkimuksen metodeja aktiivisesti ja ymmärrettävä homoseksuaalisuuden tutkimuksen tausta. Tähän Halperin teos tarjoaa erinomaisen työkalun. Keskeiseksi teoreetikoksi homoseksuaalien miesten ryhmäytymisen ja käyttäytymisen tutkimuksessa nousee sosiologi David Truman. Trumanin klaskoteos *The Governmental Process* (1951) tarjoaa selitystä miesten ryhmäytymiselle: Truman katsoo, että kollektiiviset tarpeet ja tavoitteet yksiselitteisesti kannustavat miehiä ja erityisesti homomiehiä luomaan tiiviitä verkostoja ja yhteisöjä. Homomiesten kohdalla seksuaalisuus ja seksuaalinen suuntautuminen toimii ryhmiä kokoavana tekijänä.⁵⁹

Nikki Usherin teos *Making News at the New York Times* alleviivasi ennen kaikkea lehden linjaa ja poliittisia kannanottoja. Yhdysvaltalaisia sanomalehtiä analysoidessa on tärkeä huomioida, että suurin osa maan lehdistöstä on poliittisesti kantaaottavaa ja kannattaa vähintään epäsuorasti joko demokraattien tai republikaanien agenda.

⁵⁶ Lofgren 2012, 2.

⁵⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 276.

⁵⁸ Halper 2004, 104.

⁵⁹ Cimino 2007, 24.

1.3 Tutkimuskysymykset ja aiheen raja

Tutkimuksessani pohdin politiikan ja homoseksuaalisuuden välistä suhdetta *New York Timesissä* ja kysyn ennen kaikkea: Miten *New York Timesin* uutisointi kuvaa homoseksuaalien oikeuksien etenemisestä lehden sivuilla vuosina 2000–2005? Tutkiessa aihetta on tärkeää huomioida, kuinka homoseksuaalien oikeuksien eteneminen voidaan mieltää niin juridiseksi, poliittiseksi kuin ihmisoikeudelliseksi kysymykseksi. Huomioin tutkimuksessani keskeisesti, kuinka homoseksuaalien oikeuksien edistysaskeleet tapahtuivat juuri poliittisella mandaatilla lähinnä Euroopan valtioissa. Euroopassa erityisesti keskustavasemmistolaiset puolueet alkoivat edistämään homoseksuaalien oikeuksia 1990-luvulta alkaen ja valmistelemaan homoparien parisuhteita virallistavaa lainsäädäntöä. Aktiivisesti homojen oikeuksien parissa toimivat erityisesti Alankomaat ja Tanska.⁶⁰ Yhdysvalloissa seksuaalivähemmistöjen oikeudet eivät saaneet aikaan yhtä vahvaa poliittista muutosliikettä verrattuna Eurooppaan.⁶¹

Kysyn myös: Miten yhteiskunnalliset ja poliittiset jakolinjat ilmenevät homoseksuaalien oikeuksia eteenpäin ajaneessa prosessissa vuosina 2000–2005 *New York Timesissa*? Ja miten *New York Times* kuvaa homoseksuaaleja yksilönäkökulmasta?

Ensimmäisessä käsittelyluvussa tutkin homoseksuaalisuutta yhteiskunnallisena ilmiönä vuosina 2000–2005 *New York Timesissä*. Analysoin aikakautena tapahtuneita lainsäädännöllisiä muutoksia ja niihin vaikuttaneita taustatekijöitä sekä mediaa ja kansalaisaktiivisuuden merkitystä homojen oikeuksien kehittämisessä. Keskityn erityisesti kysymykseen avioliitosta ja sen symboliseen merkitykseen homoseksuaalien oikeuksien kehityksessä ja identiteetin rakentamisessa. Tuon esiin niiden yhteiskunnallisen merkityksen. Tutkin kehityskaarta ja edistysaskelia eri yhteiskunnan osa-alueiden tahoilla homoseksuaalien oikeuksien uutisoinnista *New York Timesissä*. Tärkeää on huomioida, että homoseksuaalien oikeudet olivat yhteiskunnallinen kysymys ympäri maailmaa.

⁶⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 346–347.

⁶¹ Rimmerman & Wilcox 2007, 354.

Toinen käsittelyluku painottuu politiikkateemaan sekä Yhdysvaltojen kahtiajakoon ja konservatismiin ja liberalismiin määrittelyyn 2000-luvun alun yhteiskunnassa keskusteltaessa homoseksuaalien oikeuksista. Arvokonservatismi ja -liberalismi selitetään työssäni pitkälti homoseksuaalisuuteen ja tasa-arvoiseen avioliittoon suhtautumisen perusteella. Pääteemana ovat seksuaalivähemmistöt ja puoluepolitiikka sekä poliittiseen toimijuuteen vaikuttaneet muut tekijät kuten uskonto ja rotu⁶². Toisessa käsittelyluvussa keskityn myös vuoden 2004 presidentinvaaleihin, joissa homoseksuaalisuus nousi yhdeksi tärkeimmistä vaaliteemoista. Haluan osoittaa käytännössä, miten konservatismi ja liberalismi kietoutuvat yhteen homoseksuaalisuuden kanssa ja miten aatteet ja ideologiat voivat muodostaa päinvastaisen käsityksen samasta teemasta.

Tutkin *New York Timesin* artikkeleita vuosien 2000–2005 ajalta. Artikkelit keskittyvät vahvasti poliittisen ilmapiirin selostamiseen ja toisaalta kamppailuun eri osavaltioiden tasolla. Poliitiikka on luonnollinen osa ajan hermoa, sillä 2000-luvun alusta lähtien homoseksuaalien oikeudet alettiin nähdä entistä enemmän ihmisoikeuskysymyksenä ja ne nousivat entistä vahvemmin keskiöön poliittisessa debatissa esimerkiksi vuoden 2004 presidentinvaalien yhteydessä. Ideologisesta näkökulmasta tarkasteltuna, aikakautta leimaa vahva uuskonservatismiin henki, jonka vahvistuminen nojaa vahvasti juuri homoseksuaalien oikeuksien vastustamiseen ja liberaali–konservatiivi -jakolinjojen vahvistumiseen.⁶³ Homoseksuaalit alettiin nähdä vahvemmin valtaväestön keskuudessa individuaaleina, joita ei tietoisesti haluta erottaa kantaväestöstä. Homoseksuaalit eivät ole yksi yhtenäinen vähemmistö, vaan pikemminkin heterogeeninen väestönosa, johon voidaan soveltaa yhtä lailla liberaali–konservatiiviasetelmaa.⁶⁴

Tutkimukseni tarkasteluväli käsittää 2000-luvun alkupuolen, vuodet 2000–2005. Keskustelu samaa sukupuolta olevien parien ja homoseksuaalien oikeuksista oli tässä vaiheessa noussut useampien tekijöiden johdosta poliittiseen valokeilaan.

⁶² Biologinen suuri ryhmä rakenteellisilta ominaisuuksiltaan toistensa kaltaisia yksilöitä. Termillä rotu viitataan esimerkiksi mustiin ja valkoisiin amerikkalaisiin. Päälähteeni *New York Times* käytti termejä black, white, race, interracial yms. uutisoinnissaan 2000-luvun alkupuolella, joten osana historiallista viitekehystä on perusteltua käyttää termiä rotu.

⁶³ Rimmerman & Wilcox 2007, 244.

⁶⁴ Cimino 2007, 2.

Homoseksuaalien yhtäläiset oikeudet oli ensimmäistä kertaa valtakunnallisten vaalien yksi tärkeimmistä pääteemoista⁶⁵. Valitsemani aikakausi kuvastaa Yhdysvalloissa vallinnutta maailmankuvaa ja toisaalta maan kiihtyvää ideologista polarisoitumista. Bushin presidentinvaalien alla esiin nostama uskonnollinen uuskonservatismi alkoi pitkälti määrittää Yhdysvaltojen arvopohjaa. Yhdysvalloissa käytiin 2000-luvun alussa voimakasta ideologioista ja arvopohjasta nousevaa kamppailua liberaalien ja konservatiivien välillä. Vuosina 2000–2001 homoseksuaalien oikeudet olivat vahvasti esillä *New York Timesissa* homoseksuaalien rekisteröityjen parisuhteiden yleistymisen myötä, ja erityisesti Hollannin hyväksytyä ensimmäisenä valtiona maailmassa samaa sukupuolta olevien avioliiton mahdollistavan lainsäädännön. Vuoteen 2005 mennessä uutisoinnin konteksti oli merkittävästi laajentunut. Kyseisinä vuosina myös muut Euroopan valtiot kuten Belgia ja Espanja sekä ensimmäiset alueet Pohjois-Amerikassa, Massachusetts (USA), Kanadan Ontario, Quebec ja brittiläinen Kolumbia, muuttivat lainsäädäntöään ja sallivat avioliiton kahden täysi-ikäisen henkilön välille. Kyseinen aikakausi on selvä käännekohta homoseksuaalien oikeuksien tasa-arvoisten oikeuksien kamppailussa, joten on perusteltua käyttää juuri kyseisiä vuosia.

Homoseksuaalien oikeus avioliittoon on tyypillinen 2000-luvun alun arvokysymys⁶⁶, johon kysytään herkeämättä mielipidettä niin johtavilta poliitikoilta kuin väestön eri demografisilta ryhmiltä. Mielipidetiedustelun kysymys esitetään muodossa; avioliittolain rajaaminen miehen ja naisen väliseksi tai samaa sukupuolta olevien oikeus avioliittoon. Mielipidetiedustelut ja niiden läpikäynti korostuvat myös *New York Timesin* artikkeleissa. Lehti päivitti ahkerasti tuoreimpia kyselyitä samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeudesta tai suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen erityisesti vuosien 2003–2005 aikana.

1.4 New York Timesin linja

Tutkimukseni aineistona on noin 70 *New York Timesin* homoseksuaalisuutta ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia käsittelevää artikkelia vuosilta 2000–2005. Kyseiset

⁶⁵Rimmerman & Wilcox 2007, 9.

⁶⁶ Streitmatter 2009, 45.

70 artikkelia edustavat noin 40 prosenttia homoseksuaaleja käsittelevästä uutisoinnista kyseisinä vuosina. Olen valinnut analyysini kohteeksi lukuisten eri toimittajien kirjoittamia artikkeleita uutisoinnin eri osa-alueilta. Artikkelit ovat poliittisia uutisia, kolumneja ja laajempia reportaaseja. Artikkeleiden monipuolisuuden avulla haluan varmistaa tutkimukseni laajan, sujuvan, lähdekriittisen ja yksityiskohtaisen analyysin ja käsittelyn. Artikkeleita valitessani hyödynsin niiden tematiikkaa. Jätin omaa aihepiiriäni eli politiikkaa, juridista ja yksilönäkökulmaa käsittelemättömät artikkelit huomioimatta. Teemojeni kohdalla valitsin artikkeleita tasaisesti eri vuosilta ja painotin erityisesti ajankohtia, jolloin homojen oikeuksien kehityksessä tapahtui merkittäviä käännekohtia.

Artikkelit käsittelevät lainmuutosprosessien kuvailua ja etenemistä eri valtioissa ja Yhdysvaltojen osavaltioissa sekä virstanpylväitä homojen oikeuksien yhdenvertaisuutta käsittelevässä kampanjassa kuten myös vuoden 2004 presidentinvaaleja ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien esilläoloa vaalikampanjoissa. Artikkelit keskittyvät vahvasti myös yksittäisiin tarinoihin ja kertomuksiin homoseksuaalien kokemuksista, haasteista ja syrjinnästä 2000-luvun alun yhteiskunnassa. Artikkelien joukossa on myös tunnettujen kirjoittajien kuten Frank Richin kaltaisten henkilöiden kolumneja ja mielipidekirjoituksia. *New York Timesin* sivuilla homoseksuaalien oikeuksista kirjoittivat useat toimittajat kuten Pam Belluck, Renwick McLean, Linda Greenhouse ja Sheryl Gay Stolhberg. Erityisen aktiivinen seksuaalivähemmistöjen oikeuksien uutisoinnissa oli Belluck, jonka artikkelit keskittyivät erityisesti Massachusettsin osavaltion tapahtumankulkuun. Aihepiiri ei kuitenkaan ollut rajattu ainoastaan muutamalle niin kutsutulle luottotoimittajalle, vaan oli jaettu useamman toimittajan kesken. Homoseksuaalien oikeuksista kirjoittaneita toimittajia yhdisti kuitenkin liberaali maailmankuva. Linda Greenhouse esimerkiksi oli erikoistunut korkeimman oikeuden toiminnan ja ennakkopäätösten analyysiin.

New York Timesia on pidetty liberaalin median äänitorvena.⁶⁷ Se oli eräs vaikutusvaltaisimmista yhdysvaltalaisista mediajulkaisuista, jonka julkaisuja uskottiin, luettiin ja lainattiin ahkerasti muissa sanomalehdissä.⁶⁸ *New York Times* asettui jo 2000-

⁶⁷ Streitmatter 2009, 1.

⁶⁸ Usher, 2014. 186.

luvun alussa homoseksuaalien puolelle ja toi heidän äänensä kuuluviin. Lehti ei pelännyt julkaista artikkeleita myöskään niin kutsutuista ”tabuina” pidetyistä aiheista.⁶⁹ *New York Times* toi homoseksuaalisuuden esiin mahdollisimman monipuolisesti. Se ei syyllistynyt aikakaudelle tyypilliseen yleistämiseen tai eikä toistanut erityisesti vuosina 2000–2005 vallassa olleen George W. Bushin hallinnon ja erityisesti uskonnollisen oikeiston korostamaa mielipidettä siitä, kuinka homoyhteisö oli yksi iso ryhmä täynnä samanlaisia ihmisiä.

New York Times oli poliittisesti sitoutumaton lehtijulkaisu, jota voidaan tästä huolimatta pitää vahvana demokraattien harjoittaman politiikan tukijana. Demokraatit olivat kaupungeissa selvästi enemmän seksuaalivähemmistöjen oikeuksia tukevia kuin republikaanit⁷⁰. *New York Timesin* lukijakunta on vahvasti demokraattista, ja lehti palvelee ennen kaikkea liberaalia kaupunkilaisväestöä, jonka arvoihin kuuluvat uutisointi homoseksuaalien oikeuksista. *New York Timesin* tehtävä oli tyydyttää erityisesti liberaalin kaupunkilaisväestön uutisnälkää.

New York Times uutisoi homoseksuaalisuudesta liberaalista näkökulmasta ja sen uutisointia voi pitää neutraalin asiapainotteisena. Lukijakunnan keskuudessa *New York Timesin* journalistiikkaa pidettiin perusteellisena.⁷¹ Lehden laajat reportaasit esittelivät ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita asiantuntevalla otteella. *New York Timesin* roolia voi pitää keskustelunavaajana. Monessa aiheessa lehti otti poliittisia päätöksentekijöitä liberaalimman linjan, jota se halusi artikkeleidensa kautta nostaa julkiseen keskusteluun. *New York Timesilla* oli myös tärkeä rooli lainsäädännön uudistuksissa. Se ennakoi Yhdysvaltojen tulevaa arvopoliittista linjaa ja korosti, miten samaa sukupuolta olevien pariin avioliitto on vain ajankysymys. Kyseiset argumentit tukevat *New York Timesin* roolia päälähteenäni.

Lehden asema oli vuosina 2000–2005 myös merkittävä Euroopassa, jonne seksuaalivähemmistöjen oikeuksien ensimmäiset suuret edistysaskeleet olivat keskittyneet.⁷² Seksuaalivähemmistöistä uutisointi oli myös kiinteä osa *New York*

⁶⁹ Streitmatter 2009, 265.

⁷⁰ Cimino 2007, 88.

⁷¹ Schwarz 2014, 1-3.

⁷² Aldrich 2006, 335.

Timesin linjaa: mediahuomio, runsas palstatila ja homoseksuaalisuuden kuvaaminen moninaisesta näkökulmasta todistavat *New York Timesin* ottaneen homoseksuaaleja ja heidän oikeuksiaan positiivisessa sävyssä käsittelevän uutisoinnin vahvasti tavoitteekseen 2000-luvun alun Yhdysvalloissa. Tämä päti myös Eurooppaan, sillä *New York Timesin* rooli ja uutisarvo Euroopassa oli myös merkittävä. Lehden tavoitteet levisivät vahvasti siis globaalilla tasolla ja toimivat näin sananvälittäjänä seksuaalivähemmistöjen oikeuksissa. Erityisen tärkeänä voi pitää *New York Timesin* roolia referoitavana lähdeaineistona. Eurooppalaiset sanomalehdet referoivat erityisesti juuri *New York Timesia* käyttämässään uutisoinnissa.⁷³ Lehden rooli oli siis toimia sanansaattajana yhdysvaltalaisen ja eurooppalaisten mediajulkaisujen välillä.

⁷³ Rimmerman & Wilcox 2007, 347.

2. Homoseksuaalisuuden ja yhteiskunnan suhde vuosina 2000–2005 *New York Timesissa*

2.1 Yhdysvaltalaisen median rooli seksuaalivähemmistöjen oikeuksien kehittämisessä

*At the heart of liberty is the right to define one's own concept of existence of meaning, of the universe, and of the mystery of human life.*⁷⁴

Tutkimukseni ensimmäinen käsittelyluku keskittyy *New York Timesin* uutisointiin homoseksuaalisuuden yhteiskunnallisesta asemasta vuosina 2000–2005. Kolme keskeistä *New York Timesissa* esitettyä yhteiskunnan lähestymistapaa homoseksuaalisuuteen vuosina 2000–2005 olivat media, lainsäädännön muutokset ja oikeusistuinten ennakkopäätökset, erityisesti Massachusettsin osavaltion korkeimman oikeuden päätös sallia samaa sukupuolta olevien pariin avioliitot vuoden 2003 marraskuussa sekä tasa-arvovaatimukset ja homoseksuaalien oikeuksien edistäminen erityisesti mielenosoitusten ja Pride-marssien kautta.

Homoseksuaalisuuden nousua päivänpolttavaksi aiheeksi voi pitää 2000-luvun alun ilmiönä. Kun vielä 1980-luvulla ajateltiin, että pelkästään homoseksin tulisi olla yksiselitteisesti diskriminoitua ja kiellettyä, oli kehityskulku johtanut siihen, että vuoden 2000 heinäkuussa ensimmäisessä Yhdysvaltojen osavaltiossa itärannikon liberaalissa Vermontissa virallistettiin samaa sukupuolta olevien parisuhteet.⁷⁵ *New York Times* katsoi, että käännekohta suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen oli selkeä. Vuonna 1986 *New York Timesin* mukaan ainoastaan 24% yhdysvaltalaisista kertoi tuntevansa homoseksuaalin henkilön.⁷⁶ *Time*-lehden teettämässä kyselyssä vuonna 1989 ainoastaan 23% vastaajista ilmoitti kannattavansa samaa sukupuolta olevien avioliittoa.⁷⁷ Vuonna 2011 oltiin tilanteessa, jossa yli puolet yhdysvaltalaisista kannatti

⁷⁴ Justice Anthony Kennedy, *Lawrence v. Texas* No. 02-120, 2003.

⁷⁵ Pinello 2017, 26.

⁷⁶ Frank Rich, *the Joy of Gay Marriage*, *New York Times*, 29.4.2004.

⁷⁷ Rimmerman & Wilcox, 2007, 247.

samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeutta. Edellisessä mielipidekyselyssä vuonna 2008 55% amerikkalaisista vastusti samaa sukupuolta olevien parien oikeutta avioliittoon.⁷⁸ Homoseksuaalien oikeuksien eteneminen oli todella nopeaa 2000-luvun alkupuolella, ja vuositasolla noin kaksi prosenttia ihmisistä vaihtoi mielipiteensä ja alkoi tukea samaa sukupuolta olevien parien oikeutta avioliittoon.⁷⁹ Kolmessa vuodessa yli kymmenen prosenttia amerikkalaisista oli muuttanut mielipiteensä suhtautumisessaan ainoastaan muutaman vuoden aikana. Muutos ajoittui ennen kaikkea aikakauteen, jolloin homoseksuaalien edustus mediassa lisääntyi voimakkaasti. Yhdysvaltalaisen median intressi toimia vallankäyttäjänä ja antaa homoseksuaaleille ruututilaa vaikutti keskeisesti yleisen mielipiteen muuttumiseen ja entistä myönteisempään suhtautumiseen homoja kohtaan.

New York Timesin rooli sanomalehtenä ja mediajulkaisuna oli homoseksuaalien tasa-arvoisia oikeuksia tukeva ja kannattava. Lehden yleislinja oli kaupunkilainen, moderni ja liberaali. Tämä ilmeni erityisesti lehden otsikoinnissa. Vuoden 2004 aikana *New York Timesissa* otsikointiin esimerkiksi seuraavasti: Toward a More Perfect Union (9.5.2004), For Children of Gays, Marriage Brings Joy (19.3.2004) tai Gay Couples Seek Unions in God's Eyes. Otsikointi oli selkeä kannanotto homoseksuaalien oikeuksien puolesta ja se edusti lehden liberaalia linjaa, valitsematta puolta liian yksipuolisesti. *New York Timesissa* löytyi myös eriäviä mielipiteitä, ja konservatiivit pääsivät ääneen esimerkiksi poliittisissa uutisartikkeleissa samalla tapaa kuin liberaalit. Lehti halusi ihmisten ymmärtävän yhdysvaltalaisten mielipiteiden balanssin ja kontekstin. Sen takia se haastatteli myös konservatiivisia tahoja uutisoinnissaan ja toi näiden ryhmien näkemyksiä ja mielipiteitä julki uutisoinnissaan.

New York Timesin kuvaama kehityskulku homojen oikeuksien kohdalla oli selkeästi kasvavaa vuodesta 2003 eteenpäin. *New York Times* korosti, mitä avoimempaa homoseksuaalisuus oli yhteiskunnassa tuona aikana ja mitä useampi ihminen tunsu homoseksuaalin henkilön, sitä myönteisemmäksi valtaväestön suhtautuminen muuttui. Arvojen ja yleisen mielipiteen muutos ei ollut nopea prosessi, mutta *New York Times*

⁷⁸ Streitmatter 2009, 166.

⁷⁹ Carpenter 2012, 180.

näki median roolin siinä keskeisenä.⁸⁰ Kun teemaa pidettiin mediassa vahvasti esillä, siitä tuli myös ihmisten keskuudessa vahvemmin osa normia, tässä tapauksessa vallitsevaa heteronormatiivista ajattelutapaa. Streitmatter nostaa teoksessaan esiin, kuinka homoseksuaalisuus astui sisään yhdysvaltalaisen olohuoneisiin televisiosarja *Will & Gracen* muodossa.

New York Times korosti, miten kyseinen televisiosarja esitteli ensimmäistä kertaa pääroolissa stereotyyppisen miellyttävän amerikkalaisen naapurin, joka sattui olemaan homo. Yhdysvaltalaiset tarvitsivat ”periamerikkalaisia” homoseksuaaleja hahmoja, joista oli helppo pitää.⁸¹ Heitä ei juurikaan haitannut, vaikka *Will & Grace* oli fiktiivinen televisiosarja. *New York Times* nosti esiin, miten oikeassa elämässä Willin ja Gracen, homomiehen ja heteronaisen, kämppäkaveruus ei ollut mitenkään tavaton ilmiö.⁸² Sarjan myötä useat heteronaiset, jotka asuivat homomiesten kanssa kämppäkaverina, kertoivat asiasta avoimemmin julkisuudessa. Toisaalta sarjan kuvaili liberaalia suurkaupunkikuplaa, jossa homojen ympärillä oli liberaaleja koulutettuja heteroita.⁸³ *New York Times* katsoi tämän edustaneen metropolien kuten New Yorkin todellisuutta, mutta ei periamerikkalaista suhtautumista homoseksuaalisuuteen. *Will & Grace* -sarjan kohdalla päällimmäisenä oli tunne siitä, kuinka yhdysvaltalaiset sarjan kautta tuntevat jonkun, joka oli avoimesti homoseksuaali ja erittäin miellyttävä henkilö. Tämä vaikutti positiivisesti homoseksuaalisuuteen suhtautumiseen. Homoseksuaalisuus alettiin nähdä poliittisesti salonkikelpoisena, ja kun jää homojen julkisissa mediaesiintymisissä oli rikottu, tälle kehityskululle ei näkynyt loppua.⁸⁴

New York Times kiinnitti 2000-luvun alussa huomiota myös homojen medianäkyvyyteen ja erityisesti homoseksuaalien hahmojen esiintymiseen useissa suurien yhdysvaltalaisen televisiokanavien sarjoissa.⁸⁵ Median rooli homoseksuaalien kasvamisessa tyylitietoisien ja avuliaan naapurin roolin ei ollut helppo. 1980–1990-lukuja hallitsivat kuva homoseksuaaleista HIV-epidemian kärsivinä uhreina. Tällä tavalla homot

⁸⁰ Andrew Jacobs, Georgia Voters to Decide Gay-Marriage Issue in Fall, *New York Times*, 1.4.2004.

⁸¹ Bronski 2011, 237.

⁸² Karen Manusco, A Real World Will and Grace, *New York Times*, 26.03.2001.

⁸³ Moscowitz 2013, 12.

⁸⁴ Frank Rich, the Joy of Gay Marriage, *The New York Times*, 29.2.2004.

⁸⁵ Kathryn Shattuck, 14 TV Shows That Broke Ground with Gay and Transgender Characters, *New York Times*, 16.2.2017.

kuvattiin esimerkiksi Tom Hanksin tähdittämässä Oscar-palkintoja kahmineessa Philadelphiassa (1993).⁸⁶ *New York Times* korosti, miten homoseksuaalit olivat vielä 1990-luvulla syrjittyjä ja ”heikompia” hahmoja. Will & Grace kuvasi homot naapureina, ystävällisinä ja miellyttävinä ja muotitietoisina, samanaikaisesti toinen 2000-luvun kulttisarja *Queer as Folk* (2000) keskittyi vahvemmin homojen alakulttuuriin.⁸⁷ Seksuaalivähemmistöjen kuvaaminen mediassa oli keskittynyt käytännössä pelkästään homomiehiin⁸⁸; lesbot, transsukupuoliset ja muut seksuaalivähemmistöt jäivät selvästi vähemmälle huomiolle. Poikkeuksena oli avoimesti lesbo ja suorassa televisiolähetyksessä kaapista ulos tullut Ellen DeGeneres, joka *New York Timesin* mukaan oli vakiinnuttanut roolinsa yhdysvaltalaisen liberaalimedian keulakuvana jo 2000-luvun alkupuolella.⁸⁹

New York Times nosti esiin *Queer as Folk* -sarjan merkityksen homokulttuurin tuntemuksessa ja vallinneiden tabujen rikkojana.⁹⁰ Avoin seksuaalisuus, useat seksikontaktit ja runsas päihteidenkäyttö olivat sarjan teemoja, johon *New York Times* kiinnitti huomiota.⁹¹ *New York Times* kuvasi, miten kyseisten teemojen rinnalla kulkivat myös homoseksuaalien oikeuksien kehityskulku ja aktivointi. Sarjassa sivuttiin useita yhteiskunnallisesti ajankohtaisia aiheita kuten samaa sukupuolta olevien parien oikeutta avioliittoon ja lasten hankkimiseen. Sarjaa voi pitää tiennäyttäjänä myös näiden teemojen osalta. Se toi ensimmäisenä amerikkalaisten olohuoneisiin kuvauksen homoseksuaalien elämästä, joka juhlinnan ja seksin ohella sisälsi esimerkiksi erilaiset perhemallit kuten kahden samaa sukupuolta olevan vanhemman perheen.

Toisaalta sarja kyseenalaisti vahvasti heteronormatiivisen suhdekäsityksen yksiavioisesta miehen ja naisen välisestä parisuhteesta. Sarjan ääni homoseksuaalien elämäntyylisestä oli monimuotoinen. Se esitteli niin avoimessa suhteessa kuin yksiavioisessa suhteessa eläviä homoja ja korosti homomiesten aktiivista seksielämää.⁹² Samalla sarja nosti keskusteluun homojen haaveet vanhemmuudesta ja biologisista

⁸⁶ Hiltton-Morrow & Battles 2017, 75.

⁸⁷ Streitmatter 2009, 101.

⁸⁸ Moscowitz 2013, 16.

⁸⁹ Jesse Green, Come Out. Come Down. Come Back. Being Ellen, *New York Times*, 19.8.2001

⁹⁰ Caryn James, In a Gay World, Without the Usual Guides, *New York Times*, 3.12.2000.

⁹¹ Ned Martel, An End to Notches on the Headboard, *New York Times*, 6.8.2005.

⁹² Hiltton-Morrow & Battles 2015, 87-88.

lapsista. Myös homot halusivat tulla vanhemmiksi ja kokivat luontaista tarvetta rakkauteen ja perheeseen. Sarjan syvin sanoma on kuitenkin homoyhteisön monimuotoisuudessa. *New York Times* katsoi, että median aiemmin yleistämä kuva homoista tietyn stereotyyppisen roolin edustajina mureni vahvasti sarjan myötä. Homot saattoivat olla yhtä hyvin viulisteja, menestyneitä yrittäjiä, opettajia, kahvilanpitäjiä, tanssijoita tai virkamiehiä. Toimittaja Ned Martel kuvaili *New York Timesin* artikkelissaan, miten Queer as Folk jatkoivat seksuaalivähemmistöjen esittelyä ja valokeilaan nostamista kulttuurisarja Sex and the Cityn jalanjäljissä seksuaalisuuden ja seksikeskeisen kulttuurin kautta. Martel ja *New York Times* katsoivat Queer as Folkin kerronnan olevan kuitenkin paljon totuudenmukaisempaa. Sex and the Cityn ja Queer as Folkin kaltaiset sarjat edustivat uuden vuosisadan ajatusmaailmaa ja seksuaalista ajankuvaa. Yksilöllä oli oikeus nauttia seksuaalisuudestaan, tämä nähtiin jopa suotavana, riippumatta sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisestaan.

Todelliseen kulttimaineeseen homoseksuaalit elokuvassa ja mediassa nosti Brokeback Mountain (2005).⁹³ *New York Times* korosti sen merkitystä homojen kulttielokuvana ja virstanpylväänä. Sen merkitystä kamppailussa homoseksuaalien oikeuksien puolesta on vaikea sivuttaa. *New York Times* huomautti, miten elokuvan surullinen juoni sai sen katsojat usein kyynelien partaalle.⁹⁴ Elokuvan sensitiivisyys ja surullisuus vahvistivat amerikkalaisten empatian tunnetta homoja kohtaan, ja samalla varmisti yhä useamman amerikkalaisen sympatian kääntymisen homojen puolelle. Brokeback Mountainin julkaisu ja ensi-ilta ajoittui ajankohtaan, jossa samaa sukupuolta olevien pariin avioliitto-oikeus oli Yhdysvaltojen suurin tasa-arvokysymys. *New York Timesin* mielestä elokuvan sanoma oli ennen kaikkea poliittinen, ja elokuvan suosio varmisti, että homoseksuaalien oikeudet olivat vahvasti esillä yhdysvaltalaisessa keskustelukulttuurissa.

New York Times korosti homojen tavallisuutta. Homoseksuaali voi olla kuka tahansa ja missä tahansa.⁹⁵ Elokuva keskittyi Wyomingin osavaltioon maalaismaisemiin vuoteen 1963 eli aikakauteen ennen Stonwall Innin tapahtumia ja seksuaalivähemmistöjen

⁹³ Manohla Dargis, Brokeback and the gay frontier, *New York Times*, 20.12.2005.

⁹⁴ Karen Durbin, Cowboys in Love...With Each Other, *New York Times*, 4.9.2005.

⁹⁵ Manohla Dargis, Brokeback and the gay frontier, *New York Times*, 20.12.2005.

esiinmarssia. Elokuva oli ennen kaikkea kuvaus miesten välisestä rakkaudesta haja-asutusalueen miljöössä aikakautena, jolloin homoseksuaalisuus miellettiin vahvasti sairaudeksi tai mielialahäiriöksi.⁹⁶ Päähahmot eivät edes itse miellä itseään homoseksuaaleiksi ja painivat identiteettiongelmien kanssa. Molemmat avioituivat tahollaan; tämä kertoi vahvasti maailmasta, missä homoseksuaalit elivät vielä 40–50 vuotta sitten. Kaapin ovet pidettiin visusti kiinni.

Elokuvan ydinviesti *New York Timesin* mielestä oli homojen oikeuksissa vallitsevat epäkohdat 2000-luvun alussa. *New York Times* muistutti, miten miesten välistä rakkautta oli ollut kaikkina aikakausina erilaisissa yhteisöissä. *Brokeback Mountain* oli ennen kaikkea valtavirran rakkauselokuva, jossa päähenkilöt sattuvat olemaan samaa sukupuolta. Homoseksuaalit nähtiin ensimmäistä kertaa suuren yleisön elokuvassa rakkausteeman ja rakkauden kautta.⁹⁷ Elokuva huomioi erilaiset miestyypit; homo voi olla maskuliininen karjapaimen tai rodeoratsastaja. Mielenkiintoinen huomio on, kuinka *Brokeback Mountainissa* kuvataan varsin niukasti; paljastamatta alastomia vartaloita tai genitaalialueita miestenvälisessä seksissä.⁹⁸ Elokuvassa onkin paljon enemmän heteroseksikohtauksia. Tässä yhteydessä voi vetää johtopäätöksen: yhdysvaltalainen yleinen mielipide ja elokuvateollisuus eivät olleet vielä 2000-luvun alkupuolella niin sallivia, että suurilevikkeisessä valtavirran elokuvassa oltaisiin esitetty miestenvälisiä seksikohtauksia. *New York Times* alleviivasi, että ajatuksen tasolla homoseksuaalisuus oli vuonna 2005 yleisesti hyväksyttyä, mutta käytännössä suuri yleisö ei ollut vielä valmis näkemään valkokankaalla seksiä harrastavaa miesparia.⁹⁹

New York Timesin homojen medianäkyvyys ei rajoittunut ainoastaan elokuvaan, televisioon ja viestittyy mediaan. Tärkeä mediatapahtuma, josta uutisoitiin ahkerasti lehdessä, oli jokakesäinen Pride-kulkue. *New York Times* keskittyi uutisoinnissaan erityisesti New Yorkin Pride-tapahtumaan¹⁰⁰, mutta uutisoi myös lyhyemmin muiden isojen kaupunkien kuten Seattlen tai San Franciscon Pride-kulkueista. Pridet olivat

⁹⁶ Streitmatter 2009, 175.

⁹⁷ Streitmatter 2009, 169.

⁹⁸ Hilton-Morrow & Battles 2015, 238.

⁹⁹ Karen Durbin, *Cowboys in Love...With Each Other*, *New York Times*, 4.9.2005.

¹⁰⁰ Andrea Elliott, *Gays and Lesbians Parade With a New Sense of Pride and Possibility*, *New York Times*, 30.6.2003.

tapahtumia, jotka olivat kasvattaneet homojen näkyvyyttä 1970-luvulta alkaen ja jotka tekivät homoista nähtyjä ja kuultuja ainakin yhden kesäkuisen viikonlopun ajaksi. *It was in 1977 in San Francisco and I was just amazed. I was stunned to see so many gays. I was like, oh my god, it was a feeling like coming home –almost yeah –so my first Pride was... it meant a lot.*¹⁰¹ Pridet olivat homoliikkeen ja alakulttuurin syntymisen kannalta avainasemassa. Kulkueet korostivat homojen yhteisöllisyyttä, positiivisuutta ja iloista ilmapiiriä, joissa homot saattoivat vihdoinkin olla näkyviä.¹⁰²

New York Times nosti Pridet varsin vahvasti esille uutisoinnissaan. Huomionarvoista oli Priden vahva politisoituminen 2000-luvulla, johon myös *New York Times* kiinnitti huomiota. Poliittika ja poliitikkojen osallistuminen kulkueeseen oli lehden uutisoinnin kärkiteema. *New York Times* korosti, miten monet poliitikot olivat ymmärtäneet Pride-liikkeen ”markkina-arvon” ja kuinka osavaltion näkyvät kärkipoliitikot osallistuivat marssiin.¹⁰³ Vuoden 2004 Pride-kulkueessa olivat paikalla esimerkiksi New Yorkin osavaltion senaattori Chuck Schumer, New Yorkin pormestari Michael Bloomberg sekä vaalivuonna myös kaikki demokraattisen puolueen pormestariehdokkaat. *New York Timesin* uutisoinnissa kiinnitettiin huomio, siihen miten poliitikot juhlivat, tanssivat ja nauroivat marssijoiden joukossa.¹⁰⁴ 2000-luvun Pride-kulkueet olivatkin siirtyneet sen alkuperäisestä mielenosoituksellisesta tarkoituksesta kohti karnevaalisempaa ja seksuaalisesti vapautuneempaa iloista juhlakulttuuria. *The costumes are great and, of course, the men. I’d be lying if I don’t say the men are gorgeous.*¹⁰⁵ Pridet olivat kasvaneet ja politisoitumisen rinnalla valtavirtaistuneet. Myös liberaalien heteroiden keskuudessa koettiin tärkeäksi ja trendikkääksi osoittaa tukensa seksuaalivähemmistöille osallistumalla Pride-kulkueeseen. Pride-ilmion valtavirtaistumisen myötä *New York Times* katsoi sen nousseen entistä vahvemmin esille

¹⁰¹ McFarland Bruce 2016, 178.

¹⁰² McFarland Bruce 2016, 127.

¹⁰³ Andrea Elliott, Gays and Lesbians Parade With a New Sense of Pride and Possibility, *New York Times*, 30.6.2003.

¹⁰⁴ Mike McIntire & Robin Shulman, An Eye on Politics Colors Marching in Gay Parade, *New York Times*, 27.6.2004.

¹⁰⁵ Andrea Elliott, Gays and Lesbians Parade With a New Sense of Pride and Possibility, *New York Times*, 30.6.2003. Newmexikolaisen

myös valtamediassa. Median mielenkiinto ja kasvanut uutisointi lisäsi vuorostaan ihmisten mielenkiintoa ja tietämystä Pride-kulkueita kohtaan.¹⁰⁶

2.2 Oikeusistuinten ja korkeimman oikeuden rooli seksuaalivähemmistöjen oikeuksien kehittämisessä

*Gay marriage is not a radical step. It avoids the mess of domestic partnership; it is humane; it is conservative in the best sense of the word.*¹⁰⁷

Homoseksuaalisuuden tuleminen hyväksytyksi osaksi amerikkalaista ja länsimaalaista kulttuuria ajoittuu juuri 2000-luvun alkuun. 1990-luvulla käydyn voimakkaan kampanjoinnin myötä homojen oikeudet alettiin etenevässä määrin nähdä ihmisoikeuskysymyksenä ja julkinen mielipide kääntyi yhä useammassa maassa homojen oikeuksia suosivaksi, mikä pakotti poliittiset päättäjät toimimaan.¹⁰⁸ Työni tarkasteluajavälin vuosien 2000–2005 tasa-arvoisten oikeuksien kamppailu ja homoihin keskittyntä uutisointi keskittyi vahvasti avioliittoon.¹⁰⁹ Ajattelutapa avioliiton roolista uskonnollisena lapsien hankintaa korostavana instituutiona, joka korosti sen suurta merkitystä amerikkalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin rakentumisessa ja menestyksessä, oli vankalla pohjalla 2000-luvun alussa.¹¹⁰ Samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeus ei ollut myöskään homojärjestöjen tai homoaktivismin tärkein tavoite ennen 1990-luvun loppupuolta. Tätä ennen politiikka keskittyi erityisesti HIV-politiikkaan ja terveydenhuoltoon, homojen kohtaamaan väkivaltaan, osavaltiotason antisodomy-lakien kumoamiseen, työsyrijintään ja asevoimien harjoittamaan syrjintään homoseksuaaleja kohtaan.¹¹¹ Pidän kehityskulkua loogisena. Ensin homojen oli tultava näkyväksi osaksi yhteiskuntaa, tämän jälkeen voitiin käydä kieltojen kimppuun ja kun kielloista oli päästy, oli mahdollista alkaa edistää itse oikeuksia. Kehityskulku ei olisi ollut

¹⁰⁶ McFarland Bruce 2016, 216–217.

¹⁰⁷ Cimino 2007, 3-4.

¹⁰⁸ Renwick McLean, First Gay Couples Apply for Marriage under New Spanish Law, *New York Times*, 5.7.2005.

¹⁰⁹ Aldrich 2006, 331.

¹¹⁰ Cherlin 2009, 126–129.

¹¹¹ Moscowitz 2013, 32.

mahdollista ilman 1960–1970-luvuilla alkanutta vahvaa homoliikettä sekä niitä heteroseksuaaleja, jotka myös kokivat tärkeäksi edistää homojen oikeuksia.¹¹²

New York Times uutisoi useiden länsimaiden kehityskulusta avioliittokysymyksessä. Suuri joukko Euroopan valtioita kuten Alankomaat, Belgia ja Espanja aloittivat keskustelun samaa sukupuolta olevien pariin yhtäläisistä oikeuksista 2000-luvun alkupuolella.¹¹³ *New Yorkin Timesissa* uutisoitiin erityisesti Espanjan homoseksuaalien avioliitto-oikeuskamppailusta ja homoseksuaalien tasa-arvoisten oikeuksien kohtaamasta vastustuksesta Espanjassa.¹¹⁴ Espanjan samaa sukupuolta olevien avioliittokysymys ajoittuu vuoden 2005 kevääseen ja kesään, jolloin aihe oli myös *New York Timesissa* aktiivisimmillaan. *New York Times* korosti, miten Espanjan tapauksessa avioliitto-oikeutta oli lähdetty edistämään poliittisella mandaatilla ja kuinka se sai vastustusta erityisesti katolisen kirkon ja uskonnollisten yhteisöjen piirissä.¹¹⁵ *The Catholic Church has never come up against anything similar to this in its 2,000-year history. The marital union of a man and woman is disappearing from our legal code.*¹¹⁶ Vahvasti uskonnollissävytteisten retoriikan keskellä samaa sukupuolta olevien pariin oikeuksien kehityskulun aloitusta ei voitu pitää erityisen helppona. Tulee muistaa, kuinka useissa valtioissa ja erityisesti Yhdysvalloissa homoseksuaalisuuteen suhtautuminen vaihteli pitkälti maantieteellisen sijainnin mukaan. *New York Timesin* uutisoinnissa tausta ja lähtökohdat samaa sukupuolta olevien oikeuksien edistämislle tuotiin vahvasti esille. Euroopassa edistyminen tapahtui keskustavasemmistopuolueiden ajamalla poliittisella mandaatilla, kun Yhdysvalloissa se nojasi oikeusistuinten ja korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiin.

Tutkimukseni aikarajauksen aikana Yhdysvalloissa enemmistö kansasta suhtautui samaa sukupuolta olevien pariin avioliittoon negatiivisesti.¹¹⁷ Suhtautuminen homoseksuaalisuuteen oli kuitenkin muuttunut muutamassa vuosikymmenessä merkittävästi. *New York Times* uutisoi esimerkiksi espanjalaisten ja belgialaisten

¹¹² Gay & Baumann 2019, 1-3.

¹¹³ Clifford Krauss, Gay Canadians Quest for Marriage Seems Near Victory, *New York Times*, 16.6.2003.

¹¹⁴ Renwick McLean, Spaniards Protest Bill on Gay Marriage, *New York Times*, 19.6.2005.

¹¹⁵ Renwick McLean, First Gay Couples Apply for Marriage Under New Spanish Law, *New York Times*, 5.7.2005.

¹¹⁶ Renwick McLean, Spaniards Protest Bill on Gay Marriage, *New York Times*, 19.6.2005.

¹¹⁷ David E. Rosenbaum, Race, Sex and Forbidden Unions, *New York Times*, 14.12.2003.

myötämielisestä suhtautumisesta samaa sukupuolta olevien parien avioliittoon: Espanjassa noin 60 prosenttia väestöstä ilmaisi tukensa samaa sukupuolta olevien avioliitolle.¹¹⁸ *New York Times* näki homoseksuaalisuuden oikeuden avioliittoon samanlaisena ihmisoikeuskamppailuna kuin rotujen välisen avioliitto-oikeuden muutama vuosikymmen aikaisemmin.¹¹⁹ *New York Times* piti merkittävänä, että kun vaatimukset avioliittolain muutoksista yli roturajoja koskevaksi yleistyivät, oli lainsäädäntöä jo muutettu useassa Yhdysvaltojen osavaltiossa. Homojen kohdalla media ja korkeimman oikeuden linjaus tapauksessa *Lawrence v. Texas* (2003) ennakkopäätös homoseksuaalisen kanssakäymisen kieltävän lainsäädännön dekriminalisoinnista nosti vaatimukset homoseksuaalien yhtäläisistä oikeuksista koko Yhdysvaltojen johtavaksi arvokysymykseksi.

*Lawrence v. Texas*in taustalla olivat vuoden 1998 tapahtumat Texasin osavaltiossa.¹²⁰ *New York Times* kävi uutisoinnissaan läpi *Lawrence v. Texas* -tapauksen taustatekijöitä. Poliisi tunkeutui saatuaan väärän hälytyksen John G. Lawrencen asuntoon ja löysi kahden miehen harrastavan anaaliyhdyntää. Miehet pidätettiin ja tuomittiin seuraavana päivänä oikeudessa sakkorangaistuksiin. *New York Times* korosti, kuinka poliisien havainnot anaaliyhdyntästä olivat ristiriitaisia. Neljästä asunnolle saapuneesta poliisista ainoastaan yksi oli havainnut anaaliyhdyntänsä. *New York Times* pohti, oliko koko pidätykseen johtaneen tapahtumasarjan takana enemmänkin poliisiin ja muihin viranomaisiin juurtunut homofobia.

Metodologisesti tarkasteltuna *New York Timesin* artikkeleiden kronologinen analysointi korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen kohdalla oli ensisijaisen tärkeää. Analysoimalla ennakkopäätöstä käsitellyttä uutisointia osaan nähdä tiivistettynä yhdysvaltalaisien oikeusistuinten ja erityisesti korkeimman oikeuden ennakkopäätösten roolin. Metodini kriittisen sisällönanalyysin avulla osaan kytkeä oikeusteitse tapahtuneiden homojen oikeuksien edistymisen osaksi laajempaa yhdysvaltalaista kontekstia. Kronologinen tarkastelumalli korkeimman oikeuden päätöksen kohdalla auttaa itseäni ymmärtämään *New York Timesin* uutisoinnin fokuksen ja

¹¹⁸ Renwick McLean, Spaniards Protest Bill on Gay Marriage, *New York Times*, 19.6.2005.

¹¹⁹ Adam Liptak, Bans on Interracial Unions Offer Perspective on Gay Ones, *New York Times*, 17.3.2004.

¹²⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 24.

ennakoitavuuden. Metodini avulla pystyn tarkastelemaan *New York Timesin* subjektiivista suhtautumista aihealueeseen. Minkälaiset äänenpainot lehdessä oli kuultavana ennen päätöksen julkaisua.

New York Timesin uutisointi homoseksuaaleista lisääntyi nopeasti korkeimman oikeuden annettua päätöksensä Texasin sodomia-lakien lainvastaisuudesta tapauksessa *Lawrence v. Texas No. 02–102 (2003)*. *New York Times* aloitti uutisoinnin aiheesta jo joulukuussa 2002, jolloin korkein oikeus päätti ottaa käsittelyyn Texasin antisodomialait.¹²¹ Erityisen aktiivisesti aiheesta kirjoitti toimittaja Linda Greenhouse, jonka kirjoitustyylillä aiheesta oli varsin liberaali ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia tukeva.¹²² Greenhouse käytti esimerkiksi päätöksen tultua julki 26.6.2003 isoja kirjaimia kirjoittamansa artikkelin otsikoinnissa. *New York Times* ennakoி jo aikaisessa vaiheessa tuomareiden äänestyskäyttäytymistä. Lehti tulkitsi oikein jo ennen käsittelyn alkamista, että tuomarit Antonin Scalia, William H. Rehnquist ja Clarence Thomas tulisivat äänestämään homoseksuaalien oikeuksia vastaan.¹²³ Korkeimman oikeuden kuuleminen *Lawrence v. Texas* -tapauksessa alkoi huhtikuussa 2003, ja päätös julkaistiin muutamaa kuukautta myöhemmin kesäkuussa. Kevään 2003 aikana *New York Timesin* uutisointi oli ahkeraa erityisesti korkeimman oikeuden kuulemisista. Useat liberaalit mediat *New York Times* mukaan luettuna katsoivat, että päätöksellä oli merkittävin rooli homojen tasa-arvoisten oikeuksien kamppailussa.¹²⁴ Moscowitzin mielestä päätöstä voidaan pitää merkkipaluuena yhdysvaltalaisessa homoseksuaalien oikeustaistelussa ja historiankirjoituksessa. *New York Timesissa* korkeimman oikeuden päätöksen tärkeyttä korosti sen sijoittuminen lehdessä. Aihe oli nostettu lehden pääsivuille kahtena päivänä peräkkäin, 26. ja 27. kesäkuuta 2003.

Päätös aloitti valtavan mediahuomion homoseksuaalien tasa-arvoisten oikeuksien parissa. *New York Times* korosti, kuinka *Lawrence v. Texas* -päätös oli suuri voitto

¹²¹ Linda Greenhouse, Supreme Court Roundup; Justices to Reconsider Ruling Against Sex Between Gays, *New York Times*, 3.12.2002.

¹²² Linda Greenhouse, The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6–3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court’s 86 Ruling, *New York Times*, 27.6.2003.

¹²³ Linda Greenhouse, Supreme Court Roundup; Justices to Reconsider Ruling Against Sex Between Gays, *New York Times*, 3.12.2002.

¹²⁴ Moscowitz 2017, 33.

liberaalille arvopolitiikalle ja homojen oikeuksille ja homoliikkeelle.¹²⁵ Uutisointi aiheesta oli vilkasta myös *New York Timesissa* useamman päivän ajan. Lehdessä uutisoinnin linja keskittyi erityisesti tuomareiden äänestyskäyttäytymiseen ja argumentaatioon ja toisaalta poliittisiin reaktioihin teeman ympärillä. *New York Timesin* positiivista suhtautumista päätökseen korostivat sen sanavalinnat ja lausunnot. *New York Times* referoi tunnettujen seksuaalivähemmistöjen oikeuksien asiantuntijoiden kuten Columbian yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professori Suzanne Goldbergin kommentteja, siitä miten homoseksuaalit saivat päätöksen myötä ihmisarvonsa ja arvostuksensa takaisin. *New York Times* totesi seuraavasti: *A conservative Supreme Court has now identified the gay rights cause as a basic civil rights issue.*¹²⁶ Lehti esitteli kontekstia korkeimman oikeuden päätöksen ja homoseksuaalien ympärillä. Sitä verrattiin suoraan aborttioikeuteen ja korkeimman oikeuden ennakkopäätökseen *Roe v. Wade* (1973), joka aikanaan laillisti abortin liittovaltion tasolla. Samalla korkein oikeus otti yhdellä päätöksellä liberaalimman kurssin päätöksenteossaan. *Supreme Courts follows rather than leads.*¹²⁷ Kommentti korosti korkeimman oikeuden roolia: se ei ollut iso mielipidevaikuttaja, vaan pikemminkin halukas sopeutumaan ja seuraamaan muuttuvan yhteiskunnan yleistä mielipidettä.

Miestenvälinen seksuaalinen kanssakäyminen oli kielletty Teksasissa brittihallinnon ajoilta olevien Raamatun teksteihin nojaavien lakien perusteella.¹²⁸ Samankaltainen homoseksia rajoittava lainsäädäntö oli voimassa ennen korkeimman oikeuden päätöstä myös Kansasissa, Oklahomassa ja Missourissa. Homoseksuaalien oikeuksia ajavat ryhmät raivostuivat tapahtuneesta ja tunnistivat miesten tapauksessa mahdollisen korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen mahdollisuuden. *New York Times* alleviivasi, kuinka alemmissa oikeusasteissa Teksasin osavaltion paikalliset tuomarit olivat katsoneet, että osavaltiolla oli oikeus moraalikoodeihin ja rajoittaa ihmisten seksuaalista käyttäytymistä. Teksasin esimerkistä on selvästi pääteltävissä, että homofobia ja

¹²⁵ Linda Greenhouse, *The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6–3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court’s 86 Ruling*, *New York Times*, 27.6.2003

¹²⁶ Linda Greenhouse, *The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6–3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court’s 86 Ruling*, *New York Times*, 27.6.2003.

¹²⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 44.

¹²⁸ Rimmerman & Wilcox 2007, 43.

negatiivinen suhtautuminen homoseksuaaleihin oli osa ajatusmaailmaa konservatiivisissa osavaltioissa 2000-luvun alkupuolen Yhdysvalloissa.

Lawrence v. Texas -päätös kumosi korkeimman oikeuden aikaisemman Bowers v. Hardwick (1986) -päätöksen äänin 5—4, ja samalla se kumosi lainvastaisena Texasin osavaltion homoseksuaalien yksilönvapauksia rajoittaneet sodomialait äänin 6—3. Bowers v. Hardwick -tapauksessa oli kyse Georgian osavaltion miesten välisen seksin kieltävästä lainsäädännöstä, jonka korkein oikeus ei katsonut olleen perustuslain vastainen vuonna 1986. Seitsemäntoista vuotta myöhemmin tuomarit katsoivat Teksasin lakien ja Bowers v. Hardwick -päätöksen loukkaavan erityisesti perustuslain 14. lisäyksen (1865) ensimmäistä pykälää. Pykälässä todetaan, että yhdelläkään osavaltiolla ei ole oikeutta riistä henkilön vapautta ilman laillista oikeudenkäyntiä tai kieltää kansalaiseltaan yhdenvertaisuutta lain edessä.¹²⁹ Kyseiset lisäykset oli kirjattu perustuslakiin Yhdysvaltain sisällissodan jälkeen kieltämään orjuuden ja edistämään tasa-arvoa. On mielenkiintoista nähdä, miten samoilla lisäyksillä perusteltiin 2000-luvulla homoseksuaalien oikeuksia.

New York Times kävi artikkeleissaan tarkasti läpi korkeimman oikeuden tuomarien äänestämiskäyttäytymistä. Yhden äänen eroa päätöksen kumoamisessa selitti korkeimman oikeuden tuomarin Sandra Day O'Connorin äänestämiskäyttäytyminen. Hän ei yhtynyt Bowers v. Hardwick -päätöksen kumoamiseen, sillä tuomari O'Connor oli ollut itse kyseisen päätöksen enemmistön takana.¹³⁰ *New York Times* kertoi O'Connorin katsoneen päätöksessään, että Teksasin sodomialait olivat sillä perusteella syrjiviä, että ne syrjivät ainoastaan homoseksuaaleja. O'Connor viittasi päätöksessään heteroseksuaalien mahdollisuuteen harrastaa anaali- ja oraaliyhdyntää ilman rangaistusta.¹³¹ *The statute at issue here makes sodomy a crime only if a person engages in deviate sexual intercourse with another individual of the same sex – Sodomy between opposite-sex partners, however, is not a crime in Texas.*¹³² Merkilläpantavaksi *New York Times* nosti O'Connorin logiikassa sen, että Bowers v. Hardwick -ennakkotapauksen

¹²⁹ Lawrence v. Texas, 2003, 539 U.S 558.

¹³⁰ Linda Greenhouse, *New York Times*, The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6-3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court's 86 Ruling, 27.6.2003.

¹³¹ Pinello 2017, 227.

¹³² Justice Sandra Day O'Connor, Lawrence v. Texas, 2003, 539 U.S 558.

yhteydessä O'Connor ei katsonut Georgian osavaltion miesten välisen seksin kieltävän lainsäädännön olleen ristiriidassa Yhdysvaltojen perustuslain kanssa. *New York Times* korosti O'Connorin taustaa maltillisena keskilinjän tuomarina, ja kuinka monissa korkeimman oikeuden jakavissa tapauksissa, kuten *Bowers v. Hardwick*issa, O'Connorin ääni oli ratkaisevassa roolissa. Voidaan esittää hypoteeseja siitä, olisiko *Bowers v. Hardwick* -päätös voinut jo vuonna 1986 aloittaa homoseksuaalien oikeuksien etenemisen kohti avioliittoa ja voimakkaan edistämisen nykyistä nopeammin, jos tuomari O'Connor olisi jo tuolloin äänestänyt homoseksin kieltävää lainsäädäntöä vastaan. O'Connorin rooli korkeimman oikeuden käsittelemissä arvokysymyksissä oli kuitenkin tärkeä niin kutsuttuna tasapainoittavana voimana.

New York Times viittasi artikkeleissaan ahkerasti vuoden 1986 *Bowers v. Hardwick* -päätökseen. *Bowers v. Hardwick* -päätös oli linjannut, että osavaltioilla oli oikeus puuttua yksilön seksuaalikäyttäytymiseen ja esimerkiksi kieltää miestenvälinen anaali- ja oraaliseksi. Anaali- ja oraaliseksi kielloilla puututtiin nimenomaan miesten välisen seksin kieltämiseen. On mielenkiintoista, kuinka juuri miestenvälinen seksi koettiin epämieluisana ja kiellettävänä tekona, mutta samanaikaisesti homoseksuaalien naisten välisen seksuaalisen kanssakäymisen kieltämiseen ei viitattu suorasti tai epäsuorasti *Bowers v. Hardwick* -päätöksessä. *Bowers v. Hardwick* kuvasti hyvin Yhdysvaltojen arvomaailmaa 1980-luvulla. Miesvaltainen korkein oikeus, jossa oli vuonna 1986 yksi naistuomari, kuvasi enemmistöpäätöksessään homoseksuaalisuutta rikokseksi luonnonjärjestyttä vastaan. Oikeus katsoi myös, että perustuslain tulisi välttää kaikkea rohkaisemista tällaiseen käyttäytymiseen. *New York Times* katsoi, että Yhdysvaltojen asenneilmapiiristä oli tullut 17 vuodessa tarpeeksi avoin sallimaan homoseksuaalin kanssakäymisen maanlaajuisesti ja hyväksymään tosiasian, että homoseksuaalit olivat osa amerikkalaista yhteiskuntaa.¹³³ Käytännössä vanhaa vuoden 1986 päätöksen mukaista lakia ei kuitenkaan sovellettu muualla kuin edellä mainituissa muutamissa eteläisissä osavaltioissa.

New York Times korosti uutisoinnissaan korkeimman oikeuden tuomarin Anthony Kennedyn merkitystä homojen oikeuksien edistämisessä. Kennedy oli republikaanisen

¹³³ Linda Greenhouse, *New York Times*, The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6-3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court's 86 Ruling, 27.6.2003.

presidentin nimittämä keskilinjaa edustava tuomari. Homojen oikeuksia käsittelevissä korkeimman oikeuden ennakkopäätöksissä Kennedy äänesti aina liberaalisiiven mukana homojen oikeuksien puolesta.¹³⁴ Lawrence v. Texas -päätöksessä korkein oikeus linjasi, tuomari Anthony Kennedyn esittämänä, että homoseksuaaleilla on itsemääräämisoikeus, yksityisyydensuoja, oikeus yksilönvapauteen ja intiimeihin suhteisiin haluamiensa henkilöiden kanssa¹³⁵. ”*The state cannot demean their existence or control their destiny by making their private sexual conduct a crime.*”¹³⁶ Päätöstä tukivat oikeuden molemmat naistuomarit sekä kaikki puoluetalustaan demokraatit. Päätöksessä esitettiin myös eriäviä mielipiteitä. *New York Times* uutisoi tuomari Antonin Scalian katsoneen, että korkein oikeus on valinnut puolensa niin kutsutussa kulttuurisodassa ja edisti päätöksellään homopropagandaa¹³⁷

*Today’s opinion is the product of a Court, which is the product of a law-profession culture, that has largely signed on to the so-called homosexual agenda. – The Court has taken sides in the culture war, departing from its role of assuring, as neutral observer, that the democratic rules of engagement are observed.*¹³⁸

New York Times korostaa juuri Scalian retoriikkaa ja merkitystä konservatiivien alkavassa kamppailussa homoseksuaalien tasa-arvoa vastaan. *New York Times* katsoi Scalian yllyttäneen kristillistä oikeistoa kamppailuun ja vihjanneen rivien välistä, että korkeimman oikeuden seuraava päätös olisi samaa sukupuolta olevien pariin avioliitto.¹³⁹ Scalian retoriikka aktivoi nopeasti kristillisen oikeiston. Scaliaa tukivat oikeuden molemmat republikaani-konservatiivituomarit William H. Rehnquist ja Clarence Thomas. Kyseinen Lawrence v. Texas –päätös loi valmiiksi vahvat puoluerajat ja kiihdytti toisaalta yhteiskunnan kahtiajakoa homoseksuaalien yhtäläisiä oikeuksia käsittelevässä kysymyksessä. Konservatiivisen tuomari Scalian käyttämä retoriikka ja hänen kirjoittamansa eriävä vähemmistömielipide korkeimman oikeuden päätökseen oli suoraa kosiskelua ja myötäilyä kristitylle oikeistolle. Scalian mielestä korkeimman

¹³⁴ Pinello 2017, 236.

¹³⁵ David Shneer & Caryn Aviv 2006, 182.

¹³⁶ Justice Anthony Kennedy, Lawrence v. Texas No. 02-120, 2003.

¹³⁷ Linda Greenhouse, *New York Times*, The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6-3, Legalize Gay Sexual Conduct in Sweeping Reversal of Court’s 86 Ruling, 27.6.2003.

¹³⁸ Justice Antonin Scalia, Lawrence v. Texas No. 02-120, 2003.

¹³⁹ Elisabeth Bumiller, Why America Has Gay Marriage Jitters, *New York Times*, 10.3.2003.

oikeuden päätöksen tarkoituksena oli edistää niin kutsuttua homopropagandaa ja valmistaa Yhdysvaltoja kohti liittovaltiotason samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeutta.¹⁴⁰

Lawrence v. Texas -päätöksessä ei ollut mainintaa samaa sukupuolta olevien avioliitosta tai Don't ask, don't tell eli DADT -asetuksen¹⁴¹ kumoamisesta. *New York Times* korosti päätöksen olleen siitä huolimatta suuri voitto seksuaalivähemmistöille, sillä se mahdollisti samaa sukupuolta olevien intiimit suhteet koko Yhdysvaltojen alueella. *New York Times* korosti Lawrence v. Texas -päätöksen sisältäneen ensimmäistä kertaa virallisen anteeksipyyntöä homoseksuaaleille ja se toimi ennakkopäätöksenä tulevia linjauksia ja Yhdysvaltojen LGBT-politiikkaa kohtaan. Lawrence v. Texas -päätös asetti raamit ja selkeän kehityskulun homoseksuaalien oikeuksille kohti tasa-arvoista avioliittoa Yhdysvalloissa.¹⁴² Lambda seksuaalivähemmistöjärjestön puheenjohtaja Ruth Harlow totesi *New York Timesissa: Today's ruling will be a powerful tool for gay people in all 50 states where we continue fighting to be treated equally.*¹⁴³ Lausunto vahvisti, että korkeimman oikeuden päätöstä pidettiin vasta välietappina. Seksuaalivähemmistöjen edustajat olivat valmiina aloittamaan kamppailun. Korkeimman oikeuden päätös toi heille uutta toivoa ja varmuutta, että lainsäädäntö tulisi muuttumaan. Toisaalta korkein oikeus ei muuttanut kirjaimellisesti suuntaansa, vaan se seurasi sitä mielipiteen ja kulttuurin muutosta, joka oli alkanut ja vahvistunut Yhdysvalloissa edeltävien vuosien aikana.¹⁴⁴

New York Times uutisoi liberaalien kansalaisten itkeneen kirjaimellisesti onnen kyineleitä päätöksen johdosta. Samanaikaisesti konservatiivien suhtautuminen oli päinvastaista. He näkivät, kuinka avioliitosta oli tullut tämän myötä homojen oikeuksien taistelukenttä.¹⁴⁵ Ensinäkin konservatiiviset ryhmittämät pelästyivät korkeimman oikeuden Lawrence v. Texas -päätöstä. *New York Timesin* mukaan heidän pelkonaan oli, että päätös laajentaisi huomattavasti homoseksuaalien oikeuksia ja lopputuloksena olisi

¹⁴⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 44.

¹⁴¹ Laki, joka esti seksuaalivähemmistöön kuuluvia henkilöitä palvelemasta avoimesti homoseksuaalina Yhdysvaltojen armeijassa.

¹⁴² Linda Greenhouse, Same Sex Marriage: The Context; Supreme Court Paved Way for Marriage Ruling With Sodomy Law Decision, *New York Times*, 19.11.2003.

¹⁴³ Joel Brinkley, Supreme Court Strikes Down Texas Law Banning Sodomy, *New York Times*, 26.6.2003.

¹⁴⁴ Rimmerman & Wilcox 2007, 44.

¹⁴⁵ Sarah Kershaw, Adversaries on Gay Rights Vow State-by-State Fight, *New York Times*, 6.7.2003.

koko liittovaltion laajuinen avioliitto-oikeus. Tämän takia konservatiiviset ryhmät aloittivat niin kutsutun viivytystaktiikan. He alkoivat vaatia, että päätöksenteko avioliitto-oikeudesta ja muista seksuaalivähemmistöjen asemaa parantavista lakialoitteista tulisi olla osavaltioiden vastuulla. Tämän jälkeen taktiikkana oli saada mahdollisimman monessa osavaltiossa lisäkirjaus, ”amendment”, lainsäädäntöön, jossa avioliitto määriteltiin ainoastaan miehen ja naisen väliseksi.¹⁴⁶ Tällä tavalla konservatiivit voisivat varmistaa, että samaa sukupuolta olevien avioliitto ei tulisi voimaan koko liittovaltion tasolla. He olivat luottavaisin mielin, että useat republikaanienemmistöiset ja konservatiiviset osavaltiot eivät lähtisi muuttamaan avioliiton määrittelyä. Osavaltioiden vahvan roolin tukeminen liittovaltion kustannuksella on usein ollut selkeästi nykyrepublikaanien politiikan kovaa ydintä, joka aktivoitui nyt erityisesti seksuaalivähemmistöjen kustannuksella. Ilmiö osoittautuikin varsin oikein ennakoiduksi, sillä heti Massachusettsin avattua avioliiton samaa sukupuolta oleville pareille, useat osavaltiot säätivät vielä samana vuonna lain, jossa avioliitto rajattiin tarkoittamaan vain naisen ja miehen välistä liittoa.¹⁴⁷ *New York Times* korosti, kuinka osavaltiot olivat liikkeissään nopeita, ja vuonna 2004 Yhdysvalloissa oli 38 osavaltiota, jotka eivät tunnustaneet samaa sukupuolta olevien parien avioliittoa.¹⁴⁸

Lainsäädännöllisistä muutoksista huolimatta yhdysvaltalaisen enemmistön keskuudessa vallitsi vuosina 2003–2004 kielteinen suhtautuminen homoparien oikeuksiin. Ihmiset eivät ainoastaan vastustaneet samaa sukupuolta olevien avioliittoa verbaalisesti, vaan kuten *New York Timesin* artikkeleista käy ilmi, he ilmaisivat varsin suoraviivaisesti inhonsa homoseksuaaleja, homosekssiä ja heidän elämäntyyliänsä kohtaan. *New York Timesin* haastattelussa kalifornialainen keski-ikäinen republikaaneja äänestänyt nainen kuvasi homojen elämäntyyliä kammottavaksi: *I still believe that marriage should be between a man and woman, if I knew that we had a neighbor who was gay, I would not let my nieces and nephews go close by there. I don't want to accept their lifestyle. It can be acquired and it is not right.*¹⁴⁹ *New York Timesissa* nainen korosti pelkäävänsä

¹⁴⁶ Moscowitz 2013, 33.

¹⁴⁷ Pinelo 2017, 246.

¹⁴⁸ Pam Belluck, New Pall Falls on Gay Wedding Hopes, *New York Times*, 31.3.2004.

¹⁴⁹ Katherine Q. Seelye & Janet Elder, Strong Support Is Found For Ban On Gay Marriage, *New York Times*, 21.12.2003.

siskontyttäriensä ja sisarenpoikiensa turvallisuuden puolesta, jos hänen naapurustossaan asuisi homoseksuaaleja.

New York Timesin joulukuussa 2003 toteuttama mielipidekysely osoitti, että liittovaltion tasolta määrittelyä avioliitosta miehen ja naisen välisenä liittona kannatti yli puolet yhdysvaltalaisista. Kehitys oli mielenkiintoista, sillä *New York Timesin* mielipidekyselyssä toukokuussa 2003 49 prosenttia vastusti homojen siviililiittoja. Muutaman kuukauden päästä korkeimman oikeuden *Lawrence v. Texas* -päätöksen jälkeen siviililiittoja vastusti 57 prosenttia vastaajista.¹⁵⁰ Vastustamisen jyrkkä kasvu muutaman kuukauden tarkasteluvälillä ajoittui korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen julkaisuajankohtaan. Se kuvasti erityisesti kristillisen oikeiston ja arvokonservatiivien aktivoitumista.

New York Timesin mukaan havaittavissa oli, että useat vastaajat kokivat korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen myötä seksuaalivähemmistöjen kasvaneen mediahuomion kielteisenä ja saattoivat jopa tämän vuoksi muuttaa mielipidettään samaa sukupuolta olevien parien oikeuksista.¹⁵¹ Toisaalta seksuaalivähemmistöjen runsas mediahuomio ja julkisuus tekivät homoseksuaalit entistä tutummaksi valtaväestölle. Oli entistä tavallisempaa nähdä homoseksuaaleja arkielämässä, ja 2010-luvun alkupuolella jo 80 prosenttia amerikkalaisista tunsi henkilön, joka oli homoseksuaali.¹⁵² Homoseksuaali perheenjäsen, sukulainen, ystävä tai naapuri oli useille yhdysvaltalaisille ensimmäinen kosketuspinta homoseksuaalisuuteen ja heidän elämäänsä.¹⁵³ Homoseksuaalisuuden konkretisoituminen tärkeään lähipiiriin henkilöön oli keskeinen tekijä, joka edesauttoi hyväksyntää ja sallivampaa asennetta homoseksuaaleja ja heidän oikeuksiansa kohtaan.

New York Times julkaisi tasaisin väliajoin kannatuskyselyitä suhtautumisesta homoseksuaalien oikeuksiin ja usein kysymys esitettiin avioliiton rajaamiseen näkökulmasta. Lehdessä oli myös ajoittain aiheen tiivistelmiä, joissa käytiin läpi sen hetkistä tilannetta. Esimerkiksi Adam Liptakin artikkelissa *Caution in Court for Gay Rights Groups* tutkittiin tilannetta marraskuussa 2004. Artikkelissa oli myös inforuutu, jossa

¹⁵⁰ Elisabeth Bumiller, *Why America Has Gay Marriage Jitters*, *New York Times*, 10.8.2003.

¹⁵¹ Katherine Q. Seelye & Janet Elder, *Strong Support Is Found For Ban On Gay Marriage*, *New York Times*, 21.12.2003.

¹⁵² McFarland Bruce 2016, 100.

¹⁵³ Hilton-Morrow & Battles 2015, 87.

lehti oli visuaalisuutta hyödyntämällä esittänyt Yhdysvaltojen karttapohjalle sen hetkisen lainsäädännöllisen tilanteen ja homojen oikeuksien edistysaskeleet eri osavaltioissa. Aktiivinen kyselyiden teettäminen ja niistä uutisointi todisti, että aihepiiri oli *New York Timesille* tärkeä ja osa sen liberaalia linjaa. Kannatuskyselyt voitiin nähdä myös *New York Timesin* haluna vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen ja pitää homoseksuaalien oikeudet julkisessa keskustelussa. *New York Times* halusi korostaa, että homoseksuaalien oikeudet eivät olleet ainoastaan poliitikkoja koskettanut kysymys, vaan näiden uutisten ja poliittisten päätösten takana on yksilöitä, joita sanomalehtien artikkelit koskettivat henkilökohtaisesti.¹⁵⁴ Kannatuskyselyiden yhteydessä *New York Times* haastatteli niin kutsuttuja kansanrivejä eli avioliittoon aikovia homopareja tai homoseksuaalisuuden kielteisesti suhtautuvia henkilöitä.

New York Timesin uutisoinnissa nousi esiin homoseksuaalien oikeuksien, lainsäädännön ja maantieteellisen sijainnin välinen merkitys. *New York Times* korosti, miten suhtautuminen homoseksuaalien oikeuksiin oli jakautunut vahvasti osavaltioiden välillä.¹⁵⁵ Osavaltiot oli jaettu liberaaleihin ja konservatiivisiin. Homoseksuaalien oikeuksien tukeminen oli keskittynyt erityisesti liberaaleihin Itärannikon ja Yhdysvaltojen koillisiin osavaltioihin sekä korkeasti koulutettujen demokraattien ja naisten keskuuteen.¹⁵⁶ Liberaalin siiven muodostivat Massachusettsin, Vermontin ja Kalifornian rinnalla Itärannikon liberaalit osavaltiot kuten Maine, New Jersey, Delaware ja luonnollisesti New York sekä Havaijin saariosavaltio.¹⁵⁷ Jako ei ollut täysin suoraviivainen, sillä usein suhtautuminen vaihteli osavaltioiden sisällä. *New York Times* kuvasi esimerkiksi homojen avioliitot sallineen Massachusettsin tilannetta. Bostonin kaltaisissa suurkaupungeissa tai Massachusettsin Cambridgen yliopistokaupungeissa enemmistö ihmisistä ja poliittisia päättäjistä oli vahvasti homojen oikeuksien takana. Samanaikaisesti haja-asutusalueella ja pienissä republikaanienemmistöisissä maalaiskaupungeissa kuten Great Barringtonin pikkukaupungissa asenneilmapiiri oli

¹⁵⁴ Pam Belluck, Gay Elsewhere Eye Marriage Massachusetts Style, *New York Times*, 14.5.2004.

¹⁵⁵ Pam Belluck, Gays Elsewhere Eye Marriage Massachusetts Style, *New York Times*, 14.5.2004.

¹⁵⁶ Rimmerman & Wilcox 2007, 27.

¹⁵⁷ Adam Liptak, Caution in Court for Gay Rights Groups

täysin vastakkainen kuin niin kutsuttu Massachusettsin ilmapiiri. Massachusettsin liberaali ilmapiiri oli käytännössä synonyymi suurten yliopistokaupunkien ilmapiirille.

Korkeimman oikeuden päätös oli merkittävä suunnannäyttäjänä tasa-arvoisia oikeuksia seksuaalivähemmistöille ajaneessa kampanjassa¹⁵⁸. Useat LGBT-yhdistykset juhlivat päätöstä innokkaasti, sillä sen ajankohta osui juuri vuoden 2003 Pride-kuukauden ja -paraatien aikaan.¹⁵⁹ Käytännön esimerkki kehityskulusta saatiin alle vuosi *Lawrence v. Texas* -päätöksen jälkeen Massachusettsissa, jossa samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeus astui ensimmäisenä voimaan Yhdysvalloissa seuraavana vuonna 2004.¹⁶⁰ *New York Timesin* mukaan korkeimman oikeuden päätös pakotti myös poliittiset päätöksentekijät valitsemaan puoliaan kysymyksessä seksuaalivähemmistöjen oikeuksista.¹⁶¹ Korkeimman oikeuden päätös ei ainoastaan kumonnut Texasin ja muiden konservatiivisten osavaltioiden homofobisia sodomia-lakeja, mutta se teki homoseksuaalien oikeuksista poliittisen kysymyksen ja nosti sen median otsikoihin. Sanomalehti uutisointi samaa sukupuolta olevien avioliitoista ja tasa-arvoisista oikeuksista aktivoitui ja nousi ennätys vilkkaaksi juuri korkeimman oikeuden 26. kesäkuuta julkaistun *Texas v. Lawrence* -päätöksen myötä.¹⁶² *New York Timesin* uutisointi ja lehden linja tukivat päätelmiäni: korkein oikeus teki homoista virallisesti laillisia ympäri Yhdysvaltoja, mutta ennen kaikkea heistä tuli näkyviä.

2.3 Massachusetts suunnannäyttäjänä

Seuraava *New York Timesissa* suuresti esiin noussut homoja koskettanut aihe oli Yhdysvaltojen Massachusettsin osavaltion tapaus. Massachusettsissa osavaltion korkein oikeus laillisti samaa sukupuolta olevien parien avioliiton ensimmäisenä osavaltiona Yhdysvalloissa. Liberaalin Massachusettsin rooli oli toimia edelläkävijänä kansalliselle samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeudelle. Samaa sukupuolta olevien avioliiton hyväksyminen ensimmäisenä Massachusettsin osavaltioissa ei ollut yllättävää, sillä

¹⁵⁸ Joel Brinkley, *Supreme Court Strikes Down Texas Law Banning Sodomy*, *New York Times*, 26.6.2003.

¹⁵⁹ McFarland Bruce 2015, 54.

¹⁶⁰ Pam Belluck, *New York Times*, *Gays Elsewhere Eye Marriage Massachusetts Style*, 14.5.2004, A16.

¹⁶¹ Sheryl Gay Stolberg, *Democratic Candidates Are Split on the Issue of Gay Marriage*, *New York Times*, 16.7.2003.

¹⁶² Rimmerman & Wilcox 2007, 202-203.

osavaltio oli ollut edelläkävijä seksuaalivähemmistöjen oikeuksissa jo 1980-luvulla. Massachusettsin osavaltio oli ensimmäisiä osavaltioita, jossa hyväksyttiin niin kutsuttu Gay Civil Rights Bill vuonna 1989. Lain voimaantulon myötä kaikki syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perustella kiellettiin. Kyseinen laki turvasi homojen oikeudet ensimmäistä kertaa Yhdysvalloissa työpaikoilla, pankkilainojen myöntämisessä sekä asunto- ja vuokramarkkinoilla.¹⁶³

New York Times korosti Massachusettsin päätöksen sallia homoparien avioliitot olleen selkeä jatkumo *Lawrence v. Texas* -päätökselle. Enemmistöpäätöksen ensimmäisenä allekirjoittaneen osavaltion korkeimman oikeuden puheenjohtaja Margaret Marshall lainasi sanavalinnoissaan *Lawrence v. Texas*in perusteluja. *"Our obligation is to define the liberty of all, not to mandate our own moral code."*¹⁶⁴ Massachusetts aloitti kehityskulun, joka ei vielä olisi ollut mahdollista koko liittovaltion tasolla, mutta johon Yhdysvaltojen korkeimman oikeuden *Lawrence v. Texas* -päätös alkoi Yhdysvaltoja valmistella. *New York Times* katsoi Massachusettsin päätöksen korostaneen Yhdysvaltojen kahtiajakoa. Homoseksuaalien oikeudet toivat ilmi kaksi sosiaalista amerikkalaista todellisuutta: liberaalisen ja konservatiivisen. Samaa sukupuolta olevien oikeudet ja ennen kaikkea avioliitto oli tasa-arvokysymys, sukupuolikysymys ja kysymys yksilön henkilökohtaisesta maailmankuvasta ja arvoista.

New York Times uutisoi ahkerasti Massachusettsissa käydyistä oikeusasteiden ja poliittisten päättäjien kamppailusta ja toisaalta sen herättämistä reaktioista. *New York Times*in uutisointi keskittyi ahkerasti oikeusprosessiuutisointiin sekä poliittisten päättäjien tai valtioiden tekemiin päätöksiin.¹⁶⁵ Yleisesti Yhdysvalloissa käyty kamppailu avioliiton määritelmän laajentamisesta oli selvästi värikkäämpää kuin Euroopassa tai naapurimaassa Kanadassa, jossa homoseksuaalien oikeus avioliittoon ajettiin läpi suurena poliittisena rintamana kesäkuussa 2003.¹⁶⁶ Kanadan liittovaltion tason päätös samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeuden sallimisesta samaan aikaan¹⁶⁷, kun

¹⁶³ Herman & Stychin 1995, 143.

¹⁶⁴ Linda Greenhouse, Same Sex Marriage: The Context; Supreme Court Paved Way for Marriage Ruling With Sodomy Law Decision, *New York Times*, 19.11.2003.

¹⁶⁵ Terence Neilan, High Court in Massachusetts Rules Gays Have Right to Marry, *New York Times*, 18.11.2003.

¹⁶⁶ Rimmerman & Wilcox 2007, 11.

¹⁶⁷ Clifford Krauss, Gay Canadians' Quest for Marriage Seems Near Victory, *New York Times*, 15.6.2003.

Yhdysvaltojen korkein oikeus antoi Lawrence v. Texas -päätöksensä, tuki kehityskulkua, joka aloitti myös Yhdysvaltojen liberaalien itärannikon osavaltioiden kasvaneet vaatimukset tasa-arvoisesta avioliitto-oikeudesta. Kanadan malliin mukaan toimiminen korosti juuri suurta ristiriitaa, jonka homojen tasa-arvoiset oikeudet aiheuttivat Yhdysvaltojen sisällä. Maassa ei ollut Kanadan mallin mukaista poliittisesti yhtenäistä linjaa.

Massachusetts toimi veturina osavaltioiden tasolla kansalliselle samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeudelle. *New York Times* käy läpi uutisoinnissaan Massachusettsin kronologiaa. Samaa sukupuolta olevien parien avioliitot laillistettiin osavaltiossa 18.11.2003 Massachusettsin korkeimman oikeuden päätöksellä ennakkotapauksessa Goodridge et al. v. Department of Public Health. Kolme kuukautta myöhemmin helmikuussa 2004 korkein oikeus selkeytti tilannetta toteamalla enemmistöpäätöksessään samaa sukupuolta olevien parien avioliiton laillistamisen olevan ainoa vaihtoehto suojella samaa sukupuolta olevien parien oikeuksia. Oikeus katsoi rekisteröidyn parisuhteen ja muiden järjestelyiden olleen riittämättömiä takaamaan homoseksuaalien tasa-arvoa.¹⁶⁸ Päätös syntyi äänin 4–3.¹⁶⁹ Äänestys oli tiukka. Sen puolesta äänestivät korkeimman oikeuden presidentti Margaret H. Marshall, John M. Creaney, Roderick L. Ireland ja Judith A. Cowin. *New York Times* analysoi äänestystulosta politiikan ja tuomareiden poliittisen ja henkilökohtaisten vakaumusten kautta.¹⁷⁰ *New York Timesin* toimittaja Pam Belluck korosti, miten Massachusettsin korkeimman oikeuden tuomarit eivät olleet profiloituneet poliittisten ideologioiden kautta. Tästä syystä heidän äänestyskäyttäytymisensä ei ollut täysin ennakoitavissa. *New York Timesissa* asiantuntijat pitivät yllättävimpänä entisen syyttäjän ja oikeuden konservatiivisimpana tuomarina pidetyn Judith A. Cowinin tukea homojen avioliitolle. Mielenkiintoinen yksityiskohta oli myös, että Massachusettsin korkeimman oikeuden tuomarit olivat yhtä lukuun ottamatta nimitetty republikaanisen kuvernöörin toimesta. *New York Times* totesi, että tuomareiden äänestyskäyttäytyminen ei seurannut

¹⁶⁸ Moscowitz 2013, 7.

¹⁶⁹ Terence Neilan, High Court in Massachusetts Rules Gays Have Right to Marry, *New York Times* 18.11.2003.

¹⁷⁰ Pam Belluck, Court Majority v. Dissenters In Bitter Massachusetts Case, *New York Times*, 6.2.2004.

poliittisia jakolinjoja, vaan perustui puhtaasti jokaisen tuomarin henkilökohtaiseen laintulkintaan.

Samaa sukupuolta olevien pariin oikeus avioliittoon oli niin sensitiivinen aihe, että tuomarikunnan välit ja kielenkäyttö kärjistyivät Massachusettsin korkeimman oikeuden istunnoissa. *New York Times* korosti erityisesti tuomari Martha B. Sosmanin kritisoineen voimakkaasti oikeuden enemmistöpäätöstä. Hän kirjoitti päätökselle 19-sivuisen vastineen, jota pidettiin hyvin epätavallisena ja jopa enemmistöpäätöstä haastaneena. Sosman korosti, että rekisteröidyt parisuhteet (eng. Civil Unions) antoivat homopareille täysin samat oikeudet. Hän lisäsi myös, miten enemmistöpäätöksen tuomarien ”aktivismi” tulisi romuttamaan vanhan kulttuurillisen instituutin.¹⁷¹ *New York Times* puolestaan toi erityisen positiiviseen sävyyn esille korkeimman oikeuden puheenjohtajan Marshallin retoriikan, älykkyyden ja puolueettomuuden. Lehti korosti tasa-arvon olleen lähellä tuomari Marshallin sydäntä ja lisäsi vielä, miten Etelä-Afrikassa syntynyt Marshall oli ollut apartheid-politiikan voimakas vastustaja.¹⁷² *New York Timesin* kehu liberaalille Marshallille korostivat lehden linjaa, joka oli vahvemmin liberaalien politiikkojen ja lainsäätäjien puolella.

New York Timesin artikkeleista käy ilmi, miten Massachusettsin päätös oli selvä jatkumo liittovaltion saman vuoden kesäkuussa annetulle ennakkopäätökselle *Lawrence v. Texas*, joka kielsi esimerkiksi Teksasissa voimassa olleen homoseksin harjoittamiskiellon. Massachusettsin enemmistöpäätöksen allekirjoittajana oli osavaltion korkeimman oikeuden puheenjohtaja Margaret Marshall. Päätöksessään Marshall kuvailee homoseksuaalien avioliittoa seuraavasti: ”*We are mindful that our decision marks a change in the history of marriage law. Marriage is a vital social institution. The exclusive commitment of two individuals to each other nurtures love and mutual support. It brings stability to our society*” Marshallin pragmaattiset sanat tunnistivat tosiasian, että avioliiton oli aika päivittyä 2000-luvulle. Perusteluissa korostettiin erityisesti avioliiton sosiaalista ja lainsäädännöllistä näkökulmaa. Perusteluissa avioliiton uskonnollista tai suvunjatkamiseen perustunutta argumentaatiota ei mainittu. Samaa sukupuolta olevien

¹⁷¹ Pam Belluck, Court Majority v. Dissenters In Bitter Massachusetts Case, *New York Times*, 6.2.2004

¹⁷² Pam Belluck, Court Majority v. Dissenters In Bitter Massachusetts Case, *New York Times*, 6.2.2004

avioliiton voimaantumun myötä koko avioliittoinstituutti alkoi Yhdysvalloissa hitaasti siirtyä maallisempaan suuntaan.¹⁷³

New York Times katsoi kaapin ovea olleen raollaan jo liittovaltion korkeimman oikeuden taholta, mutta Massachusettsin päätös oli lehden mielestä lähtölaukaus homojen avioliitto-oikeuden edistämiseksi. Massachusettsin korkeimman oikeuden päätös todisti, että homoseksuaalien pelastukseksi Yhdysvalloissa nousivat juuri oikeusistuimet ja niiden ennakkopäätökset.¹⁷⁴ Poliittinen tahtotila kaksipuoluejärjestelmässä, 50 osavaltion liittovaltiossa oli liian kapea homoseksuaalien oikeuksien eteenpäin viemiselle poliittisella mandaatilla. Puolueet eivät olleet yhtenäisiä asian suhteen, ja *New York Times* uutisoi myös samaa sukupuolta olevien parien aktiivisemmin puolustaneiden demokraattien keskuudessa löytyneestä suuresta homoseksuaalien oikeuksia vastustaneesta vähemmistöstä.¹⁷⁵

Odotetusti vastaanotto oli *New York Timesin* mielestä voimakkaasti jakautunutta. Liberaalien piirien kuten seksuaalivähemmistöjen kattojärjestöjen ja Freedom to Marry -järjestön juhliessa tulosta konservatiivisissa uusoikeistolaisissa piireissä oltiin raivoissaan. *New York Times* kuvasi Pam Belluckin laajassa artikkelissa, miten samaa sukupuolta olevat parit saivat 17.5.2004 alkaen hakea avioliittolupia. Avioliittolupien myöntäminen aloitettiin 17.5.2004 aamuauringon noustessa, mutta Cambridgen kaupungintalolla se aloitettiin jo minuutti keskiyön jälkeen ja paikalle saapui jo tässä vaiheessa satoja pareja. Koko vuoden 2004 aikana Massachusettsissa avioitui yli 6000 samaa sukupuolta ollutta paria.¹⁷⁶ Juhlan tuntu oli käsin kosketeltavissa. *New York Times* kuvasi, miten vuosikymmeniä yhdessä olleet pariskunnat pystyivät viimein virallistamaan suhteensa ja saivat samalla suhteelleen lainsuojan. Useat pariskunnat olivat saapuneet paikalle lapsiensa kanssa. Belluckin artikkeli toi esiin erityisesti näkökulman, miten homoseksuaalit olivat tavallisia ihmisiä, tavallisissa ammateissa ja elivät tavallista elämää. Avioliiton merkitys oli erityisesti juridinen, mutta samalla symbolinen. Pariskunnat olivat *New York Timesin* mukaan ensimmäistä kertaa tunnustettuja ja normaaleja myös suuren yleisön silmissä. Belluck ja *New York Times*

¹⁷³ Cherlin 2009, 104, 199.

¹⁷⁴ Pinelo 2017, 13.

¹⁷⁵ Pam Belluck, Massachusetts arrives at Moment for Same-Sex Marriage, *New York Times*, 17.5.2004.

¹⁷⁶ Martel 2014, 97.

valitsivat selkeästi samaa sukupuolta olevien pariin puolen. Artikkelin yksityishenkilöiden haastattelut korostivat asian konkreettisuutta. Päätös ei ollut vain muodollinen, vaan se vaikutti ja loi taloudellista, fyysistä ja henkistä turvaa suurelle joukolle ihmisiä, jotka olivat aiemmin olleet näkymättömiä ja marginaalissa. Tasapuolisuuden nimissä Belluck kirjoitti, miten paikalle oli saapunut myös vastamieleneosoittajia homoseksuaalien oikeuksia vastustaneiden banderollien kanssa.¹⁷⁷

New York Timesissa oli vahvasti esillä Massachusettsin kanssa samaan ajankohtaan ajoittunut San Franciscon kaupungin pormestarin Gavin Newsomin päätös avioliittolupien myöntämisen aloittamisesta samaa sukupuolta oleville pareille 12.2.2004.¹⁷⁸ Käytännössä samaa sukupuolta olleet parit pääsivät avioitumaan San Franciscossa jo ennen Massachusettsin ensimmäistä virallista avioliittolupien myöntämispäivämäärää. *New York Timesin* mielestä mielenkiintoisen San Franciscon tapauksesta teki, että päätös avioliittolupien myöntämisestä samaa sukupuolta oleville pareille oli puhtaasti poliittinen ja perustui demokraattipormestarin mielipiteeseen. *"California's constitution is clear. Discrimination is immoral, it is illegal and it is antithetical to our most cherished values liberty and freedom."*

Pormestari Newsomin toimet kohtasivat myös arvostelua.¹⁷⁹ Hänen katsottiin kristillisoikeistolaisten taholta ylittäneen valtuutensa ja kuvittelevan olleen lakien yläpuolella. Yllättävää ei ollut, että poliittinen päätös homojen oikeuksista toteutettiin San Franciscossa, sillä kaupunki oli ollut jo toista sataa vuotta Yhdysvaltojen homokulttuurin keskittymä. Erityisesti San Franciscon Castron kaupunginosasta oli kehittynyt maailman ensimmäinen homokaupunginosa (eng. Gay Village) ja taistelun seksuaalivähemmistöjen oikeuksista keskittymä.¹⁸⁰ *New York Timesin* mukaan Kalifornian republikaanipoliitikot olivat reagoineet tapahtuneeseen nopeasti. Republikaanikuvernööri Arnold Schwarzenegger katsoi San Franciscon tapahtumien uhkaavan koko osavaltion järjestystä. Konservatiiviset vastustajat yrittivätkin edetä

¹⁷⁷ Pam Belluck, Massachusetts arrives at Moment for Same-Sex Marriage, *New York Times*, 17.5.2004.

¹⁷⁸ David Stout, San Francisco City Officials Perform Gay Marriages, *New York Times*, 12.4.2004.

¹⁷⁹ Carolyn Marshall, Dozens of Gay Couples Marry in San Francisco Ceremonies, *New York Times*, 13.2.2004.

¹⁸⁰ Moscowitz 2013, 74.

avioliittolupien kieltämisessä oikeusteitse. San Franciscon oikeusasteiden tuomarit olivat kuitenkin toista mieltä ja lupien myöntäminen sai jatkaa.¹⁸¹ Elokuussa vuonna 2004 Kalifornian osavaltion korkein oikeus linjasi, että pormestari Newsom oli ylittänyt toimivaltuutensa ja mitätöi San Franciscossa myönnetyt yli neljätuhatta homoseksuaalien avioliittoa.¹⁸² *New York Timesin* mukaan tapahtumasarjan myötä osavaltion korkein oikeus tunnisti tarpeen parantaa homoseksuaalien oikeuksia. Tämä kehityskulku johti siihen, että rekisteröidyn parisuhteen asemaa vahvistettiin osavaltiossa ja rekisteröidyssä parisuhteessa ja avioliitossa nautittiin lähes samoista laillisista etuuksista.¹⁸³

New York Timesin uutisoinnoissa konservatiivit ja uskonnollinen oikeisto kuvasivat Massachusettsin päätöstä terrorismiksi perinteisiä perhearvoja vastaan, ja sitä verrattiin säälimättä WTC-kaksoistornien terrori-iskuun.¹⁸⁴ Konservatiiveille se oli terrori-isku koko yhteiskuntarakennetta kohtaan. Konservatiivisissa piireissä erityisen tyypilliseksi nousi Raamatun tulkinnasta perustelua hakeva ”Adam and Steve” -retoriikka.¹⁸⁵ Erityisesti uskonnollisen oikeiston tukirangan muodostaneet evankelistiset protestantit hyökkäsivät voimakkaasti homoja kohtaan Raamatun tulkinnoillaan. Mauttomuuden rajoja lähennellyt retoriikka tarttui erityisesti HIV-teemaan. Konservatiivit katsoivat HIV-epidemian olleen jumalan rangaistus homoille.¹⁸⁶ Toisaalta 2000-luvun puolella HIV-retoriikka ei ollut enää yhtä voimakasta kuin edellisillä vuosikymmenillä.¹⁸⁷

Voimakkaita äänenpainoja kuultiin eritoten republikaanien leiristä. *New York Times* uutisoi, että päätöksen kanssa erimielisiä olivat myös esimerkiksi demokraattien edustajainhuoneen vähemmistöjohtaja Tom Daschle, joka nosti republikaanien tennesseeläisen enemmistöjohtajan Bill Fristin kanssa esille liittovaltiossa vuonna 1996 säädetyn Defense of Marriage Actin eli DOMA:n perusteluissaan. Daschlen ja Fristin mielestä Massachusettsin avioliittolaki oli nyt ristiriidassa liittovaltion avioliittolainsäädännön eli DOMA:n kanssa.

¹⁸¹ Dean E. Murphy, San Francisco Judge Rules Gay Marriages Can Continue, *New York Times*, 21.2.2004.

¹⁸² Rimmerman & Wilcox 2007, 86.

¹⁸³ Dean E. Murphy, Court in California Hears Gay Marriage Arguments, *New York Times*, 23.12.2004.

¹⁸⁴ Rimmerman & Wilcox 2007, 171.

¹⁸⁵ Rimmerman & Wilcox 2007, 122.

¹⁸⁶ Button Rienzo, Wald 1997, 1.

¹⁸⁷ Järvi & Nikkanen 2014, 56.

Samaa sukupuolta olevien parien vastaisessa retoriikassa voimakasta tukea massachusettsilaiset konservatiivit saivat osavaltion poliittiselta johdolta. *New York Times* seurasi ahkerasti osavaltion korkeimman oikeuden päätöstä vastaan käytyä kampanjaa. Osavaltion kuvernööri Mitt Romney ilmaisi heti korkeimman oikeuden päätöksen jälkeen marraskuussa 2003, että hän aikoi järjestää kansanäänestyksen samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeudesta.¹⁸⁸ *New York Times* peräänkuulutti, että kansanäänestyksen järjestäminen ei ollut mahdollista ennen vuoden 2006 kongressivaaleja. Tämän vuoksi homoseksuaalien oikeuksia ajavat järjestöt eivät olleet juurikaan huolestuneita. He katsoivat, että kolmessa vuodessa ihmiset olivat jo tottuneet kysymykseen homoseksuaalien avioliitosta eivätkä lähtisi sen suuremmin protestoimaan asiaa.

New York Timesin Massachusettsin samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliitto-oikeuden luottotoimittaja Pam Belluck kirjoitti lehdessä toukokuussa 2003, miten kuvernööri Romney halusi estää toisten osavaltioiden kansalaisten oikeuden avioitua Massachusettsissa.¹⁸⁹ *New York Timesin* artikkeleista kävi ilmi, että Massachusettsin homoseksuaaleja käsitellyt uutisointi oli yksinomaan Belluckin vastuulla keväällä 2004. Romney, joka vastusti avioliiton lisäksi myös samaa sukupuolta olevien parien rekisteröityä parisuhdetta, ilmaisi Massachusettsin korkeimman oikeuden päätöksen koskettaneen ainoastaan osavaltiossa asuneita henkilöitä. Romney pyrki kaikin tavoin rajoittamaan avioliiton oikeuden leviämistä erityisesti Massachusettsia ympäröiviin muihin liberaaleihin Itärannikon osavaltioihin. *New York Times* uutisoi, miten tämän vääryyden johdosta useat samaa sukupuolta olevat pariskunnat haastoivat kuvernööri Romneyn oikeuteen.¹⁹⁰ He katsoivat Romneyn loukanneen oleellisesti heidän kansalaisoikeuksiaan. *New York Times* korosti artikkeleissaan, miten useat homoparit halusivat ylpeästi omalla nimellään haastaa kuvernööri Romneyn.¹⁹¹ Myös useat Massachusettsin osavaltion pormestarit kuten Somervillen Josep Curtatone asettuivat avoimesti homoseksuaalien puolelle Romneytä vastaan. Avioliittoinstituutin laajentaminen koskettamaan myös Massachusettsissa avioituneita muiden

¹⁸⁸ Opinion, A Victory for Gay Marriage, *New York Times*, 20.11.2003

¹⁸⁹ Pam Belluck, Massachusetts Arrives at Moment for Same-Sex Marriage, *New York Times*, 17.5.2003.

¹⁹⁰ Pam Belluck, Eight Diverse Gay Couples Join to Fight Massachusetts, *New York Times*, 18.6.2003.

¹⁹¹ Pam Belluck, Suits to Fight Ban on Some Gay Marriages, *New York Times*, 17.6.2004.

osavaltioiden asukkaita oli jälleen seuraava askel liberaalien taktiikassa vahvistaa homoseksuaalien oikeuksien kehityskulkua mahdollisimman suopeaan suuntaan.

New York Timesissa seurattiin Massachusettsin uskonnollisen oikeiston vastaiskua, joka organisoitiin konservatiivisen Liberty Counselin johdolla. Counsel toimi erityisesti konservatiivisten katolisten ryhmittymien puolesta, jotka vastustivat kiivaasti lakia. Massachusettsin osavaltion erityispiirteenä oli katolisten korkea määrä. Katolilaisia oli väestöstä 2000-luvun alussa yli kolmannes, lähes jopa puolet massachusettsilaisista. Katolilaiset olivat perinteisesti olleet vahvasti kallellaan demokraattiseen puolueeseen ja heidän asemansa puolueessa oli merkittävä. Avioliitto-oikeuskysymys oli kuitenkin monelle katolilaiselle demokraatille kova pala. Toisaalta suurin osa Massachusettsin demokraateista suhtautui aiheeseen pragmaattisesti. He saattoivat todeta, että pitivät avioliittoa miehen ja naisen välisenä liittona. Tästä huolimatta he eivät lähteneet vastustamaan voimakkaasti korkeimman oikeuden päätöstä.¹⁹²

New York Timesin uutisoinnista nousi esiin, miten uskonnollinen oikeisto jatkoi taistelua samaa sukupuolta olevien avioliittoa vastaan vielä sen voimaan astumisen jälkeen Massachusettsissa. Se pyrki saamaan asian käsittelyyn korkeimpaan oikeuteen.¹⁹³ Tavoitteena oli selvästi saada perustuslakiin lisäkirjaus avioliitosta miehen ja naisen välisenä liittona. Vahvaa tukea uskonnollinen oikeisto sai arvovaltaiselta taholta: presidentti Bushilta. Massachusettsin korkeimman oikeuden päätöksen jälkeen 24. helmikuuta 2004 Bush kertoi kannattavansa asetusta Yhdysvaltojen perustuslakiin, jossa avioliitto määriteltiin ainoastaan miehen ja naisen väliseksi liitoksi. *”The most fundamental institution of civilization”* oli sanavalinta, jolla Bush kutsui miehen ja naisen välistä liittoa.¹⁹⁴ Bushin julistus avioliitosta ajoittui vaiheeseen, jossa kahdessa osavaltiossa oli aloitettu avioliittolupien myöntäminen samaa sukupuolta oleville pareille. *New York Times* katsoi tämän asettaneen Bushin hankalaan välikäteen, sillä erityisesti kristillinen oikeisto vaatii häneltä aktiivisia toimia samaa sukupuolta olevien

¹⁹² Pam Belluck, New Pali Falls on Gay Wedding Hopes, *New York Times*, 31.3.2004.

¹⁹³ David Kirkpatrick & Katie Zezima, Supreme Court Turns Down A Same-Sex Marriage Case, *New York Times*, 30.11.2004.

¹⁹⁴ David Stout, Bush Backs Bam in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

avioliittoja vastaan.¹⁹⁵ Toisaalta Bushin oma retoriikka oli pitkään 2000-luvun alkupuolelta saakka ollut varsin homovastaista.

New York Times korosti, kuinka Massachusetts oli liberaalien selkeä erävoitto. Toisaalta liberaalien voiton myötä konservatiivit mobilisoivat homoseksuaalien vastaisen liikehdintänsä uudelle tasolle. Massachusetts aloitti taistelun, mutta seuraavia merkittäviä edistysaskelia saatiin odottaa vuosien ajan. Yhdysvaltojen politiikka oli homoseksuaalien oikeuksien etenemisestä huolimatta pitkälti vuodesta 2004 eteenpäin aina Barack Obaman valintaan saakka republikaanien ja erityisesti uskonnollisen oikeiston juhlaa. Craig A. Rimmermanin ja Clyde Wilcoxin vuonna 2007 julkaistussa teoksessa ennustetaan homojen oikeuksien etenemisestä suhteessa politiikkaan ja oikeusistuimiin seuraavasti: *Yet without a national court decision, it seems unlikely that many states will allow same-sex marriage in any of our lifetimes.*¹⁹⁶ Valtapuolueiden poliittinen tahtotila viedä homojen oikeuksia eteenpäin koko liittovaltion tasolla oli liian kapea koko 2010-luvun.

¹⁹⁵ David Stout, San Francisco City Officials Perform Gay Marriages, *New York Times*, 12.2.2004.

¹⁹⁶ Rimmerman & Wilcox 2007, 6.

3. Konservatiivit ja liberaalit: Homoseksuaalisuuden ja politiikan suhde vuosina 2000–2005 *New York Timesissa*

3.1 Yhdysvaltalainen puoluekentänjako: Yhdysvaltalaisten valtapuolueiden suhde homoseksuaalisuuteen

*Gays and lesbians are our neighbors, our co-workers, our friends. They serve as firefighters, police, doctors and professional athletes. They laugh at the same jokes and worry about car payments and credit card debt. Amending the Constitution to deny them the same rights we all take for granted just isn't very American.*¹⁹⁷

Toinen käsittelylukuni keskittyy *New York Timesin* uutisointiin homojen oikeuksista Yhdysvaltojen politiikassa 2000–2005. Tarkastelen politiikkaa pääasiassa puoluepoliittisesta näkökulmasta, mutta huomioin tutkimuksessani myös muiden tekijöiden kuten uskonnon ja rodun merkityksen poliittiseen toimijuuteen. Myös ideologioiden välinen vastakkainasettelu ja vuoden 2004 presidentinvaalit ja George W. Bushin uudelleenvaalinta nousevat toisen käsittelylukuni kärkiteemoiksi.

Vuosisata alkoi Clintonin viimeisellä presidenttivuodella, ja homojen oikeudet olivat murrospisteessä. Homoseksuaalisuus oli normalisoitunut Clintonin presidenttikausilla. Keskeisenä teemana toisessa käsittelyluvussani on ymmärtää homojen oikeuksien nousu puoluepoliittiseksi kysymykseksi ja nähdä homojen oikeuksien ympärillä tapahtunut poliittinen muutos 2000-luvun alussa. Kuten olen tutkimuksessani päätellyt, homojen oikeuksien nouseminen poliittiseksi teemaksi kumpuaa niin oikeusistuinten päätöksistä ja median kasvavasta huomiosta. Homoista oli tullut näkyviä, mutta jotta suhtautuminen homoihin olisi muuttunut sallivammaksi ja arkipäiväisemmäksi, tarvittiin poliittisia toimia. Tutkin erityisesti, miten *New York Times* kuvasi poliittisten puolueiden suhtautumista aiheeseen ja vuoden 2004 Yhdysvaltojen presidentinvaaleja, joissa homojen oikeudet olivat yksi keskeisimmistä vaaliteemoista ja joka käytännössä siivitti

¹⁹⁷ Anthony D Romero, Bush Backs Ban in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

George W Bushin vaalivoittoon.¹⁹⁸ On tärkeä ymmärtää, miten puoluepolitiikka on jakautunut Yhdysvalloissa ei ainoastaan demokraattien ja republikaanien, vaan myös ideologioiden liberalismiin ja konservatismiin välillä, ja mitkä tekijät ovat saaneet aikaan vahvan kahtiajaon erityisesti arvokysymyksissä. Kehityskulku niin Yhdysvalloissa kuin muualla maailmassa, erityisesti länsimaissa, osoittaa, miten 2000-luvun alkupuolella länsimaiset yhteiskunnat alkoivat olla valmiita homoseksuaalien vapauksien ja etenemässä määrin oikeuksien tunnustamiselle.¹⁹⁹

Poliittisena käännekohtana homojen oikeuksissa *New York Times* piti vuoden 1992 presidentinvaaleja ja demokraatin Bill Clintonin presidenttityttä. Clintonin presidenttityden myötä amerikkalaisessa yhteiskunnassa aloitettiin nopea eteneminen kohti homoseksuaalisuuden normalisointia. Hän oli ensimmäinen Yhdysvaltojen presidentti ja presidenttiehdokas, joka käytti kampanjapuheissaan sanaa ”Gay”. *I have a vision, and you – the gay men and lesbians of America – are part of it.*²⁰⁰ Clinton kiinnitti virkakautenaan huomiota erityisesti homojen työsyntään, palkkasi avoimesti homoseksuaaleja tuomareita, avustajia ja neuvonantajia.²⁰¹ Avioliitto ei ollut homojärjestöjen tai homoaktivismien tärkein tavoite ennen 1990-luvun loppupuolta. Clintonin ajama seksuaalivähemmistöpolitiikka keskittyikin erityisesti HIV:n hoitomuotoihin ja terveydenhuoltoon, homojen kohtaamaan väkivaltaan sekä homoseksuaalisten henkilöiden seksuaaliset suhteet kieltävien antisodomy-lakien kumoamiseen.²⁰²

New York Times viittasi homojen oikeuksia käsitelleessä uutisoinnissaan ahkerasti DOMA:n eli Defense of Marriage Actiin, jonka presidentti Bill Clinton allekirjoitti vuonna 1996. DOMA oli asetus, joka määritteli avioliiton liittovaltion tasolla miehen ja naisen väliseksi liitoksi. DOMA oli ohjenuora konservatiiveille. Sen kohdalla korostui myös vallankäytöllinen ulottuvuus, jolla konservatiivit mahdollistivat kontrollinsa avioliitto-oikeudessa. Konservatiivit pelkäsivät homoseksuaalien oikeuksien leviämistä.

¹⁹⁸ Rimmerman & Wilcox 2007, 1.

¹⁹⁹ Bronski 2011, 239.

²⁰⁰ Streitmatter 2009, 65. Bill Clintonin käyttämä sitaatti vuoden 1992 presidentinvaalikampanjan aikana, jolloin hän puhui useissa homoseksuaalien tukijoidensa tilaisuuksissa.

²⁰¹ Pater Baker, Now in Defense of Gay Marriage, Bill Clinton, *New York Times*, 25.3.2013.

²⁰² Rimmerman & Wilcox 2007, 277.

Käytännössä tämä tarkoitti, että DOMA salli samaa sukupuolta olevien parien avioliitot kieltävien osavaltioiden olla tunnustumatta toisessa, homojen avioliitot sallivassa, osavaltiossa solmittua avioliittoa.²⁰³ *New York Timesin* artikkeleista kävi myös ilmi, että DOMA:n käyttö poliitikkojen argumenteissa aktivoitui samanaikaisesti kuin homojen oikeudet alkoivat etenemään osavaltiotasolla. DOMA:n yhteydessä esiin nousi myös yksilönäkökulma, sillä Massachusettsin sallittua samaa sukupuolta olevien avioliitot toisista osavaltioista tulevien homoparien avioliittojen tunnustamista pyrittiin rajoittamaan konservatiivien keskuudessa DOMA:n avulla. *New York Times* haastatteli useita homopareja, kuten newyorkilaisia Santiago Aranaa ja Tom Wolfea, jotka olivat suuntaamassa Massachusettsiin avioitumisaikeissa. He tunsivat itsensä musertuneeksi, jos heidän kotiosavaltionsa ei tunnustaisi pariskunnan laillisesti Massachusettsissa solmittua avioliittoa.²⁰⁴ *New York Times* peräänkuulutti, että pian Massachusettsin avioliittolain voimaantulon jälkeen muutamat liberaalit osavaltiot alkoivat tunnustaa samaa sukupuolta olevien avioliittoja. Näin toimi esimerkiksi New Yorki ja osavaltion oikeusministeri demokraattien Elliot Spitzer, joka ilmoitti maaliskuussa 2004 osavaltion tunnustavan muualla Yhdysvaltojen alueella solmitut samaa sukupuolta olevien parien avioliitot.²⁰⁵

New York Timesin artikkeleissa erityisesti arvokonservatiivien demokraattien puolella kielteistä suhtautumista samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeuteen perusteltiin juuri DOMA:lla.²⁰⁶ Demokraattien kohdalla homojen oikeuden vastustaminen oli haastava kysymys, sillä Clintonin presidenttiyden ja puolueessa sisällä olevien homojen oikeuksien äänekkäiden tukijoiden ansiosta homojen oikeudet olivat saaneet vahvan jalansijan demokraateissa. Clinton profiloitui vahvasti homoseksuaalien oikeuksien kannattajaksi, vaikka hän allekirjoittikin DOMA:n.²⁰⁷ *New York Times* korostikin, kuinka Clinton allekirjoitti lakiesityksen lähinnä varmistaakseen uudelleenvaalintansa. Paine tuli erityisesti kristilliseltä oikeistolta, mutta myös demokraattisen puolueen edustajilta, sillä

²⁰³ Hilton-Morrow & Battles 2015, 72.

²⁰⁴ Pam Belluck, Gays Elsewhere Eye Marriage Massachusetts Style, *New York Times*, 14.5.2004.

²⁰⁵ Pam Belluck, Gays Elsewhere Eye Marriage Massachusetts Style, *New York Times*, 14.5.2004.

²⁰⁶ Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriages, *New York Times*, 16.7.2003

²⁰⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 59.

DOMA oli hyväksytty kongressin molemmissa kamareissa niin senaatissa kuin edustajainhuoneessa selvällä äänten enemmistöllä.²⁰⁸ DOMA:n hyväksyminen suurella äänten enemmistöllä korosti myös ideologista jakoa. Konservatismi ei ole ainoastaan sidottu republikaaniseen puolueeseen. Ideologinen jakolinja ei noudattanut puoluerajoja, mutta kuten *New York Times* korosti, demokraatit olivat selvästi enemmän homoseksuaalien oikeuksien asialla.²⁰⁹

Uutisointi demokraattisen presidentin toimista positiiviseen sävyyn, vaikka tämä allekirjoitti homojen oikeuksia syrjivän lakialoitteen, korosti lehden linjaa. *New York Times* oli kallellaan vuosina 2000–2005 demokraatteihin, ja se halusi tukea ja edistää homojen tasa-arvoisia oikeuksia. Clintonia kohtaan *New York Timesissa* esitetty avoin ymmärrys ja puolustelu DOMA-lakialoitteen allekirjoittamisen kohdalla toi esiin lehden arvomaailman. Clintonin koettiin toimineen pakon edessä. Toisaalta vuonna 1996 elettiin vielä erilaisessa yhteiskunnassa, jossa homojen oikeuksilla ei ollut suuren yleisön tukea. *New York Times* uutisoi ahkerasti, miten DOMA:sta huolimatta useat osavaltiot alkoivat puuttua sen säätämisen jälkeen samaa sukupuolta olevien pariin oikeuksiin. *New York Timesissa* oli ennen kaikkea havaittavissa, miten 2000-luvun alusta alkaen yhä useammat poliitikot alkoivat nähdä homoseksuaalien oikeudet entistä positiivisemmassa valossa. *We are not a burden on society, We are not sinful. We do not indulge in unnatural behavior. We do not ask for special privileges.*²¹⁰ *New York Timesin* sivuilla alkoi esiintyä entistä enemmän avoimesti homoseksuaalien politiikkojen julkilausumia, ja he uskalsivat aiempaa vahvemmin tuoda mielipiteensä kuuluville. *New York Times* uutisoi myös, miten merkittävien politiikkojen kuten varapresidentti Dick Cheney'n lapsi oli homoseksuaali.²¹¹ Siirryttäessä 2000-luvulle voitiin todeta, että homojen oikeudet olivat ottaneet suuria harppauksia erityisesti Clintonin presidenttiyden myötä. Osa presidentti Clintonin arvoliberaaleista uudistusehdotuksista kuten palveleminen Yhdysvaltojen asevoimissa avoimesti homoseksuaalina, ei saanut

²⁰⁸ Rimmerman & Wilcox 2007, 278.

²⁰⁹ Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriages, *New York Times*, 16.7.2003

²¹⁰ Carey Goldberg, Vermont Gives Final Approval to Same-Sex Unions, *New York Times*, 26.4.2000.

²¹¹ Elisabeth Bumiller, Why America Has Gay Marriage Jitters, *New York Times*, 10.8.2003.

edes Clintonin oman puolueen enemmistöä taakseen, joten Clinton joutui vetämään alkuperäisen ehdotuksensa takaisin ja muokkaamaan sitä maltillisemmaksi.²¹²

New York Times nosti esiin, miten Massachusettsin lisäksi Itärannikon pieni Vermontin osavaltio oli aktiivinen toimija homojen oikeuksissa. Siviililiitot sallittiin osavaltiossa jo vuoden 2000 heinäkuussa.²¹³ Vermontissa tarve hyväksyä samaa sukupuolta olevien pariin siviililiitot sai lähtölaukauksen osavaltion korkeimman oikeuden ennakkopäätöksestä. Siviililiittojen hyväksyminen oli kuitenkin lopulta poliittinen päätös.²¹⁴ *New York Times* näki tärkeänä nimenomaan päätöksen poliittisuuden. Lehti katsoi, että poliittisilla päättäjillä oli ensimmäistä kertaa tarpeeksi vahva intressi ja äänestäjien tuki lähteä muuttamaan niinkin sensitiivistä aihetta kuin homoseksuaalien oikeuksia. Vermontin tapaus osoitti, miten puoluerajat ylittyivät osavaltion hyväksyessä homopariin siviililiitot. Kun osavaltion edustajainhuoneen ainoa avoimesti homoseksuaali jäsen demokraattien Bill Lippert piti tunteisiin vetoavan puheensa, hänen kollegansa republikaanien veteraanipolitiikko ja edustajainhuoneen entinen puhemies Robert Kinsey totesi: *I just heard the greatest speech I've heard in thirty years.*²¹⁵ Myöhemmin edustajainhuoneen äänestäessä lainmuutoksesta Kinsey oli yksi lain puolesta äänestäneistä.

New York Timesin mukaan raja homojen oikeuksia vastustavien republikaanien ja niitä tukevien demokraattien välillä ei ollut yksiselitteinen. Stereotyyppisesti voidaan todeta, että suurkaupunkien nuorten republikaanien arvomaailma ja suhtautuminen homoseksuaaleihin oli hyvin lähellä kaupunkien demokraattien mielipiteitä.²¹⁶ Tästä esimerkkinä voi pitää esimerkiksi sitä, että vuonna 2004 New Yorkin osavaltion tunnetuimmat republikaanit – osavaltion kuvernööri George Pataki, New Yorkin pormestari Michael Bloomberg, joka erosi vuonna 2004 republikaaneista, sekä New Yorkin entinen pormestari Rudolph Giuliani – suhtautuivat kaikki myötämielisesti homoseksuaalisuuteen ja homojen oikeuksien edistämiseen.²¹⁷ He olivat kaikki korkeissa asemissa olevia republikaaneja liberaalissa demokraattienemmistöisessä

²¹² Streitmatter 2009, 65.

²¹³ Aldrich 2006, 362.

²¹⁴ Rimmerman & Wilcox 2007, 19.

²¹⁵ Rimmerman & Wilcox 2007, 19.

²¹⁶ Cimino 2007, 19–20.

²¹⁷ Frank Rich, *The Joy of Gay Marriage*, *New York Times*, 29.2.2004.

osavaltiossa, jolloin heidän arvomaailmansa tuli myös seurata osavaltion äänestäjien mielipidettä ja tahtotilaa. Yleisesti poliitikkojen mielipiteeseen vaikuttivat asuinpaikan lisäksi erityisesti uskonto, ideologia, arvomaailma, sosioekonominen asema, koulutustaso, puolue, politikointi ja äänestäjäkunta. JATKA

New York Times uutisoi, miten erityisesti keskilinjän poliitikot eivät vielä uskaltaneet lähteä edistämään homoseksuaalien oikeuksia. Poliitikkojen kannanotot olivat varsin maltillisia, ja toisaalta kannan muodostuminen oli vielä kesken.²¹⁸ Tämä kuvasi aikakauden ilmapiiriä. Suuren joukon pohtiessa mielipidettään homojen oikeuksiin, eivät myöskään poliittisen keskustan poliitikot uskaltaneet lähteä ajamaan seksuaalivähemmistöjen oikeuksia ilman niin kutsuttua kansan mandaattia. Demokraatit olivat valmiimpia edistämään homoseksuaalien asemaa ja demokraattien keskuudessa siviililiitot eli niin kutsutut rekisteröidyt parisuhteet herättivät suosiota.²¹⁹ *New York Times* tiesi, että siviililiittojen kannattaja oli esimerkiksi puolueen vuoden 2004 presidentinvaalien ehdokas senaattori John Kerry. *Marriage is viewed as a union between men and women – That is a historical, cultural view*²²⁰ *New York Times* korostikin puolueen tavoitteena olleen epätasa-arvon kitkeminen esimerkiksi sairaanhoidon, sosiaaliturvan tai perintötapausten kohdalla. Ihmisoikeuspuolueena 2010-luvun alusta alkaen profiloitunut demokraattinen puolue ei ollut kuitenkaan erityisen halukas avaamaan avioliittoa samaa sukupuolta oleville pareille vielä 2000-luvun alussa.

New York Timesissa esiintyi myös homoseksuaalien oikeuksien vastustamista, ja sitä perusteltiin vahvasti politiikan sijaan uskonnollisilla arvoilla.²²¹ Homoutta ja homojen oikeutta avioliittoon tarkasteltiin 2000-luvun alussa vahvasti kulttuurisuskonnollisesta näkökulmasta juridisen näkökulman sijaan. Useat homojen oikeuksia vastustaneet yhtyivät uskonnollisiin argumentteihin ja perustelivat näkemyksiään uskonnolla.²²² *New York Timesissa* uskontoon nojanneita argumentteja esitettiin molempien puolueiden

²¹⁸ William B. Rubenstein, Hiding Behind the Constitution, *New York Times*, 20.3.2004.

²¹⁹ Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriage, *New York Times*, 16.7.2003.

²²⁰ Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriages, *New York Times*, 16.7.2003. Senaattori John Kerryn kommentti samaa sukupuolta olevien pariavioliitosta.

²²¹ Andrew Jacobs, Georgia Voters to Decide Gay-Marriage Issue in Fall, *New York Times*, 1.4.2004.

²²² Moscowitz 2013, 88.

näkökulmasta, mutta voimakasta ja avoimesti homofobista uskonnollisilla arvoilla väritettyä retoriikkaa esiintyi erityisesti republikaanien kannattajien keskuudessa. Republikaanien äänestäjä luonnehti suhtautumistaan homojen avioliittoon seuraavasti: *I just don't think it's right for two men to go parading around in public or for two women to be doing the things they do. It's against God's law. That's right in the Bible that it's wrong.*²²³

Kommenttien julkaiseminen lehden sivuilla korostaa, että *New York Times* ei alkanut myöskään sensuroida kielteisiä kommentteja homoseksuaaleista. Lehden linja oli liberaali ja tasapuolinen. Neutraali ja asiapainotteinen linja tarkoitti, että se kuunteli myös niiden kansalaisten ja tahojen ääntä, jotka eivät suhtautuneet myötämielisesti homojen oikeuksiin ja niiden edistämiseen Yhdysvalloissa. Toisaalta lehdessä ei myöskään esiintynyt avoimesti uhkaavia tai esimerkiksi homoja väkivallalla uhanneita kommentteja. Suurin osa *New York Timesissa* julkaistuista negatiivisista kommentteista homoja kohtaan oli perusteltu uskonnolla, kulttuurilla tai kommentoijan arvomaailmalla. *The gay marriage issue is being fought primarily in the culture – not in the courts.*²²⁴

New York Timesin poliittinen uutisointi oli keskittynyt erityisesti New Yorkin kotiosavaltion linjan uutisointiin.²²⁵ Toisaalta *New York Times* ihmetteli, miten samaa sukupuolta olleiden oikeudet eivät edenneet yhtä nopeasti New Yorkin osavaltiossa kuin muissa lehden liberaaleiksi katsotuissa osavaltioissa ja kaupungeissa. Lehden kynnys uutisoida asioista homoseksuaalien oikeuksien kehityskulusta oli varsin matala. Yleisesti artikkelien näkökulma oli positiivinen, ja edistysaskeleet itärannikon liberaaleissa osavaltioissa saivat paljon. *New York Times* uutisoi näyttävästi esimerkiksi naapuriosavaltion New Jerseyyn tilanteesta.²²⁶ Palstatilaa saivat myös Connecticutin

²²³ Katherine Q. Seelye & Janet Elder, Strong Support Is Found for Ban on Gay Marriage, *New York Times*, 21.12.2003.

²²⁴ Adam Liptak, Caution in Court for Gay Rights Groups, *New York Times*, 12.11.2004.

²²⁵ Al Baker, Looking to Courts, Albany Holds Its Peace on Same-Sex Marriage, *New York Times*, 22.2.2004.

²²⁶ Andrew Jacobs, Judge in New Jersey Hears Arguments on Gay Marriage, *New York Times*, 28.6.2003.

”Gay Unions” voimaantulo²²⁷, Mainen osavaltion syrjintäsuoja²²⁸ sekä Keskilämmen Nebraskan tapaus, jossa liittovaltion tuomari kumosi osavaltion poliittisen päätöksen rajata avioliitto ainoastaan naisen ja miehen väliseksi liitoksi.²²⁹

Clintonin seksuaalivähemmistöjä suosinut politiikka loi nykyisen jakolinjan Yhdysvaltojen poliittisten puolueiden välille. Jakolinjan mukaisesti demokraatit profiloituivat 2000-luvun alussa republikaaneja selkeämmin seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoisten oikeuksien puolestapuhujina, ja republikaanit ovat ottaneet roolin perinteisten perhearvojen vaalijoina. Kysymys ei kuitenkaan ollut näin yksinkertainen. *New York Times* korostikin, miten ideologiset ja nykyisin tuntemamme liberaali-konservatiivilinjat vakiintuivat pitkälti 2000-luvun alussa. Helmikuussa 2004 tehdyssä kyselyssä suuri osa konservatiiveista (65%) ja republikaaneista (66%) kannatti liittovaltion tasoista kieltoa samaa sukupuolta olevien avioliitoille. Samanaikaisesti liberaaleista 65 prosenttia ja demokraateista yli puolet (54%) vastustivat avioliittokieltoa.²³⁰ Samaa sukupuolta olevien avioliiton vastustaminen oli vielä suhteellisen korkeaa demokraattisessa puolueessa vuonna 2004.²³¹ Demokraattien keskuudessa ei myöskään ollut 2000-luvun alussa pelkoa ilmaista omaa negatiivista suhtautumista homoseksuaaleihin, vaan useat demokraattipoliitikot kuten Emmett C. Burns Jr. toivat kantansa varsin selkeästi esiin *New York Timesissa: I don't want to live next door to people who have a same-sex relationship and have children, and have my children, playing with them.*²³²

New York Times tiivistä loistavasti Yhdysvaltojen pääpuolueiden haasteet homojen oikeuksien kohdalla 2000-luvun alkupuolella. *Republicans say they risk looking meanspirited; Democrats say they risk looking too liberal.*²³³ Lehdessä korostettiin myös homojen puoluepoliittista käyttäytymistä ja republikaanien matkaa homovastaiseksi

²²⁷ William Yardley, Day Arrives For Recognition Of Gay Unions in Connecticut, *New York Times*, 1.10.2005.

²²⁸ Katie Zezima, Maine May Consider, for a Third Time, a Gay Bias Issue, *New York Times*, 27.6.2005.

²²⁹ Associated Press, Judge Voids Same-Sex Marriage Ban in Nebraska, *New York Times*, 13.5.2005.

²³⁰ Rimmerman & Wilcox, 2007, 248.

²³¹ Rimmerman & Wilcox 2007, 328.

²³² David E Rosenbaum, Race, Sex and Forbidden Unions, *New York Times*, 14.12.2003. Marylandin edustajainhuoneen Emmett C. Burnsin laus

²³³ Michael Slackman, Same-Sex Marriage Blurs Lines on Both Sides of the Political Aisle, *New York Times*, 7.3.2004.

puolueeksi.²³⁴ Tämä korosti jälleen *New York Timesin* linjaa, joka oli lähempänä demokraatteja. *New York Timesin* mielestä kristityn oikeiston nousu, Reaganin presidenttiys, HIV-epidemia ja Reaganin hidas reagointi siihen toimivat tekijöinä, jotka ajoivat homoja siirtymään vahvalla rintamalla demokraattien taakse 1980-luvulta lähtien.²³⁵

Homojen oikeudet vaativat puolueilta herkkää reagointikykyä ja valmiutta tasapainotella ideologioiden välillä. 2000-luvun alusta lähtien oli huomattavasti todennäköisempää, että sosiaali- ja talousliberaali henkilö äänesti demokraatteja kuin republikaaneja. *New York Times* korosti, miten demokraatit eivät kuitenkaan vielä 2000-luvun alussa uskaltaneet esittää yhtenäistä homojen oikeuksia tukenutta linjaa.²³⁶ Vaakakupissa painoivat maltillisten poliittisen keskustan äänestäjien miellyttäminen, joista molemmat puolueet kilpailivat. 2000-luvun alusta lähtien republikaanit keskittyivät vaalistrategioissaan konservatiivisiin äänestäjiin, joiden joukossa homovastaiset mielipiteet olivat selvä enemmistö.²³⁷ Samanaikaisesti demokraatit yrittivät tasapainoilla keskilinjaa ja liberaalien äänestäjien välillä. Toisaalta molemmat puolueet seurasivat aktiivisesti mielipidekyselyitä amerikkalaisten tuntemuksista ja suhtautumisesta homoseksuaalien oikeuksiin ja erityisesti avioliittoon. Puolueet tarkkailivat herkeämättä, minne amerikkalainen yleinen mielipide homoseksuaalien oikeuksien suhteen asettuisi.²³⁸

Homojen oikeudet eivät olleet helppo kysymys republikaaneille. *New York Timesin* uutisoinnissa republikaanien leiristä esitetyt kommentit eivät imarrelleet homoseksuaaleja. Homoseksuaalien suhteesta Yhdysvaltojen puoluepolitiikkaan ahkerasti *New York Timesissa* kirjoittanut Sheryl Gay Stolberg kuvasi artikkelissaan *Persisten Conflict for Gays and G.O.P.*²³⁹ republikaanien korkean profiilin edustajien kommentteja homoseksuaalisuudesta. Senaattori Rick Santorum vertasi homoutta moniavioisuuteen ja inestiin, senaattori Trent Lott vertasi homoja kleptomaanikoihin,

²³⁴ Patrick Healy, *Gay Republicans Soldier On, One Skirmish at a Time*, *New York Times*, 17.4.2005

²³⁵ Patrick Healy, *Gay Republicans Soldier On, One Skirmish at a Time*, *New York Times*, 17.4.2005

²³⁶ Sheryl Gay Stolberg, *Persisten Conflict for Gays and G.O.P.*, *New York Times*, 23.4.2003.

²³⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 244-245.

²³⁸ Moscowitz 2013, 48-49.

²³⁹ Great Old Party. Yhdysvalloissa yleisessä käytössä oleva kutsumanimi republikaaniselle puolueelle.

entinen Pohjois-Carolinan senaattori Jesse Helms kutsui homoseksuaalisuutta sairaudeksi ja entinen edustajainhuoneen enemmistöjohtaja Dick Armey nimitteli avoimesti homoseksuaalia kongressiedustajaa haukkumanimellä Fag.²⁴⁰ Useat äänekkäimmät homojen oikeuksien vastustajat kokivat käyvänsä kulttuurista sotaa homojen oikeuksia vastaan. Mielenkiintoisena asiayhteytenä on, että usealla homojen oikeuksien vastustajalla, kuten Pohjois-Carolinan Jesse Helmsillä, oli tausta myös rotujen tasa-arvon vastustamisessa. Helmsin kaltaiset rasistiseen ja populistiseen retoriikkaan nojanneet konservatiivit löysivät uuden poliittisen kannatuspohjansa homojen oikeuksien vastustamisessa.²⁴¹

Kaikki republikaanit eivät katsoneet hyvällä puolueen siirtymistä konservatiiviseen suuntaan. Vuonna 2003 *New York Times* uutisoi, miten republikaanien homojärjestö Log Cabin Republicans yritti vedota pragmaattisiin ja keskilinjan republikaaneihin.²⁴² He vierailivat esimerkiksi Valkoisessa talossa tapaamassa presidentti Bushia, joka puhui avoimesti republikaanien ”big tent” ajattelutavasta. Puolueen ”teltassa” olivat Bushin mukaan ovet avoinna ja seinät korkealla. Bushin neuvottelut homojärjestöjen kanssa suututtivat puolueen konservatiivit ja saivat Bushin perääntymään. *New York Times* korostikin, että vaikka homoseksuaaleilla republikaaneilla ei ollut jalansijaa puolueen johtajien keskuudessa, solmivat he aktiivisesti läheisiä kontakteja ruohonjuuritason republikaanivaikuttajiin. Kyseisten ruohonjuuritason republikaanien tuella oli mahdollista vaikuttaa esimerkiksi suurten kaupunkien, piirikuntien ja jopa osavaltioiden avoimempaan seksuaalivähemmistöpolitiikkaan.²⁴³ Muutos asenteissa oli kuitenkin nähtävissä myös republikaanien keskuudessa.²⁴⁴ *New York Times* alleviivasi, miten puolue ei ollut 1990-luvulla mistään hinnasta tehnyt yhteistyötä puolueen homo-osaston kanssa. *New York Times* käytti vertailukohteena ja esimerkkinä puolueen vuoden 1996 presidentinvaalien ehdokkaan Bob Dolen kieltäytymistä vastaanottaa Log Cabin Republicans -järjestön rahalahjoitusta Dolen presidenttivaalikampanjalle.²⁴⁵ Yhä

²⁴⁰ Sheryl Gay Stolberg, *Persisten Conflict for Gays and G.O.P.*, *New York Times*, 23.4.2003.

²⁴¹ Rupp & Freeman 2014, 273.

²⁴² Sheryl Gay Stolberg, *Vocal Gay Republicans Upsetting Conservatives*, *New York Times*, 1.6.2003.

²⁴³ Patrick Healy, *Gay Republicans Soldier On, One Skirmish at a Time*, *New York Times*, 17.4.2005

²⁴⁴ Pinello 2027, 236.

²⁴⁵ Sheryl Gay Stolberg, *Vocal Gay Republicans Upsetting Conservatives*, *New York Times*, 1.6.2003.

suurempi osa niin kutsutuista valtavirtarepublikaaneista ei nähnyt ongelmaa homoseksuaalisuudessa. Puolueessa vaikutti myös suuri joukko arvokonservatiiveja homoseksuaaleja, jotka äänestivät ja tukivat innokkaasti puolueen konservatiivisiiven ehdokkaita vaaleissa.²⁴⁶ *New York Times* summasi tyhjentävästi republikaanien suhteen homoseksuaalisuuteen: *Still, it's not always easy being a gay Republican.*²⁴⁷

Homojärjestöstä huolimatta republikaanisessa puolueessa oli nähtävissä siirtymä kohti laitaoikeistoa ja voimakasta arvokonservatismia 2000-luvun alusta alkaen.²⁴⁸ *New York Timesin* mukaan senaattori Santorumin kommentit olivat äänestäjien suoraa kalastelua ja erityisesti arvokonservatiivien äänestäjien tyytyväisenä pitämistä. Santorum meni kommentissaan varsin populistiselle linjalle: *In every society, the definition of marriage has no ever to my knowlege included homosexuality – That's not to pick on homosexuality. It's not, you know, man on child, man on dog or whatever the case may be.* Santorumin *New York Timesissa* esittämät kommentit korostivat linjaa, joka oli ottamassa valta-asemaa republikaaneissa. Populistisella konservatiivisia arvoja ylistäneellä argumentaatiolla, kuten homoseksuaalisten miesten rinnastamisella eläimiin, homoseksuaalien vanhemmuuden kyseenalaistamisella ja toistamalla kuvaa homoseksuaalien yltiöseksuaalisuudesta republikaanit halusivat turvata mahdollisimman suuren kannatuksen. 2000-luvun alusta alkaen oli selvästi nähtävissä, miten uskonnolliset konservatiivit, jotka olivat vahvasti sidoksissa erityisesti protestanttisiin kirkkoihin, olivat ottaneet valta-aseman republikaanisessa puolueessa ympäri Yhdysvaltoja. Heidän menestyksensä niin ruohonjuuritasolla kuin puolueen valtakoneistossa syrjäytti puolueen keskilinjaa valtaeliittiä tai vähintään pakotti heidät muuttamaan suhtautumisensa homoihin konservatiivisempaan suuntaan.²⁴⁹ Kuten *New York Times* uutisoinnissaan usein korosti, homojen oikeudet etenivät Yhdysvalloissa oikeusistuinten kautta. Tämä oli seurausta siitä, että republikaanit kumosivat järjestelmällisesti aloitteet homojen oikeuksien parantamisesta. Republikaanit pitivät hallussaan koko 2000-luvun alkupuolen enemmistöä joko kongressin edustajainhuoneessa tai senaatissa. Republikaanit olivat vahvasti edustettuina myös

²⁴⁶ Cimino 2007, 15.

²⁴⁷ Patrick Healy, *Gay Republicans Soldier On, One Skirmish at a Time*, *New York Times*, 17.4.2005

²⁴⁸ Lofgren 2019, 2.

²⁴⁹ Rimmerman & Wilcox 2007, 353.

osavaltioiden kongresseissa, mikä hidasti homojen oikeuksien etenemistä myös osavaltiotasolla.²⁵⁰

*New York Times*issa demokraattien reaktiot republikaanien homovastaisuuteen ja erityisesti senaattori Santorumin kommentteihin olivat pyöristäneitä. Vaikka demokraatit ja puolueen näkyvät poliitikot kuten senaattorit John Kerry ja John Edwards sekä Vermontin entinen kuvernööri Howard Dean tuomitsivat vastapuolen homovastaiset kommentit, demokraattien kommentit olivat silti suhteellisen neutraaleja ja värittömiä. Pohjois-Carolinan senaattori John Edwards kuvasi Santorumin lausuntoja adjektiiveilla *insensitive* ja *divisive*. Niissä varottiin ottamasta liian voimakkaasti kantaa asiaan pitkälti sen sensitiivisyyden johdosta.²⁵¹ Avioliittokysymys oli haastava demokraateille. *New York Times* kuvasi demokraattien suhtautumista avioliittokysymykseen seuraavasti: *The question of marriage may be trickier for Democrats, who have been strong supporters of equal rights for gays but who do not want to alienate social moderates.*²⁵² *New York Times* korosti, miten demokraatit ryhtyivät ahkerasti civil unionin eli siviililiittojen taakse. Se oli kompromissi, joka takasi homopareille samat oikeudet kuin avioparille esimerkiksi perinnön, sairaalavierailuiden ja leskeneläkkeen suhteen.

New York Times esitteli maaliskuussa 2004 New Yorkin osavaltiossa demokraatteja äänestäneille tehdyn mielipidekyselyn suhtautumisessa homoseksuaalien avioliitto-oikeuteen.²⁵³ Tärkeä huomio oli, että republikaanien äänestäjille ei tehty samanlaista kyselyä. Mielipidekysely oli selvästi kohdennettu *New York Timesin* lukijakunnalle eli liberaaleille demokraateille. Sen tarkoituksena oli vaikuttaa positiivisesti heidän mielipiteisiinsä. *New York Times* halusi demokraattien ymmärtävän, että näin moni muukin puolueen äänestäjä tuki homojen oikeuksia. Mielipiteet oli jaoteltu kolmeen kategoriaan: samaa sukupuolta olevien avioliittoa tukeviin, siviililiittoja (civil unions) tukeviin ja henkilöihin, jotka vastustivat homoparien oikeutta minkäänlaiseen virallisesti

²⁵⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 354.

²⁵¹ Sheryl Gay Stolberg, Persisten Conflict for Gays and G.O.P, *New York Times*, 23.4.2003.

²⁵² Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriages, *New York Times*, 16.7.2004.

²⁵³ Michael Slackman, Same-Sex Marriage Debate Leaves Party Lines Blurred, *New York Times*, 7.3.2004.

tunnustettuun parisuhdeinstituutioon. Mieliopidekyselyssä vastaukset oli lajiteltu iän, uskontokunnan, rodun ja koulutustason mukaan.

Enemmistö kaikista New Yorkin osavaltion demokraateista tuki samaa sukupuolta olevien avioliittoa. Homoparien avioliittoa tuki 41 prosenttia vastaajista, kun mukaan laskettiin siviiliiliittojen tukijat 28 prosenttia, luku oli lähes 70 prosenttia vastaajista. Selkeä enemmistö New Yorkin demokraateista oli siis samaa sukupuolta olevien laillistettujen parisuhteiden kannalla. Tärkeä suhtautumista määrittelytekijä oli ikä ja koulutustaso. Nuorista alle 30-vuotiaista 70 prosenttia tuki pelkästään avioliittoa ja yli 80 prosenttia homoparien virallistettua parisuhdetta. Jopa yli 65-vuotiaiden demokraattien keskuudessa homojen parisuhteita tuki yli puolet vastaajista. Muita merkittäviä ryhmiä, jossa homojen avioliitto sai yli puolet vastaajaryhmän tuesta, olivat juutalaiset ja uskontokuntiin kuulumattomat sekä henkilöt, joilla oli korkeakoulututkinto. Prosentuaalisesti homojen parisuhteiden vastustaminen oli suurinta protestanttien, mustien, latinoiden ja matalasti koulutettujen keskuudessa. Afroamerikkalaisista enemmän kuin joka kolmas vastusti homojen suhteita, ja protestanteista ja latinoistakin molemmista lähes 30 prosenttia oli vastaan homoseksuaalien mitä tahansa tunnustettua parisuhdemuotoa.

New York Times kävi läpi demokraattien perusteluja vastustaa samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeutta. Demokraatit vetosivat osavaltioiden itsemääräämisoikeuteen päättää avioliitto-oikeudesta ja katsoivat sen olleen osavaltion henkilökohtainen asia ja oikeus. *The federal government has limited powers, and it has historically not been involved in family law. According to Democrats, laws about marriage – including gay marriage.* Demokraattien vetoaminen osavaltion vahvaan rooliin homoseksuaalien oikeuksien kohdalla oli mielenkiintoista, sillä demokraatit olivat yleisesti profiloituneet vahvan liittovaltion tukijoina. Osavaltion vahvan roolin kannattaminen oli lieventänyt demokraattien suhtautumista vahvaan liittovaltioon ja jopa lähentänyt heitä republikaaneihin osavaltion itsenäisen ja vahvan päätäntävällän suhteen. Poliitiikan polarisoituminen ei ollut täysin yksipuolinen ilmiö. Demokraattien suhtautuminen osavaltion vahvaan päätöksentekovaltaan homojen oikeuksien kohdalla todisti, että valtapuolueiden nokittelu samaa sukupuolta olevien parien oikeuksista saattoi jossain

määrin jopa lähentää Yhdysvaltojen valtapuolueita aikakautena, jolloin puolueet olivat ajautuneet entistä kauemmaksi toisistaan.²⁵⁴

New York Timesin kolumnisti Frank Rich toi esiin kolumnissaan *The Joy of Gay Marriage* 29.2.2004, miten samaa sukupuolta olevien avioliittoa tuki vähemmistö yhdysvaltalaisista vuonna 2004.²⁵⁵ Rich nosti esiin homojen oikeuksien tyypillisen poliittisen vertailukohteen: kansalaisoikeusliikkeen 1960-luvulla. *As a political, legal and social issue, same-sex marriage seems to be now where interracial marriage was about 50 years ago.*²⁵⁶ Rich vertasi homojen avioliitto-oikeuden kehityskulkua rotujenvälisten avioliittojen hyväksymiseen Yhdysvalloissa korkeimman oikeuden päätöksellä vuonna 1967. Merkille pantavaa on, että jälleen koko liittovaltion käsittänyt lainmuutospäätös oli tullut korkeimman oikeuden kautta. Richin esiin nostama tärkeä huomio oli myös, että vielä vuonna 1968, vuosi rotujen välisten avioliittojen koko liittovaltion tasolla sallimisen jälkeen, enemmistö yhdysvaltalaisista vastusti rotujenvälisiä avioliittoja. *New York Times* kertoi jopa 75 prosenttia ihmisistä vastustaneen rotujenvälisiä avioliittoja vuonna 1968.²⁵⁷ *New York Times* ennustikin vuonna 2003 ja 2004, että homojen avioliitto olisi samanlainen kysymys ja samaa sukupuolta olevien pariin avioliiton hyväksyminen oli varmaa. Lehden mielestä se oli ainoastaan ajan kysymys.

New York Times nosti vertailuyhteydessä esiin poliittisesti sensitiivisen aiheen, Yhdysvaltojen mustan väestön suhtautumisen samaa sukupuolta olevien avioliittoihin. Yhdysvalloissa musta väestö on äänestänyt viimeisten vuosikymmenten aikana perinteisesti demokraatteja.²⁵⁸ Eri rotujen suhtautuminen aiheeseen nousi lehdessä esille esimerkiksi mielipidekyselyiden, tasa-arvopolitiikan tai uskonnon ja uskonnollisuuden kautta. Erityisen haastavalta aihe näytti demokraattien näkökulmasta, jotka tukivat vankasti afroamerikkalaisten oikeuksia, mutta eivät alkaneet tukea homoseksuaalien oikeuksia ja samaa sukupuolta olevien avioliittoja yhtä aktiivisella otteella.²⁵⁹ *New York Timesin* haastattelemat useat mustat amerikkalaiset korostivat

²⁵⁴ Moscowitz 2013, 87.

²⁵⁵ Frank Rich, *The Joy of Gay Marriage*, *New York Times*, 29.2.2004.

²⁵⁶ David E Rosenbaum, *Race, Sex and Forbidden Unions*, *New York Times*, 14.12.2003

²⁵⁷ David E Rosenbaum, *Race, Sex and Forbidden Unions*, *New York Times*, 14.12.2003.

²⁵⁸ Warren 2008, 16.

²⁵⁹ William B. Rubenstein, *Hiding Behind the Constitution*, *New York Times*, 20.3.2004.

rotujenvälisen ja samaa sukupuolta olevien avioliittojen eroavaisuuksia. *If I choose to marry someone of a different race, that's my choice. But don't call a union a marriage if it cannot perform the essential functions of perpetuating the species and socializing the young.*²⁶⁰

New York Timesin vuoden 2003 mielipidekyselyn mukaan 60 prosenttia mustista vastusti homojen avioliitto-oikeutta. Homoseksuaalisuus nähtiin Yhdysvaltojen mustissa yhteisöissä vahvasti valkoisen Amerikan ilmiönä. *Many Blacks, in an attempt to distance themselves from gays and avoid confronting their own biases, dismissed homosexuality as "their thing" – Homosexuality was a perverse contrivance of white male and female*²⁶¹ *New York Timesin* aktiivinen uutisointi eri rotujen suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen alleviivasi rotujen poliittista merkitystä Yhdysvalloissa ja maan politiikassa. Homojen oikeudet eivät olleet tässä suhteessa poikkeus.

New York Times nosti esiin myös yksilönäkökulman, mustien homojen kokemukset valkoisten syrjinnästä ja toisaalta syrjinnän oman yhteisön sisällä. *New York Times* korosti, miten monet joutuivat piilottelemaan seksuaalisuuttaan ja elivät kaksoiselämää, joka sisälsi samanaikaisesti suhteen naisen kanssa. *Today, while there are black men who are openly gay, it seems that the majority of those having sex with men still lead secret lives, products of a black culture that deems masculinity and fatherhood as a black man's primary responsibility – and homosexuality as a white man's perversion.*²⁶² Lehden haastattelemat mustat nuoret homomiehet korostivat maskuliinisuuttaan ja seksisuhteissa aktiivista rooliaan eli stereotyyppisesti ajateltuna "miehen roolia"²⁶³. *New York Times* näki, miten monille mustille oman seksuaalisuuden hyväksyminen oli hyvin haastavaa. Esiin nousi vahva erilaisuudentunne. *There's no way I'm gay. Gays are the faggots who dress, talk and act like girls. That's not me.* *New York Times* korosti lisäksi homouden yksilönäkökulman eri tasoja. Valkoisille seksuaalivähemmistöjen edustajille elämä avoimesti homoseksuaalina oli usein 2000-luvun alussa jo itsestään selvää, sama ajatusmalli ei pätenyt mustien keskuudessa.

²⁶⁰ David E Rosenbaum, Race, Sex and Forbidden Unions, *New York Times*, 14.12.2003.

²⁶¹ Louis Gates JR 2001, 3.

²⁶² Benoit Denizet-Lewis, Double Lives on the Down Low, *New York Times*, 3.8.2003.

²⁶³ Englanniksi sana top. Tarkoittaa miestenvälisessä seksissä aktiivista osapuolta.

*If you're white, you can come out as an openly gay skier or actor or whatever. It might hurt you some, but it's nit like you're black and gay, because then it's like you've let down the whole black community, black women, black history, black pride.*²⁶⁴

Gates JR alleviivaa teoksessaan, että koulutetut mustat amerikkalaiset saattoivat hyväksyä homoseksuaalin valkoisen, mutta oman yhteisön sisällä suhtautuminen saattoi olla kriittistä ja mustat homoseksuaalit nähtiin ikään kuin oman taustansa kieltäjinä ja ”valkoisen homoseksuaalisuutta ihannoineen” kulttuurin edustajana. Vastaavia asenteita homoseksuaalisuudesta ja homojen välisistä liitoista valkoisena instituutiona oli myös mustan homoyhteisön keskuudessa.²⁶⁵

Tummaihoisen seksuaalivähemmistön kuulunut henkilö tuli määriteltyä ensin rotunsa kautta. Mustat seksuaalivähemmistöjen edustajat kokivat olleensa näkymättömiä valkoisten amerikkalaisten dominoimassa homoyhteisöissä, mutta samanaikaisesti omat mustien heteroseksuaalien yhteisöt vieroksuivat heitä seksuaalisen suuntautumisen perusteella.²⁶⁶ *New York Times* uutisoi myös, miten mustat poliitikot kokivat suurta ristiriitaa homojen avioliitto-oikeuden kohdalla. Afroamerikkalaisten osuus oli verrattain suuri erityisesti demokraattisessa puolueessa. Georgian osavaltion edustajainhuoneen jäsen Calvin Smyre tiivisti useiden mustien demokraattien tuntemukset *New York Timesissa* osuvasti. *I believe marriage should be between a man and a woman, but never before have we amended the Constitution to take away rights.*²⁶⁷ *New York Times* korosti, miten Yhdysvaltojen mustalla väestöllä oli edelleen muistissa heidän muutamia vuosikymmeniä aikaisemmin kohtaamansa sorto ja syrjintä sekä avioliiton rajaaminen samaan rotuun kuuluneiden miehen ja naisen väliseksi liitoksi.²⁶⁸ Vähemmistö ei halunnut sortaa toista vähemmistöä, vaikka pohjimmiltaan monet mustat olivat voimakkaasti vastaan samaa sukupuolta olevien parien avioliitto-oikeutta ja näkivät avioliiton vahvasti miehen ja naisen välisenä liittona. Suurimpana

²⁶⁴ Benoit Denizet-Lewis, Double Lives on the Down Low, *New York Times*, 3.8.2003.

²⁶⁵ Hanhardt 2013, 124.

²⁶⁶ Gates JR. 2001, 9.

²⁶⁷ Andrew Jacobs, Georgia Voters to Decide Gay-Marriage Issue in Fall, *New York Times*, 1.4.2004.

²⁶⁸ Adam Liptak, Bans on Interracial Unions Offer Perspective on Gay Ones, *New York Times*, 17.3.2004.

perusteena vastustaa homoseksuaalisuutta ja homojen oikeutta avioliittoon oli mustien yhteisöiden syvä uskonnollisuus ja kristinuskon vahva asema.²⁶⁹

3.2 Presidentti George W. Bushin uudelleenvalinta 2004: Ideologioiden vastakkainasettelu kärjistyy

*I have consistently stated that I'll support law to protect marriage between a man and a woman.... I strongly believe marriage should be defined as between a man and a woman. I am troubled by activist judges who are defining marriage.*²⁷⁰

Kappaleen aloittanut George W. Bushin lausunto ennen vuoden 2004 presidentinvaaleja avioliitosta naisen ja miehen välisenä liittona, antoi poikkileikkaavan kuvan istuvan presidentin George W. Bushin suhtautumisesta samaa sukupuolta olevien parien avioliittoon. Samaa sukupuolta olevien avioliitot nousivat Yhdysvaltojen vuoden 2004 presidentinvaalien kuumimmaksi teemaksi. *Same-Sex marriage was one of the hottest issues of the 2004 electoral season –perhaps the hottest.*²⁷¹ *New York Times* uutisoi näyttävästi vuoden 2004 asetelmista ja siitä miten presidentti Bush kääntyi lopulta republikaanipuolueessa vallalla olleiden konservatiivisiin edustajien painostuksesta vastustamaan samaa sukupuolta olevien avioliittoja.²⁷²

Bush yritti pitkään olla mahdollisimman tasapainotteleva eri ideologioiden välillä suhtautumisessaan homojen oikeuksiin. Hän yritti olla ottamatta liian voimakkaasti kantaa aiheeseen, mutta ymmärsi pian homokysymyksen olleen hänelle todellinen haaste.²⁷³ Asian eteneminen *New York Timesissa* oli varsin kronologista. Vuoden 2003 alkukesästä Bush kutsui republikaanien homojärjestön edustajia vierailuille valkoiseen taloon ja pyrki esiintymään mahdollisimman sovittelevaan sävyyn Big Tent ideologiansa pohjalta, jonka alle kaikki republikaanit Bushin mukaan mahtuivat. *New York Times* kuvasi Bushin toimintaa seuraavalla otsikolla: *Bush Seen as Playing With Political Fire.*

²⁶⁹ Gates JR. 2001, 76.

²⁷⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 273. Suora George W. Bushin lainaus hänen näkemyksestensä samaa sukupuolta olevien parien oikeuksista.

²⁷¹ Rimmerman & Wilcox 2007, 1.

²⁷² Sheryl Gay Stolberg, Vocal Gap Republicans Upsetting Conservatives, *New York Times*, 1.6.2003.

²⁷³ Rupp & Freeman 2014, 276.

Poliittinen tuli oli nimenomaan konservatiivien turhautuminen tilanteeseen. Saman vuoden kesäkuun lopulla Bushin hallinto tyytyi kommentoimaan korkeimman oikeuden Lawrence v. Texas -päätöstä hyvin ympäripyöreästi. *New York Times*issa Bushin neuvonantajat kommentoivat, että presidentti ei ole erityisen perehtynyt aiheeseen ja lisäsivät hänen kannattaneen nykyistä Defense of Marriage Actia. Bushin hallinnon argumentaatio korosti osavaltioiden roolia päättää itsenäisesti asioistaan.²⁷⁴ Bushin tiedotusvastaava Ari Fleischer totesi kesäkuussa 2003: ” *The president is proud to support the Defense of Marriage Act. We have a law on the books right now that was signed by President Clinton, that passed with massive, overwhelming bipartisan majorities in 1996. And the president supports the legislation and that’s where he stands right now.*”²⁷⁵

Konservatiivien vaatimukset Bushia kohtaan kiihtyivät entisestään Massachusettsin osavaltion korkeimman oikeuden laillistettua samaa sukupuolta olevien parien avioliitot marraskuussa 2003, jolloin samaa sukupuolta olevien avioliitosta tuli koko Yhdysvaltojen laajuinen puheenaihe.²⁷⁶ Massachusettsin päätös sai useat konservatiivit ymmärtämään, että homojen avioliitto-oikeutta kannattaisi käyttää vaaliteemana. *New York Times* uutisoi, miten demokraattien, jotka kävivät jo kiihkeästi puolueen sisäistä esivaalikampanjointia kesällä 2003, rivit olivat sekaisin homojen tasa-arvokysymyksen kanssa.²⁷⁷ Samanaikaisesti *New York Timesin* mielipidekyselyt kertoivat kansan jakautuneisuudesta: yli puolet väestöstä oli vastaan homoparien avioliitto-oikeutta. Tämä oli Bushin tilaisuus varmistaa, että homoavioliitosta tuli vaaliteema, joka loi demokraateille hankalan asetelman tasapainoilla kahden eriävän mielipiteen välillä. Vaikka *New York Times* korosti uskonnollisen oikeiston ja konservatiivisten äänestäjien käyneen voimakasta suostuttelukampanjaa presidenttiä kohtaan – *President Bush was pressured by his conservative supporters to oppose gay marriage publicly*²⁷⁸–, Bushin

²⁷⁴ Linda Greenhouse, The Supreme Court: Homosexual Rights; Justices, 6-3, Legalize Gay Sexual Conduct In Sweeping Reversal of Courts’s 86 Ruling, *New York Times*, 27.3.2003

²⁷⁵ Rimmerman & Wilcox 2007, 282.

²⁷⁶ Rimmerman & Wilcox 2007, 283.

²⁷⁷ Sheryl Gay Stolberg, Democratic Candidates Are Split On the Issue of Gay Marriage, *New York Times*, 16.7.2003.

²⁷⁸ Elisabeth Bumiller, Why America Has Gay Marriage Jitters, *New York Times*, 10.8.2003.

mielipiteeseen vaikutti lopulta hänen ja hänen neuvonantajinsa ymmärrys siitä, että homoavioliitot ja niiden avoin vastustaminen oli hänet vaalivoittoon siivittävä teema. *New York Times* korosti Bushin pelänneen samalla isänsä kohtaloa ja hän halusi välttää tämän virheitä liian liberaaleissa lausunnoissaan suhteessa homoseksuaaleihin ja aborttioikeuteen,²⁷⁹ jotka johtivat George Bush Seniorin tappioon vuoden 1992 presidentinvaaleissa.

Bush oli saanut edellisissä vuoden 2000 vaaleissa noin 11 miljoonan kristityn oikeiston kannattajan äänet. Samanaikaisesti yli 70 prosenttia eli noin 2,8 miljoonaa homoseksuaalia äänesti demokraattien Al Gorea. Bush koki olevansa velkaa näille uskollisille konservatiiviväänestäjille. *Gay rights is a no-win situation for Bush. If he aligns with the antigay right wing, the media will accuse him of bigotry. If he doesn't, he'll get attacked by conservatives.*²⁸⁰ *New York Times* korosti Bushin ymmärtäneen, että hänen tuli miellyttää tätä suurijoukkoista ja vaativaa konservatiivien ryhmää jopa homojen oikeuksien kustannuksella, jotta hän voisi voittaa myös vuoden 2004 vaalit ja säilyttää republikaanienemmistöisen kongressin, joka tukisi presidentin politiikkaa ja aloitteita.

Bushin virallinen ilmoitus hänen tuestaan samaa sukupuolta olevien pariin avioliitot kieltäneelle perustuslainlisäyksille saatiin 24. helmikuuta 2004. *New York Times* nosti uutisoinnin Bushin ulostulosta pääuutistensa joukkoon, joka kuvasti aiheen ajankohtaisuutta ja tärkeyttä Yhdysvalloissa vuonna 2004. Viimeistään Bushin päätös tukea perustuslaillista samaa sukupuolta olevien avioparien kieltoa politisoi homojen oikeudet ja teki homojen avioliitto-oikeudesta vaaliteeman vuoden 2004 vaaleihin.²⁸¹ *New York Timesissa* Bushin argumentit avioliittokysymyksen ympärillä keskittyivät erityisesti sen kulttuurisen perinteeseen, historiaan, tunteeseen, miehen ja naisen välisen liiton ylivertauuden korostamiseen ja aktivistituomareihin, joilla oli halu romuttaa perinteinen avioliittokäsitys. Bush kuvasi suhtautumistaan avioliittoon esimerkiksi seuraavasti: *The union of a man and woman is the most enduring human*

²⁷⁹ Adam Nahourney & David D. Kirkpatrick

²⁸⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 285.

²⁸¹ Cherlin 2009, 121.

*institution, honoring – honored and encouraged in all cultures and by every religion faith. Ages of experience have taught humanity and the commitment of a husband and wife to love and to serve one another promotes the welfare of children and the stability of society.*²⁸² *New York Times* katsoi Bushin ymmärtävän itsekin, että avioliiton määrittely perustuslaissa ei tulisi menemään kongressissa läpi, sillä se olisi tarvinnut taakseen kongressin molemmissa kamareissa kahden kolmasosan enemmistön. Koko avioliittokielto ei siis ollut realistinen tavoite Bushille, vaan pikemminkin osa vaalitaktiikkaa, jonka tarkoituksena oli Bushin presidenttiyden lisäksi varmistaa republikaanienemmistöinen senaatti ja edustajainhuone.²⁸³ *New York Times* epäili myös heti Bushin ulostulon jälkeen, että presidentin vahva keskittyminen avioliittokysymykseen oli hänen yrityksensä saada huomio pois hänelle epäedullisista aihepiireistä kuten kasvaneista työttömyyslukuista, terveydenhuollosta ja ulkopoliittisista kriiseistä. Tätä korostivat myös demokraattien lausunnot *New York Timesissa: President Bush is tinkering with America's most sacred document in a shameful attempt to turn our attention away from his record as president.*²⁸⁴

New York Times korosti, että Bushin virallinen mielipiteen julkaisu sai välittömästi kiitosta konservatiivisilta ryhmittä, jotka kiittelivät presidenttiä ahkerasti tämän päätöksestä. *We are delighted the president has stepped forward on this issue and his announcement serves as a critical catalyst to energize and organize those who will work diligently to ensure that marriage remains an institution between one man and one woman.*²⁸⁵ Osa jyrkemmän linjan konservatiiveista näki *New York Timesissa* Bushin toiminnan kuitenkin ristiriitaisena ja koki, että presidentti ei oikeasti ollut kovinkaan innostunut kannattamaan homoparien avioliittokieltoa. Arvostelijat katsoivat Bushin toimineen lähinnä pakon edessä ja poliittisen paineen kasvettua sietämättömäksi: *I always got the sense that he felt like he was being put in the position of having to do this because people were aggressively trying to push gay marriage, and this was a last resort*

²⁸² Cherlin 2009, 121.

²⁸³ Pinello 2017, 55.

²⁸⁴ David Stout, Bush Backs Ban in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

²⁸⁵ David Stout, Bush Backs Ban in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

*than a first choice.*²⁸⁶ Vaikka *New York Times* uutisoikin Bushia kohtaan suuntautuneesta mahdollisesta pakottamisesta homojen avioliittojen vastustamisen kohdalla, on muistettava, että George W. Bush oli tästä huolimatta vahva konservatiivi. Hän vastusti Texasin kuvernöörinä toimiessaan 1990-luvun lopulla homojen syrjintäsuojaa, samaa sukupuolta olevien avioliittoa ja adoptio-oikeutta. Tämän lisäksi Bush totesi kristityssä radio-ohjelmassa 1990-luvun loppupuolella, että ei palkkaisi hallintoonsa homoseksuaaleja.²⁸⁷ Tietysti oli tietysti mahdollista, että presidentin mielipiteet olivat 2000-luvulle siirryttäessä muotoutuneet Texasin kuvernöörikautta liberaaleimmiksi. Vaihtoehtoinen johtopäätös on, että Bush oli taitava politiikan tekijä, joka eli ajan hermolla ja myötäili enemmistön mielipidettä.

New York Times korosti, miten Bushin vuoden 2004 helmikuun ilmoituksessa tukea samaa sukupuolta olevien pariin avioliittokieltoa, pienemmälle huomioille jäi presidentin kommentti: *it (amendment) should fully protect marriage while leaving the state legislatures free to make their own choices in defining legal arrangements other than marriage*²⁸⁸. Bushin kommentti oli suunnattu suoraan liberaaleille äänestäjille. Bushin tavoitteena oli viestiä, että hän halusi samaan aikaan varmistaa myös homopariin oikeudet ja oli valmis hyväksymään osavaltioiden siviililiitot. Tärkeää oli huomioida myös Bushin retoriikka. Hän hyökkäsi *New York Timesissa* ”aktivistituomareita” vastaan ja puhui naisen ja miehen välisestä liitosta, mutta Bush ei sortunut homojen avoimeen solvaamiseen tai panetteluun. Bush seurasi pitkälti keskiverto amerikkalaisten tuntemuksia tuohon aikaan ja kuten *New York Times* tilannetta kuvasi: *For the average American, civil unions sound like tolerance, but marriage sounds like approval.*²⁸⁹

New York Times uutisoi muutama viikko ennen presidentinvaaleja 26.10.2004, että Bush ilmoitti televisiohaastattelussa olevansa eri mieltä puolueensa virallisen linjan kanssa homopariin siviililiittojen vastustamisesta ja korosti samaa sukupuolta olevien pariin

²⁸⁶ Adam Nagourney & David D. Kirkpatrick, The 2004 Campaign: Same-sex Marriage; Urged by Right, Bush Takes on Gay Marriages, *New York Times*, 12.7.2004.

²⁸⁷ Rimmerman & Wilcox 2007, 170.

²⁸⁸ David Stout, Bush Backs Ban in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

²⁸⁹ Elisabeth Bumiller, Why America Has Gay Marriage Jitters, *New York Times*, 10.8.2003.

liittojen olevan asia, joka tulisi jättää osavaltioiden ratkaistavaksi. *New York Times* uutisoi jo vuoden 2004 heinäkuussa, miten Bushin varapresidenttiehdokas Dick Cheney ei kannattanut myöskään perustuslakiin kirjattavaa avioliittokieltä samaa sukupuolta oleville pareille: *I don't think we should deny people rights to a civil union, a legal arrangement, if that's what a state chooses to do so.*²⁹⁰ *New York Times* korosti Bushin linjan olleen käytännössä täysin sama kuin demokraattien presidenttiehdokkaan John Kerryn.²⁹¹ Siinä missä demokraatit epäonnistuivat samaan viestiään läpi suurelle yleisölle ja muodostamaan yhtenäistä esimerkiksi ainoastaan siviiliäliittoja tukenutta linjaa, Bush esiintyi johdonmukaisesti ja vastusti samaa sukupuolta olevien avioliittoa, mutta korosti samalla homoparien olevan oikeutettuja esimerkiksi siviiliäliittoihin.

Daniel Pitello pohtii teoksessaan, että Bushin retoriikka puri keskilinjaa amerikkalaisiin loistavasti. Ohion osavaltiossa Bushin homoavioliiton vastustamisen ja avioliiton perustuslaillisen rajaamisen katsotaan tuoneen hänelle kolmesta viiteen prosenttia enemmän kannatusta ja ratkaisseet voiton osavaltiossa.²⁹² Mielenkiintoinen yksityiskohta oli myös homoyhteisön äänestyskäyttäytyminen. *New York Timesin* mielestä demokraatit uskoivat sokeasti homojen olleen osa heidän poliittista leiriänsä.²⁹³ Demokraatit olivat nurkkaan ahdistettuja, sillä nyt istuva presidentti oli jo valtaamassa heidän poliittista tonttiaan. Homoista pieni joukko, vain 7 prosenttia, profiloitui konservatiiveiksi Kaiser Family Foundationin toteuttaman kyselyn mukaan vuonna 2002. Tästä huolimatta homoista enemmän kuin joka neljäs äänesti George W. Bushia vuoden 2004 presidentinvaaleissa.²⁹⁴ George W. Bushin strategia oli toiminut. Hän varmistui konservatiivisten äänestäjien tuen ja homojen siviiliäliitot sallineella argumentaatiolla myös ennakoitua suuremman kannatuksen homoseksuaalien keskuudessa.

²⁹⁰ Elisabeth Bumiller, Bush Says His Party Is Wrong to Oppose Gay Civil Unions, *New York Times*, 25.10.2004.

²⁹¹ David Stout, Bush Backs Ban in Constitution on Gay Marriage, *New York Times*, 24.2.2004.

²⁹² Pinello 2017, 30.

²⁹³ Michael Slackman, Same-Sex Marriage Debate Leaves Party Lines Blurred, *New York Times*, 7.3.2004.

²⁹⁴ Cimino 2007, 119.

Vuoden vaalien 2004 lopputulos, Bushin ja republikaanien voitto, ei ollut ainoastaan jatkumo ja hyväksyntä Bushin konservatiiviselle politiikalle, vaan pikemminkin suurvoitto konservatiiveille ja lähtölaukaus uudelle arvokonservatiiviselle aikakaudelle ja ideologioiden vastakkainasettelulle. *New York Times* uutisoi välittömästi vaalien jälkeen uudesta vallinneesta tilanteesta. Lehdessä Bushin hallinnon edustajat korostivat, että arvot ja erityisesti miehen ja naisen välisen avioliiton puolustaminen siivitti Bushin vaalivoittoon.²⁹⁵ Republikaanit voittivat niin kongressin edustajainhuoneessa kuin senaatissa, presidentinvaalit ja ennen kaikkea konservatiiviset arvot ottivat suurvoiton ja Yhdysvallat otti yhdessä yössä harppauksen kohti konservatiivista arvopolitiikkaa. *New York Times* katsoi Bushin suhtautumisen avioliittoon miehen ja naisen välisenä liittona hyödyttäneen häntä erityisesti niin kutsutuissa vaa'ankieliosavaltioissa kuten Ohioissa, jossa suuri joukko äänestäjiä asui myös suurten kaupunkien ulkopuolella maaseudulla ja haja-asutusalueella. *If you look around rural, Appalachian Ohio, you'll see there were many counties that Bush won by better than 60 percent of the vote. Those are the areas where you'd see increased turnout because of this (marriage) issue. And I think that increase was large.*²⁹⁶

Presidentinvaalien yhteydessä 11 osavaltiota äänesti sen puolesta, että avioliitto määriteltäisiin osavaltion perustuslaissa miehen ja naisen väliseksi liitoksi. *New York Times* korosti, miten aloitteet saivat kannatusta niin demokraattien ja republikaanien keskuudessa. Samalla *New York Times* huomautti aloitteen puolesta äänestäneiden osavaltioiden olleen jo entuudestaan erittäin konservatiivisia.²⁹⁷ Merkille pantavaa oli, että avioliittokiello meni läpi myös muutamissa "liberaaleissa" osavaltioissa, joissa demokraattien ehdokas John Kerry voitti. Tällaisia osavaltioita olivat esimerkiksi Michigan ja Oregon. *New York Timesissa* homojen oikeuksia edustaneet järjestöt ilmaisivat pettymyksensä tulokseen, mutta korostivat sen olleen pitkälti ennakoitavissa jo ennen vuoden 2004 vaaleja. Samalla järjestöt korostivat, että jo ennen vaaleja lähes 40 osavaltiossa oli voimassa avioliittoa miehen ja naisen liitoksi rajoittaneita lakipykälä.²⁹⁸ *New York Timesin* haastattelussa homojen oikeuksia ajaneen Liberty

²⁹⁵ Adam Nagourney, "Moral Values" Carried Bush, Rove Says, *New York Times*, 10.11.2004.

²⁹⁶ James Dao, Same-Sex Marriage Issue Key to Some G.O.P Races, *New York Times*, 4.11.2004.

²⁹⁷ Adam Liptak, Caution in Court for Gay Rights Groups, *New York Times*, 12.11.2004.

²⁹⁸ Adam Liptak, Caution in Court for Gay Rights Groups, *New York Times*, 12.11.2004.

Counsel -järjestön puheenjohtaja Mathew D. Staver ymmärsi tilanteen käännekohdan ja myönsi rehellisesti, että vaalien jälkeisinä vuosina myös muissa osavaltioissa tulitisiin näkemään vastaavia lakialoitteita.²⁹⁹ Poikkeuksena olivat Itärannikon arvoliberaalit osavaltiot.

Homojärjestöt ymmärsivät, että niiden tulisi myös edetä homojen oikeuksien suhteen tahdikkaammin ja pyrkiä laillistamaan ennen avioliittoa samaa sukupuolta olevien siviililiitot mahdollisimman monessa osavaltiossa.³⁰⁰ *New York Times* uutisoitiin jo vuoden 2005 keväällä, miten homojen oikeuksia ajaneet järjestöt olivat löytäneet uusia tukijoita useiden suuryritysten kuten Bill Gatesin Microsoftin joukosta. Poliittisen kentän ohella homojen oikeudet laajenivat askel askeleelta osaksi markkinataloutta ja yritysmaailmaa. Useat suuryritykset Gatesin Microsoftin tapaan halusivat ilmaista tukensa homojen oikeuksille.³⁰¹ *New York Times* korosti, että sama koski myös demokraattista puoluetta, jonka tulisi neutralisoida homojen avioliittokysymys ja löytää siihen puolueen yhteinen linja. Lehdessä tarjottiin vaihtoehdoksi demokraateille jopa Bushin linjaa, jossa siviililiitot sallittaisiin laajalti, mutta avioliitto-oikeuteen ei vielä koskettaisi. Puolueessa tulisi olla myös tilaa homojen avioliitto-oikeuden vastustajille. *You have to make the case that you can be a good Democrat and against same-sex marriage and hold the party's core principles.*³⁰²

New York Times oli ennustanut oikein korkeimman oikeuden Lawrence v. Texas ennakkopäätöksen ja Massachusettsin homoparien avioliittojen sallimisen jälkeen vuoden 2003 jälkipuoliskolla, että kamppailu homojen oikeuksista siirtyisi osavaltiotasolle ja konservatiiviset ryhmittymät tulisivat organisoimaan massiivisen vastaiskun.³⁰³ *New York Times* näki republikaanien voiton ja osavaltioissa sallitut lainkiristykset ideologioiden välisen kulttuurisodan käänteinä kohti konservatiivisempaa ilmapiiriä ja aikakautta, jonka oli laukaissut enemmistön liian liberaaleiksi katsomat

²⁹⁹ Adam Liptak, Caution in Court for Gay Rights Groups, *New York Times*, 12.11.2004.

³⁰⁰ Rimmerman & Wilcox 2007, 287.

³⁰¹ Sarah Kershaw, Microsoft Weighs Reversal On Gay Rights, Gates Says, *New York Times*, 27.4.2005.

³⁰² David D. Kirkpatrick & Katie Zezima, Supreme Court Turns Down A Same-Sex Marriage Case, *New York Times*, 30.11.2004.

³⁰³ Sarah Kershaw, Adversaries on Gay Rights Vow State-by-State Fight, *New York Times*, 6.7.2003.

uudistukset ja pelko homojen avioliitto-oikeuden leviämisestä ympäri Yhdysvaltoja. 2000-luvun ensimmäinen vuodet olivat ideologioiden kamppailua, jossa konservatiivit saivat lievän yllötteen vuoden 2004 vaalien jälkeen – mutta vain hetkeksi. Ennen kaikkea homoista oli tullut vuosien 2000–2005 aikana näkyvä, kuuluva ja oikeuksiaan pelkäämättä vaativa kansanosaa. Samanaikaisesti *New York Timesin* uutisointi homoseksuaalien oikeuksista oli yleistynyt vuoteen 2005 mennessä ja monipuolistunut merkittävästi vuoden 2000 lähtötasosta.

4. Lopuksi

Homoseksuaalien oikeudet nousivat 2000-luvun alun johtavaksi arvokysymykseksi *New York Timesissa*. Muutos suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen ja vähemmistön saama mediahuomio kasvoi huomattavasti vuosikymmenen viiden ensimmäisen vuoden aikana.

New York Times uutisoi aikaisempaa kantaaottavammin aiheesta ja myös liberaalimedia oli aloittanut homojen oikeuksien voimakkaan lobbaamisen kyseisenä ajanjaksona. Tämä päti erityisesti *New York Timesiin*, jolla oli johtava rooli valtavirran liberaalien arvojen ja ideologioiden tulkitsijana. Tutkimalla lehden kirjoitustyyliä, uutisoinnin kärkiteemoja, aktiivisesti julkaistuja mielipidekyselyitä sekä homojen oikeuksien ja avioliitto-oikeutta käsittelevien artikkeleiden sosiaalisia, laillisia, poliittisia ja ideologisia vaikutuksia niin yhteiskunnallisella kuin yksilötasolla, voidaan vetää johtopäätös, että *New York Timesin* tuki vankasti homoseksuaalien oikeuksia vuosina 2000–2005. Homojen oikeuksien tukeminen ei ollut kuitenkaan lehdelle itsestään selvää. Muutos kumpusi pikemminkin aikakauden, yleisen asenneilmapiirin ja suuren amerikkalaisen enemmistön mielipiteen muutoksesta kuin *New York Timesin* omasta halusta tukea homoja ja heidän oikeuksiaan. Sanomalehden rooli oli toimia lukijakuntansa ja kohdeyleisönsä arvojen edustajana ja tulkitsijana, mutta samalla se toimi yleisen mielipiteen muokkaajana ja ennen kaikkea vallankäyttäjänä.

New York Times oli aikaansa edellä ja näki homoseksuaalit yksilöinä ja hyvin monipuolisena väestön osana. *New York Times* uutisoi homoseksuaalien oikeuksista 2000-luvun ensimmäisinä vuosina monipuolisesti unohtamatta yksilönäkökulmaa, jonka näkökulmat käsittelivät kipeitä ja jopa tuohon aikaan tabuksi koettuja aiheita kuten rotua, uskontoa, ongelmia itsensä hyväksymisen tai oman seksuaalisen suuntautumisen kanssa.

New York Times nosti esiin homojen roolin myös muissa medialähteissä esimerkiksi valtavirran elokuvissa ja televisiosarjoissa. Homoseksuaalisuuden valtavirtaistuminen toi homot jokaisen amerikkalaisen olohuoneisiin television välityksellä. *New York Times* korosti, miten amerikkalaiset suhtautuivat entistä myötämielisemmin homoseksuaalisuuteen, jos he tunsivat avoimesti homoseksuaalin henkilön. Useimmille

tavalliselle yhdysvaltalaisille ensimmäinen heidän ”tuntemansa” homo oli televisiosarjojen hahmo, kuten Will & Gracen miellyttävä homohahmo Will.

New York Timesin homoseksuaalien oikeuksia vuosina 2000–2005 käsitelleen uutisoinnin fokus oli vahvasti oikeusprosessien kuvailussa ja poliittisessa näkökulmassa. Lähtölaukauksena homojen oikeuksia käsitelleelle uutisoinnille oli korkeimman oikeuden Lawrence v. Texas -ennakkopäätös kesäkuussa 2003. Ennen päätöstä homojen välinen seksi oli kielletty muutamissa konservatiivisissa osavaltioissa kuten Teksasissa. Korkeimman oikeuden ennakkopäätös salli homojen seksuaalisen kanssakäymisen kaikissa Yhdysvaltojen osavaltioissa. Samalla päätös toimi suunnannäyttäjänä korkeimman oikeuden tulevaisuudessa homoseksuaalien oikeuksia käsitelleissä päätöksissä. Päätös tunnusti homot näkyväksi osaksi yhteiskuntaa ja toimi arvoilmapiirin muokkaajana.

Päätös oli merkittävä myös koko 2000-luvun myöhemmän homojen oikeuksien kehityskulun kannalta: homojen oikeudet saavuttivat suurimmat voittonsa 2000-luvulla juuri korkeimman oikeuden päätösten kautta. Merkittävimpanä näihin lukeutuu vuonna 2015 oikeuden hyväksymä homoparien avioliitto-oikeus. Vuoden 2003 Lawrence v. Texas -päätös loi suunnan kohti samaa sukupuolta olevien avioliittolakia, joka hyväksyttiin lopulta 12 vuotta myöhemmin. Yhdysvaltojen poliittinen tahtotila oli pitkälti kaksipuoluejärjestelmään perustuvan poliittisen päätöksenteon takia liian kapea edistämään homojen oikeuksia. Tästä syystä arvopolitiikka ja sosiaalista tasa-arvoa koskettaneet kysymykset etenivät Yhdysvalloissa useimmiten korkeimman oikeuden ennakkopäätösten kautta. Sosiaaliskysymysten eteneminen korkeimman oikeuden kautta oli *New York Timesin* yksi vahvoja uutisoinnin fokuksia koko tarkastelujaksoni ajan.

New York Times rinnasti uutisoinnissaan samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeuden etenemisprosessin rotujenvälisiin avioliittoihin tai aborttikysymykseen, jotka olivat 1960- ja 1970-luvuilla vastaavanlaisia kansan mielipiteitä jakaneita arvokysymyksiä. Yhteistä oli, että molemmat etenivät homojen oikeuksien tapaan korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen kautta. *New York Timesissa* korostettiin, miten korkein oikeus ei ollut ainoastaan lainsäädännöllinen toimija, vaan se aisti kansan mielipiteen ja arvojen kehittymistä yhteiskunnassa. Korkeimman oikeuden päätöksillä oli kuitenkin poliittinen

elementti, sillä tuomarit olivat presidentin nimittämiä. Luonnollisesti useat nimitetyt tuomarit jakoivat nimittäjänä toimineen presidentin arvomaailmaan. Toisaalta presidenttien nimitykset ovat pyrkineet historiallisesti huomioimaan oikeuden niin kutsutun liberaali–konservatiivitasapainon eli säilyttää ideologioiden väliset valtasuhteet mahdollisimman tasaväkisinä.

New York Times korosti erityisesti oikeuden tuomarin Anthony Kennedyn merkitystä homojen oikeuksia käsitelleissä päätöksissä. Kennedy oli keskilinjän tuomari, joka äänesti homojen oikeuksien kohdalla toistuvasti korkeimman oikeuden liberaalisiiven mukana homojen oikeuksien puolesta. Näin ollen *New York Times* ja liberaalit yhdysvaltalaiset halusivat nostaa juuri Kennedyä ratkaisuntekijän rooliin homojen oikeuksia koskettaneissa päätöksissä. Vastavuoroisesti konservatiivien keskuudessa korkeimman oikeuden sankariksi nousi tuomari Antonin Scalia, joka vastusti jyrkästi homojen oikeuksia ja syytti korkeimman oikeuden tuomareita homopropagandan tuomisesta oikeuteen. Korkeimman oikeuden painoarvosta ja nauttimasta arvostuksesta kieli myös se, että *New York Times* tutki tarkkaan eri tuomareiden äänestyskäyttäytymistä ja kirjoittamia perusteluja ennakkopäätöksissä. Sama päti myös Massachusettsin osavaltion korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen kohdalla. Kun osavaltion korkein oikeus hyväksyi samaa sukupuolta olevien parien oikeuden avioliittoon, *New York Times* kävi tarkasti läpi jokaisen tuomarin argumentteja ja ideologista taustaa.

New York Timesista kävi selvästi ilmi, miten Yhdysvaltojen korkeimman oikeuden päätös sallia homojen seksisuhteet koko liittovaltion tasolla järkytti konservatiiveja. Massachusettsin osavaltion sallittua samaa sukupuolta olevien parien avioliitot vuoden 2003 marraskuussa konservatiivit olivat raivoissaan. Päätös loi syvän ideologisen kuilun liberaalien ja konservatiivien toimijoiden välille. Vastakkainasettelu ideologioiden välillä ei ollut mitenkään uutta Yhdysvalloissa. Homojen oikeudet olivat kuitenkin niin sensitiivinen ja herkkä kysymys, joka repi amerikkalaista yhteiskuntaa niin ideologisesti kuin poliittisesti. Kuten demokraattien epäonnistuneet yritykset asettua poliittiseen keskustaan osoittavat, homojen oikeuksien ja avioliittokysymyksen kohdalla tasapainottelu niin kutsuttujen ideologisten ääripäiden välissä oli hyvin vaikeaa. *New York Timesin* uutisointi korosti myös ääripäitä suhteessa Massachusettsin korkeimman

oikeuden päätökseen. Kun liberaalit juhlivat päätöstä onnen kyneleet silmissä; konservatiiviset tahot vertasivat päätöstä kulttuurilliseen sotaan ja terrorismiin.

New York Times kävi läpi uutisoinnissaan Massachusettsin päätöksen konkreettisia vaikutuksia. Sen myötä konservatiiviset tahot alkoivat kiihkeästi ajaa perustuslakiin kirjattavaa lisäystä (eng. amendment), jossa avioliitto määriteltiin miehen ja naisen väliseksi liitoksi ja samaa sukupuolta olevien avioliitot kiellettiin. Konservatiivit saivat aloitteensa taakse merkittäviä tukijoita kuten presidentti George W. Bushin ja Massachusettsin kuvernöörin Mitt Romney. Perustuslainlisäyksen läpimeno osoittautui käytännössä mahdottomaksi, sillä se olisi tarvinnut taakseen kahdenkolmasosan tuen kongressissa. Tästä syystä konservatiivit aloittivat taiston osavaltiotasolla. *New Yorkin Timesin* uutisointi oli vahvasti keskittynyt juuri osavaltionäkökulmaan ja siihen, miten konservatiivit yrittivät saada ajamiaan lakeja voimaan, ja kuinka liberaalit tahot valittivat säädetyistä laeista eri oikeusistuimiin. Konservatiivit pyrkivät saamaan republikaanipuolueen tukemana mahdollisimman monessa osavaltiossa voimaan lain, joka määritteli avioliiton miehen ja naisen väliseksi liitoksi. Konservatiivit onnistuivatkin tässä erinomaisesti, sillä vuonna 2005 lähes 40 osavaltiossa oli voimassa samaa sukupuolta olevien avioliittoa rajoittavia lakeja. Osa osavaltioista meni vielä pidemmälle ja asetti lainvastaisiksi kaikki homojen väliset virallistetut suhteet esimerkiksi niin kutsutut siviiliitot (eng. civil unions). Homojen oikeudet olivat hyvin vahvasti maantieteellinen kysymys Yhdysvalloissa, joten oli mahdotonta puhua Yhdysvaltojen linjasta. Päälinja oli, että Itärannikon pienissä osavaltioissa kuten Massachusettsissa, Vermontissa, New Jerseyssä, New Yorkissa tai Connecticutissa homojen oikeudet oli laajalti tunnustettu.

New York Times korosti, miten konservatiivien menestyksen taustalla oli vahvasti myös poliittinen liikehdintä ja republikaanisen puolueen kääntyminen entistä selkeämmin kohti konservatiivista arvopolitiikkaa. Kamppailu homojen oikeuksista vaikutti merkittävästi puolueiden poliittisten linjojen kehittymiseen 2000-luvun alkupuolella. Demokraatit tasapainoilivat liberaalien ja keskilijan äänestäjien välillä, kun samanaikaisesti republikaanit profiloituivat entistä voimakkaammin perinteisiin arvoihin nojaavana arvokonservatiivisena puolueena. Republikaaninen puolue ajautui entistä voimakkaammin kristityn oikeisto talutusnuoraan ja käänsi selkänsä keskilijan

politiikalle. Demokraattien tasapainoilu jatkui koko 2000-luvun alun, mutta todellinen muutos kurssiin saatiin vuonna 2012, jolloin puolue ilmoitti tukevansa samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeutta. Myös republikaanien keskuudessa suhtautuminen homoihin on kokenut murroksen. Nykyään puolueen äänestäjistä yli puolet kannattaakorkeimman oikeuden vuonna 2015 säätämään samaa sukupuolta olevien pariin avioliitto-oikeutta.

Korkeimman oikeuden päätökset ja sitä seurannut osavaltiotasolla käyty kamppailu korostivat osavaltioiden itsenäistä ja liittovaltiosta riippumatonta roolia. Vaikka liittovaltion tasolla oli säädetty jo vuonna 1996 presidentti Clintonin allekirjoittama avioliiton miehen ja naisen väliseksi liitoksi määritellyt DOMA (Defense of Marriage Act), oli osavaltion päätävävalta tästä huolimatta suurempi. *New York Timesin* uutisointi homojen oikeudesta avioliittoon osoitti, miten osavaltiot pystyivät halutessaan joko säätämään tai kieltämään lakeja lähes mielivaltaisest vastoin liittovaltion linjaa. Tämä oli mahdollista niin kauan, kun lakialoitteiden takana oli osavaltion väestön tai poliitisten päättäjien enemmistö.

New York Timesin uutisointi korkeimman oikeuden Lawrence v. Texas -päätöksestä ja Massachusettsin avioliittolain hyväksymisestä, valituksista ja voimaantulosta oli hyvin yksityiskohtaista ja monet näkökulmat huomioonottanutta. Sen mahdollisti samojen luottotoimittajien keskittyminen aihealueeseen. Korkeimman oikeuden päätöksen kohdalla *New York Timesissa* julkaistiin erityisesti Linda Greenhousen artikkeleita, kun taas Massachusettsin kohdalla vetovastuun sai Pam Belluck. Poliittisessa uutisoinnissa yksi näkyvimmistä toimittajista oli Sheryl Gay Stolberg, joka keskittyi erityisesti presidentti George W. Bushia käsitelleeseen uutisointiin.

New York Timesin esittelemä vuosien 2000–2005 Yhdysvallat oli presidenttivetoinen yhteiskunta, jossa istuva presidentti ja hänen arvomaailmansa heijastuivat kansan arvomaailmaan ja siihen miten tietyt esimerkiksi arvokysymykset etenivät hänen presidenttikaudellansa. *New York Timesissa* Bushin presidenttikaudet olivat kristillisen oikeiston kultakautta, jolloin homojen oikeudet kokivat ensin edistysaskelia ja voittoja, jonka jälkeen perinteiset arvot tulivat ja jyräsivät voitot alleen. Näin kävi erityisesti vuoden 2004 vaalien yhteydessä, jolloin 11 osavaltiota äänesti homojen avioliittokiellon puolesta. Presidentti Bush ei pohjimmiltaan vastustanut kiihkeästi homojen oikeuksia, mutta hän oli valmis myötäilemään enemmistön mielipidettä säilyttääkseen valta-

asemansa. Vuosina 2000–2005 konservatismiin ja liberalismiin luvattun maan arvopohja oli konservatiivinen verrattuna nykypäivään, mutta liberaali verrattuna aikaisempiin vuosikymmeniin. Muutoksen tuulet olivat myös lähellä, sillä Obaman presidenttiyden myötä vuodesta 2008 alkaen Yhdysvallat otti askeleen kohti liberaalia arvopolitiikka. Obaman liberaali arvopolitiikka huipentui korkeimman oikeuden Obergefell v. Hodges ennakkopäätökseen ja samaa sukupuolta olevien pariin avioliiton hyväksymiseen koko liittovaltiossa vuoden 2015 kesäkuussa. Konservatiivien luvattusta maasta oli tullut virallisesti liberaali.

Lähdeluettelo

Alkuperäislähteet

New York Times, 2000–2005 (NYT).

Tutkimuskirjallisuus

Aldrich, Robert: *Gay Life and Culture: A World History*. Thames & Hudson Ltd, London 2010.

Allison & Busby Ltd: *Homosexuality: Power & Politics*. Ed. Gay Left Collective. Allison & Busby Ltd, Essex 1980.

Baldwin, Peter: *Disease and Democracy: The Industrialized World Faces AIDS*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles & London 2005.

Barnhurst, Kevin G. & Nerone John: *The Form of News: A History*. The Guilford Press, New York & London 2001.

Benkler, Yochai: *The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom*. Yale University Press, New Haven & London 2006.

Bronski, Michael: *A Queer History of the United States*, Beacon Press, Boston 2011.

Button, James W. & Rienzo, Barbara A. & Wald, Kenneth D.: *Private Lives, Public Conflicts: Battles over Gay Rights in American Communities*. CQ Press, 1997.

Carpenter, Dale: *Flagrant Conduct: The Story of Lawrence v. Texas*. W.W Norton & Company, 2012.

Cherlin, Andrew J.: *The Marriage-Go-Round: The State of Marriage and the Family in America Today*. Alfred A. Knopf, New York 2009.

Cimino, Kenneth W.: *Gay Conservatives: Group Consciousness and Assimilation*. Ed. John P. De Cecco. Harrington Park Press, New York, London & Oxford 2007.

Day O'Connor, Sandra: *Lawrence v. Texas 539 U.S 558*. The Supreme Court of the United States 2003.

Gates JR., Henry Louis, *The Greatest Taboo: Homosexuality in Black Communities*. Ed. Delroy Constantine-Simms. Alyson Publications, Los Angeles & New York 2000.

Gross, Neil & Medvetz, Thomas & Russell, Rupert: *The Contemporary American Conservative Movement*. Annual Review of Sociology, Vol. 37, pp. 325–354, 2011.

Gauntlett, David: *Media, Gender and Identity: An Introduction*. 2. painos 2008. Routledge: Taylor & Francis Group, London & New York 2002.

Halperin, David M.: *How to Do the History of Homosexuality*. The University of Chicago Press, Chicago & London 2002.

Hanhardt, Christina B.: *Safe Space: Gay Neighborhood History and the Politics of Violence*. Duke University Press, Durham & London 2013.

Herman, Didi & Stychin Carl: *Legal Inversions: Lesbians, Gay Men, and the Politics of Law*. Temple University Press, Philadelphia 1995

Hilton-Morrow, Wendy & Battles, Kathleen: *Sexual Identities and the Media: An Introduction*. Routledge: Taylor & Francis Group, New York & London 2015.

Karlekar Deutsch, Karin & Sussman, Leonard R. & Koven, Ronald & Dine, Thomas A.: *Freedom of the press 2003: A Global Survey of Media Independence*. Freedom House, 2003.

Kennedy, Anthony: *Lawrence v. Texas No. 02-120*. The Supreme Court of the United States 2003.

Lofgren, Mike: *The Party Is Over: How Republicans Went Crazy, Democrats Became Useless, and the Middle Class Got Shafted*. Penguin Books, 2012.

Martel, Frédéric: *Global Gay: Cómo la revolución gay está cambiando el mundo*.

Alkuteos: *Global gay. Comment la révolution gay change le monde* (2013). Esp. Núria Petit Fontseré. Taurus Press, Buenos Aires 2014.

McFarland Bruce, Katherine, *Pride Parades: How a Parade Changed the World*. New York University Press, New York 2016.

Monro, Surya: *Genderpolitics: Citizenship, Activism and Sexual Diversity*. Pluto Press, London 2005.

Moscowitz, Leigh: *The Battle Over Marriage: Gay Rights Activism through the Media*. University of Illinois Press, Urbana, Chicago & Springfield 2013.

Negrine, Ralph: *The Communication of Politics*. SAGE Publications, London & Thousand Oaks & Delhi 1996.

New York Public Library Archives, *Love and Resistance: Out of the closet Into the Stonewall Era*. Ed. Jason Baumann. Norton & Company, New York & London 2019.

Nikkanen, Hanna & Järvi, Antti: *karanteeni kuinka AIDS saapui Suomeen*, Siltala, Helsinki 2014.

Pierceson Jason: *Same-Sex Marriage in the United States: The Road to the Supreme Court and Beyond*. Rowman & Littlefield Publishers, INC, 2013.

Pietikäinen, Sari: *Kriittinen diskurssintutkimus. Kieli, diskurssi ja yhteisö*. Toim. Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh. Jyväskylän yliopisto, 2000.

Pinello, Daniel R.: *America's War on Same-Sex Couples and Their Families: And How the Courts Rescued Them*. Cambridge University Press, New York 2017.

Richardson, John E.: *Analyzing Newspapers, An Approach from Critical Discourse Analysis*. Palgrave Macmillan 2007.

Rimmermann, Craig A. & Wilcox, Clyde: *The Politics of Same-Sex Marriage*. The University of Chicago Press, Chicago & London 2007.

Robinson, Paul: *Queer Wars: The New Gay Right and Its Critics*. The University of Chicago Press, Chicago & London 2005.

Rupp, Leila J. & Freeman, Susan K.: *Understanding and Teaching: U.S. Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender History*. The University of Wisconsin Press, Madison 2014.

Scalia, Antonin: *Lawrence v. Texas No. 02-120*. Supreme Court of the United States 2003.

Schwarz, Daniel R.: *Endtimes? Crises and Turmoil at The New York Times*. Excelsior Editions, 2014.

Streitmatter, Rodger: *From "Perverts" to "Fab Five": The Media's Changing Depiction of Gay Men and Lesbians*. Routledge: Taylor & Francis Group, New York 2009.

Truman, David B.: *The Governmental Process: Political Interests and Public Opinion*. Alfred A. Knopf Press, New York 1951.

Usher, Nikki: *Making News at The New York Times*. University of Michigan Press, Ann Arbor 2014.

Warner, Michael: *The Trouble with Normal: Sex, Politics, and the Ethics of Queer Life*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 2000.